

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 1-501-90	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
--	--	---	----------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A Cs-20. környékéről.

Régi esendőridőkről elbeszélgetve, a sok fel-emelő, szép emlék mellett akad olyan is, amit bajos volna a követendő tradíciók közé sorolni. Különben ez természetes, mert hibák, gyarlóságok az ember körül minden időben voltak és minden időben lesznek. S amikor a multat nézzük, hasznos dolog a fény mellett az árnyékot is látni, mert ebből a kettős tükrökből tűnik ki tárgyilagosan: miben vagyunk a régiekkel egy színvonalon, miben még talán alattuk és miben már talán fölöttük.

Igy elbeszélgetve a multról, szóba került egy laktanyabeli disznótor. Jó érzés is az, amikor a süldő-kamasz kortól — annyi gond kíséretében — kétmázsásra hízott coca terítékre kerül. A gazdálkodásvezető már hetek óta motoszkál a kamrában: mi hova kerüljön a temérdek jóféléből, ami teljes évig lesz fundamentuma háztartásnak, táskáélelemnek. Olyan aratásféle a disznótor falun, akárcsak a búza betakarása nyáron. Ha magtár-kamra tele, a só-paprika-ecet könnyen kerül mellé és senki a házban télen át nem éhezik.

Igen ám, ha a disznótor mindig megmaradna ebben a józan gazdasági keretben, csak hogy nem marad meg, hanem itt is-ott is dinomdánommá romlik. Így volt azon a régi örsön is. Kéttucatnyi vendég telepedett a disznótoros vacsoraasztalhoz és megették felét annak, aminek a másik feléből tavaszra így nem maradt kanyaritanivaló. A jóétvágyú vendégeket pedig nem a gazdálkodásvezető, hanem az örsparancsnok csalogatta be a laktanyába, habár nős ember létére otthon is megrendezhette volna a dáridót, ha mindenáron szeretető akart lenni.

Szóval kéttucatnyi vendég — hölgyek és urak — néhány takarékosan beosztó, szorgalmaskodó esendőr asztalánál. Ettek és ittak rogyásig s a bortól a laktanya tetején túl emelkedett a hangulat. Szívdobogató kép, de a szív nem az örömtől dobog, hanem méregetől, bosszúságtól. Ugyan, hány ilyen örsparancsnok lehetett akkoriban az országban? Nyakunkat rá, hogy csak egy, ez az egyetlen. Ma pedig egyetlen egy sincs. De hát az az egy is hogyan juthatott ilyen hivatlan vendégeskedés gondolatára? Bizonyára abban kereshetjük az egyik okot, hogy a közigazdálkodás-

ról nem volt meg az a tiszta fogalma, aminek lenni kellett volna. Itt jutunk el aztán ebből a régi históriából a mához.

Mert nagyon sok levelet kapunk, ami a közigazdálkodás körül forgatja a kérdéseket, holott a Cs-20 pontosan megszabja mindenki jogát, kötelességét, hatáskörét, igényét és tennivalóit. Amit tehát még ezeken felül is kérdezni lehet, csupa kicsinyeskedés, apró kis szeplők a bajtársiasság arcán, ami pedig legelső alapja a közös gazdálkodásnak. Másik forrása a kicsinyeskedésnek az, hogy akad itt-ott olyan örsparancsnok, aki nem ismeri igazából a közigazdálkodás lényegét. Mivel ezt is utasítás szabályozza, azt hiszik, hogy ami a közigazdálkodás kamrájában van, sonka és kolbász odakívánkozik az örslettárba kincstári székek és ágyak közé. Amolyan zavaros félkincstári-félmagán intézménynek tekintik a közigazdálkodást. Nem tudják, hogy a Cs-20 csak azért van, mert a csendőrség nagyszerűen felépített szervezete még ebben sem hagyja magára a legénységet, hanem kezébe adja itt is az utasítást, ami elejét veszi torzsalkodásnak, pocskolálásnak, öszszevisszaszágnak, éhenhaló zsugoriságnak és dáridózó költekezésnek, apró egyéni kapzsiságoknak és mohóságoknak, megteremtve ebben is azt az egységet és hajszálpontos rendet, ami a csendőrséget Mátészalkától Zalaegerszegig és keresztül-kasul az országon mindenütt jellemzi és olyan hasonlatossá teszi egyik örsöt a másikhoz, mint tojás a tojáshoz. Ebben a mértanian pontos egyformaságban és milliméteres rendtartásban nekünk annyi erőtartalékunk van, hogy kölcsönadhatnánk belőle a világ akárhány, egyébként hatalmas testületének, de megtalálja ebben a nőtlen esendőr is a számítását, mert még a magánéletére is célszerű szabályokat kap s nem kell a magágarasos érdekeit méltatlan eszközökkel, pörpatvarokkal minduntalan védenie.

Ez az alapja és rendeltetése a Cs-20-nak, eszerint kell hát kezelni a gyakorlati életben is. Így nemesak hivatlan vendégek nem ülnek a közigazdálkodás asztalához, hanem elmaradnak a jószándékú, de túlzásukban mégis szükségtelen és káros kicsinyeskedések is. Az utasítás megad minden lehetőséget a célszerű beavatkozásra, de ezen túl gazdálkodjanak csak a bajtársak kedvük és gusztusuk szerint. Az örsparancsnok ugyanis nem gyám, hanem parancsnok, a közigazdálkodás tagjai pedig nem gyerekek, hanem elég komoly hivatást betöltő férfiak. Ettől a kölcsönös meg gondolástól még barátságosabb lesz a laktanya levegője és kevesebb lesz mindenféle haszontalan közigazdálkodásos duzzogás.

Az olasz büntetőtörvénykönyv.

írta: PINCZÉS ZOLTÁN alezredes.

A Magyar Jogászegylet ezévi március 10-iki teljes ülésén büntetőjogunk történetében nagyjelentőségű kezdeményezés történt: *Dr. Angyal Pál*, a budapesti tudományegyetem európai hírű büntetőjog-professzora megindította anyagi büntetőjogunk korszerűsítésének folyamatát. Nagy felkészültségű előadásában súlyos érvek sorával indokolta ezt a kezdeményezését, amelyet mind a magyar, mind a külföldi jogászközönség élénk érdeklődése kísért, mert az illusztris felszólaló egyik leghivatottabbja nagynevű jogtudósainknak, akikre a jövő magyar büntetőjog megalkotásának tudományos munkája vár. A Magyar Jogászegylet a kérdés tanulmányozására és a munkálatok előkészítésére bizottságot jelölt ki s ennek elnökéül *dr. Angyal Pál* egyetemi professzort kérte fel.

Büntetőtörvénykönyvünk a jövő évben lesz hatvan esztendő. A maga korában kiváló jogalkotás volt és méltó helyet foglalt el a haladás útjára lendült Európa büntetőtörvénykönyvei között. Hat évtized azonban a huszadik század irama mellett nagy idő, nemcsak az ember, hanem az emberiség történetében is. Ha nem történtek volna is e hatvan esztendő alatt világesemények, amelyek az emberiség szellemi, erkölcsi, műszaki és társadalmi haladását és ezzel párhuzamban egész életfelfogásának, világszemléletének gyökeres átalakulását siettették vagy éppen kierőszakolták volna, ha ennek a hatvan esztendőnek csak a nyugodt, békés, mint mondani szokták: természetes fejlődésével kellene ma számolnunk, akkor is elkerülhetetlen volna, hogy a múlt évszázad sok felfogását, tanítását, akkor igazságként elismert elveit felülvizsgáljuk: helytállók-e

ma is, megfelelnek-e ma már a mai állam és társadalom életviszonyainak, módosult célkitűzéseinek és ezekhez változott szükségleteinek?

Az emberiség azonban e hatvan év alatt, főként pedig e korszak két utolsó évtizedében nem haladt, hanem futott, rohant — hol jó, hol rossz irányba. Az eddig fel nem ismert vagy elődázott súlyos sorskérdések a háború és még inkább az elrontott béke visszahatásaként jelentkezett zürzavarban magukkal ragadták és tanácstalanná tették az emberiséget. A háború előtti többévtizedes nyugalmi állapot nem szilárd talajnak, hanem csak felszínes kéregnek bizonyult, amely az alatta feszülő erőket csupán megfékezte és eltakarta, de ki nem egyenlített. Ezeknek a kiegyenlítődést kereső, világnézetek alakjában kiobbant erőknél harcát éljük ma s bár hitünk szerint nem kétséges, hogy melyik fog győzedelmeskedni, talán évekig is várunk kell még a megoldásra, amely az emberiségnek, ha örökre nem is, de talán egynehány évtizedre legalább viszonylagos nyugalmat biztosít. Erre azonban nem szabad tétlenül várakoznunk; nem szabad az időre hátránunk azt, ami a magunk tennivalója.

Az emberiségnek, közelebről pedig a nemzetnek fejlődésétől, haladásától és ezért vívott küzdelmeitől nem függetlenítheti magát a jog fejlődése sem. Korának valóságait meg nem előzheti, de nem szabad csak utánuk kullognia sem. Nem hivatása, hogy zászlóvivő legyen, de kerékkötőnek sem szabad lennie. A jog felfogásában, intézményeiben, elméletében és gyakorlatában a ma emberének, a ma államának és társadalmának az élete, szükséglete, érdeke, erkölcsi, szellemi és gazdasági életfelfogása kell, hogy visszatükröződjék, mert ha az, amit szolgál: az igazság, nem örök és változatlan, az útnak is, amelyen keressük, időnkint nagyokat kell kanya-

Nagy ezüst.

írta: BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy.

...Emlékezz vissza, fiam, egyik este azt kérdezted, hogy miért kaptam a haretéren a nagyezüstöt, akkor azt mondtam, hogy majd elmesélem egyszer, ha nagyobb leszel, most még nem értenéd. De mert az ilyen, haretereket járt ember sohasem tudhatja, mikor kap a szívéhez utóljára, azért hát úgy gondoltam, inkább leírom Részedre s ha majd megnőttél és amikor már meg tudod érteni, hogy miért gondolsz szívesebben az egyik lányra, mint a többire, akkor megérted azt is, ami velem a nagyezüst előtt történt.

A kérdésed felzaklatott s ha arra akkor csak röviden feleltem, annak egyik oka az is, hogy tömegeesen rohantak meg az emlékek, amelyekről már-már azt hittem, hogy sohse látom őket viszont. Amint el-

mentél tőlem, az emlékek egymásután jöttek előm. Mindegyikkel beszélgettem: egyiket-másikat többször vissza is hívtam. Amint valamikor Te szoktad volt a katonáiddal. Neked is ezek közt annyi szürke embered volt, akiket csak megnéztél s aztán a színesen festett vezetőket vettél elő, meg az ágyúkat, meg a géppuskákat s emezekkel már tovább foglalkoztál. Jobban a szívedhez voltak növe, mért, mért nem, nem fontos. Így voltam én is pár napig. Aztán... én is összesepertem valamennyit s amint Te szoktad a katonáiddal, eltettem. Te másnapig raktad el azokat, én mindenkorra. Az utolsó teendőim velük az, hogy megismertetlek egyikükkel, a legszínesebbel, mert hiszem, hogy tanulni fogsz ebből is.

...Őszi idő volt s az ezredem a hegyek között állott keményen, egy helyben. Én zászlós voltam, aki már egy fél éve éltem a harc vonalban és akinek akkor volt esedékes, hogy néhány napi szabadságra menjek. Készülődtem is és csak Szőnyi zászlóost kellett visszavárni, aki ugyanott volt szabadságon, ahová én szándékoztam menni.

Amikor Szőnyi visszajött, első dolga volt, hogy engem a fedezékemben felkeresett. Majd megérted, fiam, hogy mért vártam annyira nehezen őt és mért lestem annyira a szavait az ismerősökről. Nem szerettem soha megmutatni a belső életemet másoknak, azért a fedezék gyartyalángjánál együttülve se mutattam, hogy milyen kegyetlenül fájt, mikor Szőnyi azt mesélte, hogy Kerekes Máriaival nem is egyszer,

rodnia, de mindig csak abba az irányba, amerrefelé az emberiség is halad.

Ha büntetőtörvénykönyvünket ezzel a szemmel nézzük, nem nehéz megállapítanunk, hogy bizony már elavult. Az eszményi megoldás persze ez volna: ha már hatvan évig vártunk vele, várjuk meg még azt a néhány esztendőt, amíg eldőlnek a világnézeti harcok, eloszlanak a kétségek, megtisztulnak, kristályossá ülepednek az elméletek s így majd világosan élénk tárulnak a büntető jogpolitikában követendő elvek is, amelyek egy korszerű büntetőjognak alapját, kiindulását és vezérlő gondolatait kell, hogy alkossák. Ezt az időt azonban soha senki nem fogja megérni. A világ végleges nyugalmi állapota, az örökre megbékélt emberiség, a báránnyá nevelt farkas lehet álmódzóok légvára, de valósággá sohasem válik, mert a természet ilyet nem ismer. Ha erre várunk, arra ébredhetünk, hogy nemcsak elmaradtunk, de el is késtünk: hogy aztán egy évvel, egy lépéssel, egy felismeréssel vagy csak egy gondolattal is — akkor már mindegy.

Ez az egyik szempont, amely büntetőjogunk korszerűsítésének halogatását ellenzi. A másik szempont szintén figyelemreméltó.

Az eredeti büntetőtörvénykönyv nem maradt meg változatlanul az eredeti összeállításában; rendelkezéseit az évek folyamán számos későbbi törvény pótolta, módosította, kiegészítette, hogy a változott idők változott követelményeihez formálgassa. E melléktörvények azonban a büntetőtörvénykönyvet nemcsak kiegészítették, hanem alaposan össze is bonyolították s az áttekinthetőségét erősen csökkentették.

A csendőr is jól tudja, milyen nehéz néha még az alkalmazandó jogszabályokra is biztosan reálatálni, hát még az alap- és melléktörvények, novel-

lák, módosítások, hivatkozások, összefüggések, hasonlóságok és különbségek útvesztőjében eligazodni. Eppen ezek a nehézségek tették szükségessé az új csendőrségi büntetőjogi kézikönyvünk kiadását is, amelynek — több más mellett — egyik főcélja volt, hogy büntetőtörvényeink e szövevényességét alkalmas csoportosításuk által csökkentse s felettük a csendőrnek könnyebb áttekintést nyújtson. Már pedig a törvénynek, főképpen pedig olyan általános érdekű törvénynek, amilyen a büntetőtörvénykönyv, áttekinthetőnek, világosnak, sőt népszerűen közérthetőnek kell lennie. Mai büntetőtörvényeink túlnyomó részéről ezt minden kiválóságuk mellett sem állíthatjuk. És mert további toldozásukkal a helyzeten már csak rontani lehetne, mindenképpen megérették az egyetlen megoldásra: az új büntetőtörvénykönyv megszerkesztésére.

Büntetőtörvénykönyvet írni nem egyszerű feladat és nem gyors munka. Az előkészület is éveket vesz igénybe. Az első dolog: megtalálni a helyes alapot, amelyre a törvény felépüljön. Keresni az elveket és módokat, amelyekkel legjobban lehet biztosítani, hogy a törvény valóban a ma törvénye legyen; ne keressen csak kitaposott utakat, de el se tévedjen a járatlanokon. Kitűzött céljait necsak elmélettel szolgálja, hanem legyen gyakorlatilag is minél könnyebben alkalmazható. A törvényalkotónak ismernie kell az állam, a társadalom és az egyén jogos érdekeit, amelyeket védeni kell s számolnia ezek ellenségeivel és módszereikkel, amelyeket le kell küzdeni. Az ő feladata felismerni és helyes jogi viszonyba hozni a köz- és a magánérdeket. Tanulmányozni a kor állami, társadalmi és gazdasági szerkezetét, fejlődésének menetét, ütemét és irányát; előmozdítani, ami helyes benne és lenyesni, ami ki-

milyen jól mulatott s hogy Kerekes Mária volt a központ akkor a városka vidám társaságában.

Szőnyi azt mondta, hogy egyik este felőlem is kérdezősködött Kerekes Mária, de nem kérdezhetett sokat, mert akkor érkezett a kávéházba, ahol szinte esténként összejöttek, akkor érkezett Vass Gyula, a bankigazgató fia, aki szintén szabadságon volt és Kerekes Mária vele mulatta át az estét.

Szőnyi nem tudta, hogy Kerekes Mária minden héten írt nekem és minden levélben azt írta:

„Várom, mert olyan üres az utcánk, az egész város maga nélkül és nem elég nekem, ha akár minden nap is ír.“

Mindennap írtam, igaz, mert én Kerekes Máriát másnak láttam, mint a többi leányt. Neked is lesz egyszer, fiam, valakid, akit így fogsz látni...

Szőnyi otthagyt a fedezékben, ma sem tudom, mikor ment el. Én másnap szabadságot kértem és mert csendes napok voltak, el is mehettem. Mindaz, amit ezen az éjszakán a fedezékemben átéltem, a terv, amit összeállítottam magamnak, minden lépéssel elevenebben élt bennem hazafelé való utamon. Mire megérkeztem, minden részlet ki volt dolgozva, így hát nyugodtan mentem a kávéházba.

Szókatlan senkinek se voltam, abban az időben ott folyt az élet, elvegyülhettem feltűnés nélkül a többi egyenruhás között. Vártam.

Kerekes Mária az anyjával jött. Jó féleve, hogy nem láttam, ennek tulajdonítom, hogy ujjaim között

megremegett a cigaretta, mikor belépett a fényes, zsibongó, zenés, zajos kávéházba. Minden szem feléje fordult. Elismerem, joggal.

Egyszer, fiam, majd nézd meg összehúzott szemmel az érő búzakalászokat, aranyat fogsz magad előtt látni, amilyen a Mária haja volt. A búzatáblák fölött tiszta kék eget találsz, olyan volt Mária szeme. És nagy és felhőtlen, ragyogó.

Az asztaluk csakhamar kicsiny lett és mindenki Máriát akarta hallani. A cigány feléje fordult mosolyogva. Lassan az asztalon sűrűsödtek a poharak s azok mellé észrevétlen, virágokat is csempészett valaki.

... Szőnyi igazat mondott.

Én az asztalom márványlapján firkáltam összevissza, töltöttem a poharamba és azt mondtam magamban:

— Fiatalkodó, gyönyörű, nem is szegény. Éli napjait. Bűn ez?... Hütlenség?... Nem. Üljön otthon és várjon rám?... Csak azért, mert egyszer úgy búcsúzott tőlem, hogy a vonatomban megmozdulásakor anyja nyakába borult sírva?... Azért, mert minden levelében azt írta, hogy vár?... Fiam, én azt mondtam akkor magamban, amit a fedezékemben azon az éjjelen:

— Igen. Ha tudja jól, mert tudja, hiszen megírtam, hogy nekem senkim a világon, csak ő, akkor igen, várjon rám. Ha nem vár, mert nem vár, hiszen másokkal mulat, akkor én búcsúzom tőle és felszaba-

növés. Biztos ítélőképességgel felismerni az erkölcsi és anyagi közjót és a rosszat, jelentkezzék bármilyen álarc alatt is; azt védeni, emezt tiltani. Szigorúnak lenni, ahol indokolt és könyörületlennek, ahol a józan ész, a közérdek, az igazság vagy az emberiség kívánja. Egyéni elbánást tenni lehetővé anélkül, hogy az igazság mérlege egyesek felé billenne. Rendszerbe foglalni s káros vagy veszélyes voltuk szerint arányos, igazságos büntetéssel sújtani az előfordulható összes bűncselekményeket; irányítani a büntetés javító vagy sújtó hatását, hogy büntetett előéletű, megbélyegzett szerencsétlenekkel ne terhelje túl a társadalmat, hanem a büntetleneket szaporítsa s eredményeit ne az ártalmatlanná tett megátalkodottak, hanem a hálás megtértek számával mérje. Teret engedni a bíró szabad mérlegelésének, de elkerülni a jogbizonytalanságot. Visszatekinteni és előrelátni; mindenre gondolni, ami lényeges és elhagyni, ami felesleges. Így lehetne folytatni a tudományos és gyakorlati mérlegeléseknek egymással viaskodó szövevényes sokaságát, amelyek között biztos szemlélettel és ítélőképességgel kell eligazodnia és utat találnia annak, akire a jogalkotásnak megtisztelően súlyos feladata és felelőssége hárul.

Büntetőtörvénykönyvünknek elsősorban természetesen magyarnak, nemzetinek és keresztényi szelleműnek kell lennie, Magyarország viszonyaihoz kell alkalmazkodnia s a magyar nemzet mai és jövő érdekeit kell szolgálnia. Ez azonban nem jelenti azt, hogy alapjául csak a magyar büntetőjog anyaga és tanulságai szolgálhatnak. Fel kell használni a külföldi államok hasonló munkálatainak anyagát, eredményeit és tapasztalatait is, mert a büntetőjog, alkalmazkodjék a részleteiben bármennyire is egy nemzet sajátos viszonyaihoz és igé-

dítom a búcsúja, fel a szava alól, mulasson, éljen, várjon másra.

Kiittam a poharamat, felállottam és odamentem a cigányhoz. Elkértem a primás hegedűjét. Azzal búcsúzóok tőle.

Tudod jól, fiam, Te is szereted a muzsikát, hogy azzal mindent el lehet mondani. Hát azt vettem a kezembe.

Lehet, hogy mellemen feltűnt a sok kitüntetés, azért esattant fel mögöttem a kávéházban a taps, lehet. Én azzal nem törődtem. Háttal állottam Kerekes Mária asztalának, úgy kezdtem játszani. Más talán dévaj nótákat kezdett volna; abban mondta volna el, hogy nem törődik sokat apró bánatokkal, másra sugárzó szemekkel, elfelejtett ígéretekkel, én nem az az ember voltam.

Én azzal a dallal kezdtem, amit ő szeretett valamikor s utána azt a másikat hegedültem, amit megint csak ő szeretett. Így szoktam volt a fedezékemben is, ha csendes napok voltak, nincs különbség tehát semmi, tán annyi, hogy itt most nem azért hegedülök, hogy emlékezzek, hanem hogy emlékeztessenek. Tán annyi, hogy itt mások hallják, tán annyi, hogy itt az is hallja, aki — lehet — nem szereti. Én itt is magamnak hegedülök, megvallom mindenki előtt most már, hogy kedves volt nekem egy leány. Volt.

Akinek szólt, az nem látta az arcomat, figyelnie kellett azonban, mert a zajos, zsbongó, fényes helyiségben csend lett. Én s talán Te, fiam, aki gyönyör-

nyeiehez, a maga egészében az emberiség egyetemes szempontjait szolgálja s fejlődését is a nemzetek kölcsönös tudományos együttműködése biztosítja. Ezért szükséges, hogy az új büntetőtörvény megalkotása előtt a hazai joganyag és joggyakorlat mellett a legújabb külföldi büntetőtörvénykönyveket is áttanulmányozzák s azokból azt, ami jónak, célszerűnek bizonyult, amit a magyar jogrendszerbe bele lehet illeszteni és amit a mi viszonyainkra alkalmazni lehet, átvegyék.

Minél többen foglalkoznak büntetőjogászaink közül külföldi joganyaggal is, annál termékenyebb, szélesebbkörű, szakszerűbb együttműködésükre lehet számítani, annál több és értékesebb hozzászólás, igenlő vagy tagadó vélemény fogja az elkerülhetetlen viták színvonalát emelni és a szerkesztő bizottság munkáját előrevinni. A külföldi büntetőtörvénykönyvek azonban a magyar jogásközönség számára nehezen hozzáférhetők; nem a beszerzés nehézsége miatt, hanem, mert olyan ember, aki öthet vagy még több európai nyelvet s ezek között kevésbé elterjedtetet is, olyan tökéletesen bírna, hogy tömör szövegezésű, szakkifejezésekkel telített törvénykönyveket eredetiben tanulmányozni tudna, nem igen van. *Dr. Angyal Pál* professzor lelkiismeretes alaposágát bizonyítja, hogy erre gondolt s hogy ezért az előkészítés első feladatául néhány állam legújabb büntetőtörvénykönyvének magyarra fordítását és általánosan hozzáférhetővé tételét tűzte ki.

Dr. Angyal Pál professzor és *Dr. Rác György* egyetemi adjunktus első ilyen célú munkája: az olasz büntetőtörvénykönyv teljes magyar fordítása most jelent meg a könyvpiacra. A fordításhoz *Dr. Angyal Pál* írt beköszöntőt, *Battaglini Giulio*, a bolgnai kir. egyetem büntetőjog-professzora pedig

rűen muzsikálsz, Te is megérted. Egészen akkor fogod megérteni, ha majd lesz valakid, egy leány, akire szívesebben gondolsz, mint másokra.

Csend lett. Minden arc felém fehérlett, a pincérek suttogva jártak és a poharak nem csendültek össze.

Én játszottam. A banda halkán kísért. A húrokat figyeltem, a rezgésüket, az elnyúló kis ujjamat s a középső ujjamat s a többit, amelyek alól kiszökött a hang, a hangmező, a dal gyöngyszemei, szétömlöttek a teremben, beborítottak embert, asztalt fényt, levegőt és az egész világot. Ezüst, finom szál eredt az é-húrból és rajta tapadva az ujjam, úgy muzsikált, mintha valaki sikongott volna. Összetépett, kedves életet siratott volna valaki halk jajjokkal... Az á-hur esküvést emlegetett, a dé a távoznak integetett és az öreg gé, harangkongás volt. A banda morajlott mellénk, mintha embersokaság volna, ezerfejű sokaság, amelyik hol helyeselt, hol sajnálkozott, hol nevetett vidám legény módjára, hol meg ijedten ismert magamára... A húrok alatt nevetett Kerekes Mária arca és én a hegedű nyakára hajolva, láttam őt elhalványodni, elmosódni lassan. Egyszer aztán elsápadó arccal eltűnt a húrok alól... De még visszatartottam egy percre...

Neki szemébe is megmondom az utolsó szót. Megfordultam és egyenesen ránéztem. A szemem meg se rebbent. Az övéből ijedtség ömlött felém és

előszót, amelyet *Dr. Rácz György* egyetemi adjunktusnak „Bevezetés az olasz fasiszta büntetőjogba” című alapos, mélyenszántó tanulmánya követ. Annak, hogy a sorozatot az olasz büntetőjogkönyv nyitja meg, két indoka is van: tudományos és nemzeti. Szóval a modern büntető jogtudomány hazája és pedig nemcsak a tételes jogalkotásnak, hanem nagyrészt a kriminológia körébe sorolt segédtudományágainak terén is. Az új olasz büntetőjogkönyv nemcsak szorosán vett büntetőjogtudományi szempontból érdekes és tanulságos, hanem mint félig-meddig ú. n. világnézeti jogalkotás is úttörő a maga nemében; a különböző büntetőjogi irányoknak szerencsés összeegyeztetése a fasiszmus alaptanaival. Az olasz büntetőjogkönyv kétségtelenül nagy hatással lesz az európai államok büntetőjogi törvényhozásaira olyan országokban is, amelyek a fasiszta állameszmét egyébként nem teszik magukévá; nem vonhatja ki tehát magát alóla a magyar büntetőjog sem. A másik szempont az olasz és a magyar nemzetek között fennálló baráti viszony, amelynek kimélyítésén kulturális téren is fokozottan kell munkálkodnunk. E kulturális együttműködést kívánta jogtudományos téren szolgálni az illusztris fordítók hatalmas munkája is.

Aki fordított idegen nyelvből, tudja, milyen nagy különbség van fordítás és fordítás között. Az ú. n. szabad fordítás, amikor inkább csak a tartalmi lényeg visszaadásáról van szó, de amelynél a fordító szinte teljes szabadsággal alkalmazkodhatik a magyar szókinészhez, mondatfűzéshez és nyelvi sajátosságokhoz, irodalmi felkészültségű ember számára nem túlnehéz feladat. Az olyan fordítás azonban, amelynél — mint itt is — a fordítóknak az eredeti szöveget nemcsak lényegében, hanem teljes jogászai szabadságában kellett magyarrá ültetniök,

szerte a társaságán, amelyik észrevette, hogy neki játszom. Neki játszottam és nem vettem le a szememet róla. Elmondtam egy nótában, hogy visszajöttem és el azt is, hogy elmegyek. Örökre az életéből. És még elmondtam azt is a hűséges, engedelmes hűrokkal, amit valamikor csak neki mondtam, amit más nem hallott tőlem sohse. Te ismered azt a dalt, sokszor kérdezted tőlem, hogy mi az, mert a legszebb, amit Nektek esténként játszani szoktam volt és én mindig azt mondtam rá, hogy olyan összevissza valami, nincs sok értelme... pedig, most már tudni fogod, ez volt a kettőnk dala. Ez az én szívemben fogant egyszer, egy csodaszép délutánon, ott mellette s arról csak ő tudott. Ezt még elmondtam neki.

A sápadt arcából láttam, tudja, hogy búcsúzom. Az arca, fiam, olyan volt Kerekes Máriának, mint a búzakalászkok mellett a fényes ég és meleg, mint a Tied most. De akkor fiam, az emlékektől olyan lett, mint a kíméletlen hideg marta virág. Hiába volt, hogy előrántott zsebkendőjét végighúzta szeme előtt és hiába volt, hogy egyik pillanatban összetette vékony ujjait, mintha imádságot mondana, én nem ismertem rá. Az én hegedűm elmondta azt, amit hallani többet nem akart, de amit én akartam még egyszer hallani.

Az é-húron elcsúszott a kisujjam, az utolsó szó felsikított a halálos csendbe, akkor én visszafordultam, letettem a cimbalom húrjaira a barnás-piros

amikor mindenik idegen szakkifejezésnek árnyalatnyi pontossággal kellett megtalálni a magyar megfelelőjét s amikor mindezeket felül még az idegen jogi nyelvezet eredeti sajátosságaihoz is alkalmazkodtak anélkül, hogy ennek kedvéért viszont magyartalanokká váltak volna: ez a nyelvi készség és művészet csúcsteljesítménye. Bármelyik részét olvassuk is a szövegnek, sehol sem érzünk bántó idegenszerűséget; nem zavar, hogy idegenből fordított szöveget olvasunk; a legtöbb részét bátran így lehetett volna írni, ha eredetileg is magyarul szövegezték volna.

A fordítók bejelentése szerint a jövő évben a dán és a lengyel büntetőjogkönyvek fognak megjelenni magyar fordításban.

Az új magyar büntetőjogkönyv megalkotásának nehéz munkája még évek sorát fogja igénybevenni. Ha az előkészítő munkálatokat és a törvény megszövegezésének munkáját csak igen rövid időre: három-négy évre tesszük is, a tervezet miniszterközi, képviselőházi és felsőházi megtárgyalását két évre, az életbeléptetés átmeneti idejét pedig újabb két évre becsüljük s ha közben politikai nehézségek nem adódnak: első alkalmazása a legkedvezőbb körülmények között is legfeljebb 7—8 év múlva remélhető. De egy-két év most már nem is fontos; a lényeg az, hogy az előkészítő munkálatok *Dr. Angyal Pállal* olyan kezekbe kerültek, amelyek az elkövetkező évtizedek új magyar büntetőjogkönyvének nemzetünk életében korszakos jelentőséget, nemzetközi viszonylatban pedig a magyar kultúra újabb bizonyosságát és dicsőségét hirdető színvonalat fognak biztosítani.

Az olasz büntetőjogkönyv három „könyvre” (részre) oszlik. Első könyv: „*A büntetendő csele-*

primáshegedűt és a mozdulatlan arcok előtt kimentem a kávéházból...

Előbb vonultam be szabadságról, a zászlóaljam harcban állott, nem volt ideje senkinek nagyon kérdezősködni, hogy micsoda bolondságot tettem, mért jöttem előbb. Harc volt és én nyugodtan jelentettem:

— Az éjszakai felderítésre önként vállalkozom!

Eljutottam a drótsövényekre túl. És eljutottam a szembenállók tábori örsére s azon túl is. Fialtal voltam, fiam, senkim se volt, két nap óta egyáltalán senkim... meg kellett érteni, hogy menni kívántam s előbb elérni azt, amit ott, a mindennapos temetéseknel előbb-utóbb mindenki elér. Mindegy volt akkor nekem, hogy ma vagy holnap érem el a sorsomat. Az, hogy eléje mentem, az Kerekes Mária miatt történt. De hiába.

Ha hinni lehet, hogy a szívek szeretete világokon át hat, akkor Kerekes Mária kimondhatatlanul szeretett engem. Nem volt elég ereje a mindennapos nagy úrnak, a halálnak, velem szemben. Mikor rám akart rohanni, eléje tartotta Mária a szívét és attól visszariadt. Olyan tángolást még nem látott talán, nem mert bántani. Visszakerültem sértetlenül az éjszakából.

Számot adni nem tudtam senkinek, hogy hol jártam. Ma sem tudom. Ma csupán annyit tudok, hogy az ezred nekem köszönheti a diadalok sorát, emberek az életüket.

... Akkor kaptam a nagy ezüstöt, fiam.

mények általában" (ez az általános rész); a második könyv (a különös rész) címe: „Az egyes büntettek”; a harmadik könyv pedig: „Az egyes kihágások.” Az olasz büntetőjog ugyanis csak kétféle büntetendő cselekményt ismer: büntettet és kihágást. Vétség nincsen; azokat a cselekményeket, amelyeket a magyar Btk. vétségekként büntet, az olasz törvény a büntettek és a kihágások között osztja meg. (Kihágás miatt három évig terjedhető elzárásbüntetés is kiszabható.)

Az általános rész nyolc címre oszlik: 1. a büntetőtörvény; 2. a büntetések; 3. a büncselekmény; 4. a bűnelkövető és a sértett; 5. a büntetés kiszabása és végrehajtása; 6. a büncselekmény és a büntetés megszűnése; 7. a magánjogi következmények és végül 8. a biztonsági rendszabályok. A különös rész: 1. az állam személyisége, 2. a közigazgatás, 3. az igazságszolgáltatás, 4. a vallásos érület, 5. a közrend, 6. a közbiztonság, 7. a közhitel, 8. a közgazdaság, ipar és kereskedelem, 9. a közerkölcsiség, 10. a faji épség és egészségügy, 11. a család, 12. a személy élete, testi épsége, becsülete és szabadsága elleni büncselekményeket és végül 13. a vagyon elleni büncselekményeket tárgyalja.

Az egész büntetőtörvénykönyv 754 §-ból áll. Igen részletes és terjedelmes. A különös rész 494 §-ból áll s ebből mindössze 75 foglalkozik az egyéni javak ellen irányuló cselekményekkel, 334 §. a közösség, (az állam, a közigazgatás, az igazságszolgáltatás, a vallás, a közgazdaság, ipar és kereskedelem, közerkölcsiség és tisztesség, házasság, család stb.) ellen elkövetett cselekményekkel foglalkozik.

A súlypontnak az egyéni érdekek védelméről a közösség érdekei javára való ilyen eltolódása a fasiszta államezisméből folyik.

A liberalizmus — amelynek jegyében a mi büntetőtörvénykönyvünk is született — az egyéni szabadságot, az egyén érdekét mindenekfelett valónak tartja és a közösség érdeke fölé helyezi. A „közösség” szerinte csak elvont fogalom; valójában az egyének alkotta tömeget jelenti, már pedig tömeg sohasem alkalmas arra, hogy az emberiség nagy eszméit szolgálja, egyetemes célkitűzéseit megvalósítsa és önmagának jólétét teremtsen. Erre mindig csak az egyén képes, de ő is csak akkor, ha jelleme, tudása, képessége, szorgalma őt az átlag fölé emeli és ezzel politikai, társadalmi vagy gazdasági vezetőszerepre hivatottá teszi. Ilyen egyéniségek azonban csak az egyéni verseny teljes szabadsága mellett tudnak kiválasztódni és képesek magukat az őket megillető helyre és szerepre felküzdeni. A közösségnek nincs tehát más feladata, mint hogy ennek az egyéni szabad versenynek a feltételeit megteremtse, kinövéseit, elfajulásait fékezze, valamint, hogy az egyén belső és külső biztonságát biztosítsa. Az egyéni versenynek csak szemlélője legyen, de bele ne avatkozzék, sem azért, hogy egyeseket segít, sem pedig, hogy másokat akadályoz. Ez nemcsak az egyénnek, hanem a közösségnek is érdeke, mert az emberiséget sohasem tömegek, hanem mindig csak egyesek vitték előre a haladás útján; ha az előtérben tömegek állottak is, azok vezetői mindig egyesek voltak. Liberális felfogás szerint tehát az állam — amely nem egyéb, mint a társadalmi közösségnek jogi alapú, közhatalmi szervezete — csak másodrendű tényező az egyén mellett, mert az utóbbi szolgálatára van rendelve. Nem önmagában

indokolt, önmagáért létező, önálló személyiség tehát, hanem csak intézmény, amely a társadalom rendje érdekében, sőt az egyén érdekében is szükségyszerű ugyan, de nem inkább, mint pl. a csendőrség, a vasút, a posta stb. intézménye. E felfogásnak megfelelően a mi büntetőtörvénykönyvünk az államnak és egyéb közösségeknek a büntetőjogi védelmével csak annyit foglalkozik, amennyit ezeknek a létérdekei megkívánnak; a fősúlyt az egyéni jogoknak, főképpen pedig az egyéni szabadságjogoknak védelmére helyezi, néha még az állam ellentétes érdekeinek rovására is.

Ezzel szemben a fasiszta felfogás szerint a dolog éppen fordítva áll: nem a közösség van az egyénre utalva, hanem az egyén a közösségre. A közösség az egyén életeleme; a közösségből kiszakított, a közösség nyújtotta segítséget, lehetőségeket nélkülöző egyén semmire sem képes. Az egyéni szabadverseny az „Aki bírja, marja” elvét jelenti, ez pedig csak az állatvilág törvénye; az ember erkölcsi magasrendűségének éppen abban kell megnyilvánulnia, hogy a csak saját anyagi életszükségeit kielégítését hajszoló, alantas egyéni önzés helyébe az embertársával együtt való, közös boldogulását állítja s ha kiválik is, nem azt tekinti jogának, amire képes, hanem csak azt, ami embertársai hasonló jogainak tiszteletbentartása mellett erkölcsileg megengedett. A közösség, amelyben ma az emberek élnek: az állam nem a társadalmi intézmények egyike, hanem a jogilag megszervezett társadalom felett álló eszmei személyiség; nem a társadalom létesít államot, hanem az állam fejleszti ki, tartja fenn és formálja a társadalmat. Az állam kötelessége, hogy a termelés rendjét megszervezze és irányítsa, az állampolgárok összes jótételének feltételeit megteremtse, az egyéni kezdeményezést és tevékenységet kiváltsa és hasznosítsa, az állampolgárok egyéni szabadságát a kereteken belül biztosítsa stb., de ezzel szemben az egyénnek a maga külön érdekeit az állam érdekei alá kell rendelnie. Minden jog az államé és abból annyit enged át az egyénnek, amennyit a közösség érdekében jónak lát; a szabadság az egyénnek nem veleszületett joga, hanem az államtól nyert kedvezménye; első az állam érdeke, az egyénéé másodrendű. Az állam szabadságán kívül más szabadság nem létezik; egyeseknek, osztályoknak, politikai pártoknak, szakszervezeteknek, társadalmi vagy gazdasági magánérdekeltségeknek nem szabad az egyéni szabadság címén burkoltan sem az állam hatalmával versenyezniük, vagy éppen fölébe kerekedniük. Hogy azonban az állam ezt a küldetését megvalósíthassa, mind befelé, mind kifelé erősnek, köztekintélyűnek és a törvények által is hathatósan védettnek kell lennie. Közvetve ugyanezt a célt szolgálja az állam intézményeinek a fokozott törvényes védelme is, amilyenek pl. a közigazgatás, igazságszolgáltatás, közgazdaság, vallás, közerkölcsiség stb.

Ezért foglalkozik tehát az olasz büntetőtörvénykönyv túlnyomóan a közösségek büntetőjogi védelmével és ezért fordít az egyéni szabadságjogok védelmére csak annyit, amennyit a fenti keretek között szükségesnek lát. Megjegyzendő azonban, hogy az egyéni szabadságjogok inkább csak állam- és gazdaságpolitikai tekintetben szorulnak így vissza; az egyén általános személyi jogait, amilyen pl. az élet, a testi épség, a személyes szabadság, a tulajdon, a levéltitok, becsület joga, a házijog stb. a

Darányi Kálmán miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszter berlini fogadásáról: A díszszázad elvonulása.

fasiszta büntető törvénykönyv is teljes jogvédelemben részesíti.

Az olasz büntető törvénykönyv is ugyanazzal a rendelkezéssel kezdődik, amellyel a magyar, hogy t. i. „Senki sem büntethető oly cselekményért, melyet a törvény kifejezetten büntetendő cselekménynek nem nyilvánít és nem sujtható más büntetéssel, mint amelyet a törvény megállapított.” Ezt a fontos büntetőjogi alapelvet tehát a fasiszta állam is fenntartotta, szemben pl. a német nemzeti szocialista állammal, amelynek új büntető törvénykönyve a 2. §-ban a következőket mondja: „Büntetendő, aki oly cselekményt követ el, melyet a törvény büntetendőnek nyilvánít vagy amely valamely törvény alap gondolata és az egészséges népezület szerint büntetést érdemel.” Vagyis a német Btk. szerint a bíróság büntetést szabhat ki olyan cselekmény miatt is, amelyet a törvény kifejezetten nem tilt ugyan, de amelyet a bíróság meggyőződése szerint, mint a közösségre káros cselekedet, büntetést érdemel. Ez az ú. n. analógia elve a büntetőjogi szakirodalomban erős vita tárgya.

Büntetések büntettek: halálbüntetés (agyonlövés által); életfogytiglani szabadságvesztés; börtön (15 naptól 24 évig); pénzbüntetés (ötventől ötvenezer liráig). Kihágásokra: elzárás (öt naptól há-

rom évig) és pénzbírság (húsztól tizezer liráig). Ha a tettes gazdasági körülményei alapján feltehető, hogy a pénzbüntetés vagy a pénzbírság legmagasabb összegének alkalmazása is hatástalan marad, a bírónak jogában áll annak összegét háromszorosáig felemelni.

Mellékbüntetések büntettek: köztisztviselők beöltésétől eltiltás; hivatástól vagy foglalkozástól eltiltás; törvényes gondnokság alá vonás; végrendeletképeség elvesztése és az elítélést megelőzően tett végrendeletképeség semmissége; atyai hatalom vagy férji hatalom gyakorlatának elvesztése vagy felfüggesztése. Kihágásokra: hivatás vagy foglalkozás gyakorlatának felfüggesztése. Büntettek és kihágásokra egyaránt: a büntetőítélet nyilvánosságra hozatala. A büntettek a főbüntetéseket a bíróság az ítéletben szabja ki; a mellékbüntetések az elítélésnek törvényszerű jogkövetkezményei.

A büntett lehet: 1. szándékos vagy célzatos, midőn a tettes cselekvésének vagy mulasztásának eredményét előrelátta és akarta; 2. szándékon túli vagy szándékon kívüli, midőn a cselekvés eredménye súlyosabb, mint amelyet a tettes előidézni szándékol; 3. gondatlan vagy szándékellenes, midőn az eredményt a tettes bár előre látta, de nem akarta, hanem az hanyagsága, vigyázatlansága, ügyetlen-

sége, vagy pedig a törvények, szabályok, rendelkezések vagy előírások figyelmen kívül hagyása folytán állott be. A szándékos és gondatlan bűncselekmények között tett megkülönböztetés kihágásokra is alkalmazható.

(Folytatjuk.)

A haditengerészetről, hadihajókról.*

Írta: **OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA** alezredes.

Nincs bosszantóbb dolog, mintha az ember kinyitja az ujságját, érdeklődéssel elmerül valamely tudósítás olvasásába és végül csalódva félretolja a lapot, mert nem lett okosabb, nem érti teljesen, amit olvasott. Én legalább is úgy vagyok vele, de én nem is hagyom annyiba. Néha a forrásmunkák tarka összevisszasága borítja az asztalt, mire egy néhány oldalas tudósítás nyomán támadt tudás-szomjamat kielégítettem.

Így voltam hosszú ideig a haditengerészet köréből szóló laptudósításokkal. A lapok lépten-nyomon flottakonferenciákról, tengeri hatalmak hajóépítési programjáról, flottatámpontok építéséről, tenger-alattjárókról, fantasztikus kormányozható torpedókról, haditengerészeti légi erőkről stb. számolnak be. Ezek a tudósítások az olaszok abessziniai hadjárata alkalmával támadt földközi-tengeri feszültség óta sűrűsödtek, a spanyol polgárháború és a távolkeleti események óta pedig már napirenden vannak. Alig akad olyan nap, hogy az ember a lapjában idevágó közleményeket ne találjon. E tudósítások során azonban nem látunk tisztán. Ennek az az oka, hogy a dolgokhoz rendszerint az sem ért, aki a tudósításokat írja és az sem, aki azokat olvassa. A megértéshez szükséges alapismeretek mind a két oldalon hiányoznak.

A népek sorsa a tengereken dől el. Napoleon hatalmát is az angol tengeri fölény döntötte meg, amely Nelson angol admirális trafalgari tengeri győzelmében csúcsosodott ki. A világháború elvesztését a központi hatalmak szintén a szövetséges és társult hatalmak — elsősorban a Brit világbirodalom — hatalmas tengeri fölényének köszönheték. Nekünk nincs tengerünk. De ami a tengeren történik — főleg a Földközi tengeren — bennünket is érint. A mi jövőnket, sorsunkat is befolyásolja, ha nem is közvetlenül, de közvetve. Ez ösztönzött arra, hogy ezt a cikkemet megírjam.

* Forrásmunkák: Jahrbuch der deutschen Kriegsmarine 1937; Weyers Taschenbuch der Kriegsflootten 1937; Marine-rundschau; Magyar Szemle; Magyar Külpolitika; Admiral Scheer: Vom Segelschiff zum U-Boot és: Deutschlands Hochseeflotte im Weltkrieg; Lord Jellicoe: The Grand Fleet; Busch — v. Forstner: Unsere Marine im Weltkrieg és: Krieg auf sieben Ozeanen; Baumbach: Ruhmstage der deutschen Kriegsmarine; Dohm: Skagerrak; Fürbinger: Alarm! Tauchen!; Ritter—Bock: Ubootsgeist; Freiherr von Spiegel: U-Boot im Fegefeuer és: Kriegstagebuch „U 202“; Vice Admiral Gordon Campbell: My Mystery Ships; Valentiner: „U-38“; Wiebicke: Die Männer von U-96; Neureuther: Wir leben noch. Deutsche Seehelden im U-Bootkampf; v. Trapp: Bis zum letzten Flaggenschuss; John Irving: Coronel and Falkland; von Schoen: Kreuzerkrieg führen! és: Auf Kaperkurs. Heldentaten deutscher Hilfskreuzer; Kraus-Dönitz: Die Kreuzerfahrten der Goeben und Breslau; Aye: Kreuzerjagd im Ocean; Rónay Tibor: Német—magyar hajósszótár.

Előjáróban gondoljunk arra, hogy a világháború végéig a magyarság még nem volt elvágva a népek éltetőjétől, a tengerektől. A régi Monarchiának dicső múltú haditengerészete volt, amelynél a magyar föld fiai nem utolsó szerepet játszottak. A közelmúltban leplezték le Budapesten a volt cs. és kir. haditengerészet és magyar hősi halottainak gyönyörű emlékművét. Legfelsőbb Hadurunk, a volt cs. és kir. hajóhad utolsó parancsnoka, a *Kormányzó Úr Öfémeltósága* jelenlétében. A volt cs. és kir. hajóhad dicső világháborús fegyvertényei tehát magyar ember nevéhez fűződnek.

Nem írok szakcikket. Ezt két okból nem teszem. Nem vagyok szakember, csak annyit tudok, amennyit a szakirodalom laikusoknak szánt termékeiből elsajátítottam, természetesen közvetíteni is csak ennyire vagyok képes. Ettől eltekintve, tengerészeti szakcikk nem is tartoznék lapunk hasábjaira. Röviden előrebocsátom cikkem gondolatmenetét.

Szeretném megismertetni olvasóimat a haditengerészet feladataival, a különböző hadihajótípusokkal, azok rendeltetésével, különös tekintettel a bűvárnaszádokra, továbbá a tengeri háború fegyvereivel, haremódjával. Ezután rá akarok mutatni a tengeri hatalmak mai felkészültségére s végül a világháborúból szeretnék néhány érdekes hadtörténelmi mozzanatot ismertetni az addig elmondottak illusztrálására. Itt ismét a bűvárnaszádháborúval szándékozom részletesebben foglalkozni. Bár magyar csendőr még sohasem utazott, harcolt bűvárnaszádon és előreláthatólag nem is fog, a világháborúban a központi hatalmak bűvárnaszádainak a legénysége a katonai erények, a hazafiasság, bátorság, önfeláldozás olyan tündöklő példáit szolgáltatotta, amelyek addig, amíg a világ világ marad, minden igaz katona szívét megdobogtatják.

Lord Jellicoe of Scapa admirális, a brit „nagy hajóhad“ (Grand Fleet) világháborús parancsnoka, Scheer német admirális ellenfele az 1916. évi skagerraki tengeri csatában, a brit tengeri erők feladatát a világháborúban a következőkben foglalta össze:

1. A brit hajók számára a tengerek akadálytalan használatát biztosítani.

2. Az ellenségre nyomást gyakorolni azzal, hogy a tengertől elvágják egészen addig, amíg békekötésre nem kényszerül.

3. A tengerentúli csapatzállítások támogatása és megvédése, összeköttetések és támpontjaik védelme.

4. Az anyaországtól és tengerentúli birtokaitól minden támadó ellenség távoltartása.

Ez többé-kevésbé az az ideális maximum, amit egy tengeri hatalom tengeri hadereje számára célul kitűzhet. E feladatok más tengeri hatalmaknál, földrajzi helyzetüket és rendelkezésükre álló hatalmi eszközeiket tekintve, csakis korlátoltabbak lehetnek. Némely állam földrajzi helyzetéből kifolyóan beérheti vagy pedig hatalmi eszközeinek elégtelensége miatt kénytelen beérnie azzal, hogy tengeri haderejével csupán partjai biztosítására, védelmére szorítkozzék és semlegessége esetén semlegessége tiszteletbentartása iránti óhajátásának nyomatékot adjon.

A tengeri haderők ezeknek a céloknak és feladatoknak megvalósítására alkalmas különféle rendeltetésű hadihajókból állanak. A „hadihajó“ elnevezés tehát általános fogalom és megillet minden, a

November elején a megáradt Sajó sokezer holdat öntött el. (Bálint Géza őrm. — Budapest — felv.)

haditengerészethez (akár csak ideiglenesen is) tartozó úszóegységet, amely valamely állam hadilobogója alatt fut. Hadihajó tehát a csatahajó, a cirkáló, a búvárnaszád, a folyami őrnaszád, stb. egyaránt. A tengeri erők szerves kiegészítő részeit képezik a tengerészeti légierők, amelyek részben különleges hadihajókon, az úgynevezett repülőgép-anyahajókon, részben egyéb hadihajók fedélzetén, részben pedig szárazföldi tengerészeti támpontokon vannak elhelyezve.

A hadihajók különböző kötelékekbe vannak már békében összefoglalva. Háborúban ezek a kötelékek a hadászati vagy harcászati céloknak megfelelően módosulnak.

A legmagasabb kötelék a hajóhad (flotta). A hajóhad (flotta) két fogalmat jelöl meg, jelenti valamely haditengerészet hadihajóinak összességét, hasonlóképpen, mint ahogy valamely állam hadseregéről beszélünk (pl. a francia flotta, a francia hadsereg). Ezenkívül azonban a hajóhad a tengeri erők legmagasabb kötelékét is jelenti éppen úgy, mint ahogy a háborúban a hadrakelt sereg több számozott hadseregre tagozódik. Az ilyen hajóhad több hajórajra oszlik. A hajórajok további alacsonyabb kötelékekre: a hajóosztagokra tagozódhatnak. Konkrét harcászati célokra összefogott hadihajóknál a csoport elnevezése is szokásos, pl. felderítőcsoport (az ilyen több cirkálóból, torpedórombolóból állhat).

Kisebb hadihajók (torpedórombolók, torpedónaszádok, búvárnaszádok, aknakeresőhajók stb.) magasabb kötelékét flotillának szokták nevezni. A flo-

tillák félflootillákra tagozódnak. Ezek helyett az elnevezések helyett vagy mellettük azonban a hajóraj és hajóosztag elnevezésekkel is találkozunk. Így az amerikai haditengerészetnél, ahol a torpedórombolók flotillákba vannak összefoglalva, amelyek rombolórajokra, ezek viszont rombolóosztagokra tagozódnak. A japánoknál fordítva: a torpedórombolórajok oszlanak torpedóromboló flotillákra.

A hadihajók között általános hadi és különleges harcászati vagy technikai rendeltetésüknek megfelelően számos különböző hajótípust különböztetnek meg. A hadihajótípusokat a könnyebb áttekintés érdekében hat főcsoportra lehet felosztani:

a *nehéz harcihajók* (Schwere Kampfschiffe) ide sorolnak az összes páncélozott hadihajók, amelyeknek 20.3 cm-nél nagyobb öbméretű tüzérségük van, tehát: csatahajók, csatacirkálók, parti páncélos hajók, sorhajók, páncélos hajók (az elnevezések az egyes haditengerészeteknél különbözőek, de néha ugyanazt a fogalmat jelölik meg);

repülőgép-anyahajók, vagyis a futószerkezetű és úszószerkezetű repülőgépek szolgálatára rendelt hajók;

a *könnyű harci hajók* (Leichte Kampfschiffe), idetartoznak a külföldi, felderítő- és torpedószolgálatra rendelt hadihajók, amelyeknek a tüzérsége a nehéz harcihajóké alatt van (20.3 cm-nél kisebb öbméret) és legalább 20 csomó sebességgel futnak (egy csomó = 1 tengeri mérföld = 1852 m), tehát: könnyű

és nehéz cirkálók, páncélosecirkálók, aknacirkálók, torpedócirkálók, felderítők, kísérőnaszádok, flotilla-vezetők, torpedórombolók, torpedónaszádok;

a *tengeralattjárók* vagy búvárnaszádok;

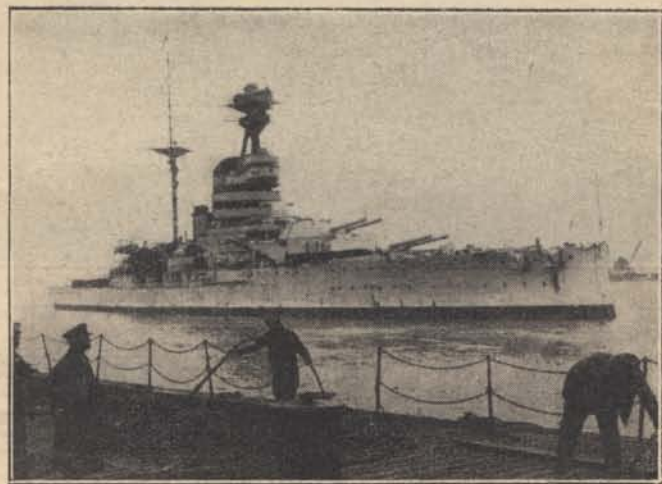
a *kis harciahajók* (Kleinkampfschiffe): valamennyi egyéb hadiszolgálatra rendelt hadihajó, így: aknarakó-, aknakereső-, záró-, ör-, búvárnaszádelhárítóhajók, a parti, gyarmati, folyami szolgálata rendelt hadihajók, motoros naszádok, végül

segédhajók, mint a flottaszolgálatra rendelt különböző hajók, így: műhelyhajók, anyahajók, készlethajók (pl. ivóvíz, üzemanyag stb. szállítására) iskola- és különleges hajók (kórházhajók, vontató-, mérőhajók).

Ismerkedjünk meg nagyjából a felsorolt hadihajótípusok közül legalább a legfontosabbakkal.

A csatahajó.

A csatahajó, mint a neve is mondja, a tengeri csaták megvívására elsősorban hivatott, nehézfegyverzetű és nehézpáncélzatú hadihajó. A csatahajók a flották legnagyobb és legharcereősebb egységei s

„Resolution“

angol csatahajó. 1916-ban bocsátották vízre. 29.150 tonnás. Nehéz tüzérsége: 8 drb 38.1 cm ágyú; középtüzérség: 12 drb 15.2 cm ágyú; légelhárító tüzérség: 8 drb 10.2 cm, 4 drb 4.7 cm légelhárító ágyú, 15–19 géppuska, 2 drb 53.3 cm vízalatti torpedóvetőcső, repülőgéphajító szerkezet, 1 repülőgép. Páncélzat: 102–330 mm. Sebessége 22 csomó, 1150 fő legénység.

mint ilyenek, a hadiflották gerincét alkotják. Hasonló egységekből összetett kötelékekben mozognak és harcolnak. Hatalmas tüzérségük dönti el a tengeri csatákat. A csatahajók fedezik a könnyű harci hajók különböző műveleteit, vállalkozásait. Ők a tengeri hatalom jelképes hordozói, a nehéz tartalék. Pusztá létezésük erőt kölcsönöz és tekintélyt parancsol. A világháborúban a nagy brit tengeri fölény következtében a német csatahajórajok látszólagos tétlenségre voltak ítélve. Csupán egy nagy csatában mérték össze közvetlenül az erejüket a brit Grand Fleet acélkolosszusaival, ahol becsülettel megállították a helyüket. (Skagerrak, 1916 május 31-től június 1-ig. Ebben a csatában német részről három csatahajórajra tagozódó 21 csatahajó, brit részről pedig 4 csatahajórajra tagozódó 25 csatahajó vett részt.) Tétlenségük azonban csak látszólagos volt. A német torpedónaszád-flotillák, cirkálórajok vállalkozásait

az angol keleti partok ellen, a La Manche-csatorna angol záróerei ellen, a különböző aknarakó vállalkozásokat, az aknakereső munkálatokat mindenkor a harera kész csataflotta egységei fedezték. A német tengeri erők legendás emlékü búvárnaszádhajóikat soha sem vívhatták volna meg, ha nem támaszkodhattak volna a harera mindig kész csataflottára, amely támpontjaik biztonságáról gondoskodott.

Berndt német szolg. kiv. mérnök altengernagy a hadihajók célját a következőképpen határozza meg:

A hadihajó célja az ellenség megsemmisítése. Eszközei erre:

a saját létfenntartás eszközei, így a páncél, a hajó vízhatlan cellákra osztottsága (a hadihajók teste ugyanis egymástól vízhatlanul elkülönített részekből áll, úgy hogy egy-egy tüzérségi, torpedó- vagy repülőbomba találat hatása az érintett részre, illetve a közvetlenül szomszédos részekre korlátozódik; az 1916. évi skagerraki csatában a súlyosan sérült 25.000 tonnás „Seydlitz“ nevű német csatacirkáló 5300 tonna behatolt vízzel a testében elérte a honi kikötőt), a ködfejllesztés, továbbá

a hadihajó fegyverei. Ezek a szűkebb értelemben vett fegyvereken, tehát a hajó tüzérségén, légelhárító fegyverein (légelhárító ágyúk és géppuskák), és torpedó-fegyverzetén kívül

a hajó mozgási képessége, vagyis a sebessége.

A hajó csak akkor úszhat a vízen, ha könnyebb, mint a teste által kiszorított vízmennyiség súlya. Ez a közismert fizikai törvény a hadihajóépítésnek súlyos leckét ad fel. Az ideális hadihajó az volna, amely egyesítené magában a legtökéletesebb védettséget (páncél), a legnehezebb fegyverzetet (tüzérség, légelhárító fegyverek, torpedófegyverzet öbméret és számszerinti maximuma) és a legnagyobb sebességet. Ha ezt meglehetne valósítani, amint ezt az ilyen hajók óriási nagysága és ezáltal nehéz kezelhetősége és óriási előállítási költségei miatt nem lehet, úgy egységes hajótípusokat lehetne építeni. Így azonban többféle hajótípusra van szükség, amelyeknél a hajóépítőnek vagy az egyik, vagy a másik követelménnyel szemben kell engedményt tennie.

A csatahajóknál a fegyverzetten és a védettségen (páncélzat) fekszik a hangsúly. A modern csatahajó kitűnően védett (nehéz páncélzat) és erős fegyverzetű (nehéz tüzérség, közép tüzérség, kiadós légelhárító tüzérség, géppuskák, torpedófegyverzet) hadihajó. Ezek a berendezések összességükben hatalmas súlyt alkotnak, úgy hogy olyan hasznosítható többlet, amely a kívánatos nagy sebesség elérésére volna fordítható (hajógépek száma, lóereje, ezzel kapcsolatos üzemanyagmennyiség) nem marad. A csatahajóknál tehát a sebesség követelményével szemben kell a hajóépítőnek engedményt tennie.

A csatahajók (általában valamennyi hadihajó) nagyságát és számát az 1922. évi washingtoni és az 1930. évi londoni flottaegyezmény szabályozta (Angolország Németországgal Londonban 1935-ben külön flottaegyezményt kötött). E flottaegyezmények keretében a tengeri hatalmak nem annyira a sokat hangoztatott békeszándékuk, mint hatalmas fegyverkezési költségeik csökkentése érdekében, a hadihajóépítés terén bizonyos korlátozásokban állapodtak meg. Ezek szerint a nagy csatahajók maxi-

mális tonnatartalmát* 35.000 tonnában és a fegyverzetét (nehéz hajótüzérség) 40.6 cm öbméretben állapították meg. Az 1936. évi második londoni flotta-konferencia a csatahajók tonnatartalmának felső határát 35.000-ról 25—26.000-re, a nehéz tüzérség ágyúinak öbméretét pedig 40.6 cm-ről 35.5 cm-re kívánta leszállítani. Ennek a megvalósulása az Egyesült Államok és Japán ellenállásán megtörtött. Az Egyesült Államok ragaszkodtak a 35.000 tonnatartalomhoz és a 40.6 cm öbmérethez, Japán pedig alá sem írta az egyezményt és a hírek szerint a 35.000 tonnánál jóval nagyobb hajók és a 40.6 cm öbméretnél szintén nagyobb öbméretű tüzérség beállításának a gondolatával foglalkozik.

Ma azt kell mondanunk, hogy a flottaegyezmények türelmes, értéktelen papiroossá váltak. A flotta-építésnél minden tengeri hatalom azt az építési, fegyverzeti programot követi, melyet saját érdekei megkívánnak és teljesítőképessége megenged.

A tengeri hatalmak pillanatnyilag szolgálatban álló csatahajói azonban még nem lépik túl a flotta-konferenciákon megszabott határokat. Tonnatartalom szempontjából kivételt csupán az 1918-ban, tehát még a flottakonferenciák előtt vízrebocsátott angol csatacirkáló: a „Hood” képez, amely ezidő-szerint a világ legnagyobb hadihajója (42.100 tonna). Egyébként a korszerű csatahajók tonnatartalma 22.000 és 35.000 között mozog. Legénységük 1100—1600 tengerész. (Az összehasonlítás kedvéért megemlítem, hogy a mi folyamórségünk őrnaszádjai 60—140 tonnásak, legénységük 30—44 folyamőr.)

A csatahajók főfegyverének, a nehéz hajótüzérségnek az öbmérete 28 és 40.6 cm között váltakozik. Kisebb, régebbi csatahajóknál azonban 23.4, 24.25 stb. cm öbméretű nehéz hajótüzérséget is találunk.

A nehéz hajótüzérség ágyúi kettesével, hármasával vagy négyesével forgatható páncéltornyokban vannak elhelyezve. A nehézágyúk száma hajónként 8—13 között váltakozik a hajók nagysága és az ágyúk öbmérete szerint.

A nehéztüzérségen felül a csatahajóknak közép-tüzérségük is van, amelynek elsősorban a torpedóval támadó könnyű harci hajók (torpedórombolók, torpedónaszádok, búvárnaszádok, motorosnaszádok), továbbá parti célok leküzdése a feladata. A közép-tüzérség ideális öbmérete 15 cm, ennek megfelelően ez a tüzérség e körül az öbméret körül mozog. (12, 12.7, 13, 13.8, 14, 15, 15.2 cm stb.) A középtüzérség a hajó oldalfalaiban kazamátákban (vértezett ütegekben), legújabban ugyanezek a hajóoldalfalakon tornyokban van elhelyezve (pl. az angolok „Nelson” nevű csatahajóján).

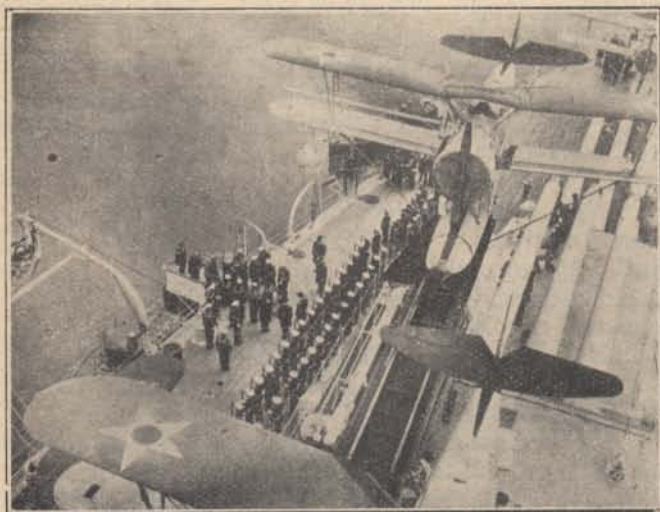
A repülőgép korunk legmodernebb fegyvere. Ez a csatahajók fegyverzetében forradalmi újításokat okozott. A nehéz- és középtüzérségen felül a hadihajókat nagyteljesítményű légharító fegyverekkel is el kellett látni. Ilyenek a légharító ágyúk és a légharító géppuskák. A korszerű csatahajók fegyverzete a légi ellenséggel a legmesszebbmenően számolt.

* A hadihajók nagyságát az általuk kiszorított víz súlyával mérik. 35.000 tonna tehát annyit jelent, hogy a hajó 35.000 tonna súlyú vizet szorít ki. A vízkiszorítást különböző módon mérik. Van típuskiszorítás, konstrukciós kiszorítás és maximális kiszorítás. Ezek magyarázata túl messzire vezetne és ezért mellőzöm.

A légharító hajótüzérség nehéz, közép és könnyű légharító tüzérségre osztható. A nehéz légharító tüzérséghez a 7.5 cm öbméretnél nagyobb, a középlégharító tüzérséghez a 4 cm, a könnyűhöz a 2 cm és ennél kisebb öbméretű légharító ágyúk tartoznak.

A nehéz légharító tüzérség legmegfelelőbb öbméretként a 10 cm bizonyult. A franciák a Dunkerque csatahajójuknál kísérletet tettek a közép hajótüzérség és a nehéz légharító tüzérség egyesítésére. Erre a célra a 13 cm-es öbméretet találták megfelelőnek és a hajót ilyen ágyúkkal fegyverezték fel.

A légvédelem céljait szolgálják a hadihajók fedélzetén elhelyezett géppuskák is. Ide sorolhatók értelemszerűen azok a légijárművek is, amelyeket a csatahajók fedélzetükön magukkal visznek (1—4 darab). Ezeket a repülőgépeket a hajókra épített különleges hajtószerkezetek (katapulták) lendítik a levegőbe.

Repülőgépek a „Pennsylvania” nevű amerikai csatahajó fedélzetén.

Továbbá fegyvere a csatahajóknak a torpedó-fegyverzet. A csatahajóknak is vannak úgynevezett torpedóvetőcsövei, amelyek a tengeri háború legáltalánosabb és legveszedelmesebb fegyvereinek, a torpedóknak kilövésére szolgálnak. Újabban az a felfogás kezd érvényre jutni, hogy a csatahajóknak a torpedó-fegyverzetre nincsen szükségük, úgy hogy egyes haditengerészeteknél az újabban épülő csatahajókat vetőcsövekkel már nem is szerelik fel. A torpedókra vonatkozó tudnivalókat a torpedórombolóknál fogom bővebben ismertetni.

A hadihajó védelmét elsősorban a páncélzat szolgálja. A páncélzat, amely lényegében függőleges (hajó oldala, toronyoldalok stb.) és vízszintes (fedélzet, toronytetők stb.) páncélzatra oszlik, természetesen csupán a hajó legnemesebb, legérzékenyebb részeinek a védelmére szorítkozhatik, mert a hajókon, mint már említettem, a súllyal takarékoskodni kell. Minél több súlyt emészt fel a páncélzat, annál kevesebb jut a fegyverzetre, lőszerre, hajógépekre és üzemanyagra. Hogy a páncélzat mennyire „esz” a súlyt, arra szolgáljon a franciák legújabb csatahajója, a már említett Dunkerque (vízrebocsátás

1935) például. E hajó 26.500 tonna vízkiszorítású és páncélatának súlya 10.000 tonna.

A csatahajók legnemesebb részei a parancsnoki torony, a harevezetés céljait szolgáló különböző központok (tüzérségi, hajó-, gépközpont), a tüzezségi tűzvezető-állás, ágyútoronyok, kazamáták stb.), a lőszer-raktárak, a gépberendezés és tartozékai, általában a hajó testének vízvonala és ma a repülőgépek korában az egész fedélzet.

A korszerű csatahajók páncélatának vastagságára szolgáljon néhány számszerű adat például:

a „Nelson” és „Rodney” angol csatahajók páncélat: 76—406 mm, az amerikai „West Virginia” és két testvérhajójának páncélat: 76—457 mm, a japán „Mutsu” és „Nagato” csatahajók páncélat: 76—356 mm között mozog.

Az erős vízszintes páncélat jelentősége a légi veszély miatt különösen megnövekedett. Ma már az eddigi egy páncélfedélzet helyett két páncélfedélzetet építenek, sőt egyes angol csatahajóknak három páncélfedélzetük is van. Az elgondolás a kettős páncélfedélzetenél egy erősebb felső és alatta egy gyengébb alsó páncélfedélzet alkalmazása. A felső páncélfedélzet a meredek röppályájú lövedékek és a bombák átütését hivatott megakadályozni. Ha a lövedék a felső páncélfedélzetet mégis átütne, úgy az alsó páncélfedélzetnek kell a repeszdarabokat fel fogni.

A páncélozás nehéz problémája a hadihajóépítésnek, egyrészt — amint már említve volt — a súlylyal való takarékoskodás miatt, másrészt, mert a folyton fokozódó lövedékhatással szemben a páncélananyagok minőségét minden igyekezet dacára sem sikerült arányosan emelni. Ezért a páncélat célszerűbb elrendezésében (több páncélfal, a páncélfalak részutas beállítás) keresik a megoldást.

A páncélaton kívül a hajó védelmét szolgálják még a már említett vízhatlan részekre osztás (cellák), a hajó egyes részeinek egymástól vízhatlan reteszekkel való elkülönítése (Schotten), vízszellepek, amelyekkel a hajó egyes részeit víz alá lehet helyezni (pl. lőszeres kamrát, amelyben találat következtében tűz támadt), a hajó tökéletes hirodó- (telefon, szócső, géptáviró) és jelzőberendezése (a központokban a vezetőket műszerek tájékoztatják a hajó minden részének állapotáról) stb. A hadihajókon minden életbevágóan fontos berendezés kétszeresen vagy többszörösen van meg. Ha találat éri a kormányállást, ott a tartalék-kormányállás. Ha egy másik találat a villamosvilágítást zavarja meg, bekapcsolásra készen áll a tartalékvilágítás. Kazán, gép, motor stb. — mindenből több van. További védelmi eszközei a hadihajónak a ködfeljelzés és a hajó sebessége. Hogy a hajó sebessége mit jelent, arra világháborúban a német földközi-tengeri cirkálóosztag („Goeben” csatacirkáló és „Breslau” kis cirkáló) esete szolgáltatja a legszebb bizonyítékot. Ezt a hajórajt a világháború kitörése Pólában érte. Az osztag mozgósítási rendeltetésének megfelelően azonnal kifutott a Földközi-tengerre, de az olaszok semlegességi nyilatkozata miatt támpont nélkül maradt és az ellenséges túlerő gyűrűjéből nagy sebességének kihasználásával, kelet felé kitorve, befutott a Konstantinápolyi kikötőbe. A Breslau 1918-ban elsüllyedt, a Goeben, amelyet később Törökország megvásárolt, „Javuz” néven ma is szolgál a török tengerészetben.

A csatahajók sebessége nem áll arányban fegyverzetükkel és védettségükkel, mert az olyan hatalmas gépi berendezésekre, amely ezeket a nehéz hajókat gyorsan mozgathatná, már nem jut elég kihasználható súly. A napjainkban szolgálatban álló csatahajók óránkénti sebessége 20—30 csomó. A most épülőfélben levő, vagy tervezett csatahajók hírek szerint, már mind 30 csomó körüli sebességűek lesznek. 20 csomón aluli sebességük ma már csupán régebbi, elavult csatahajóknak van. A korszerű hadihajók üzemanyaga ma már túlnyomóan az olaj. A széntüzelés mindinkább háttérbe szorul.

A csatahajók lölött már több ízben meg akarták húzni a lélekaragot. A torpedó felbukkanásakor ebben a fegyverben látták azt az eszközt, amely visszavonhatatlanul meghozza a nagy csatahajók alkonyát. Később a bűvárhajóban látták azt a veszélyt, amely a nagy csatahajók létjogosultságát kétségessé fogja tenni. Egyik jóslat sem vált be. A csatahajók a torpedó és bűvárnaszád ellenére túléltek a világháborút. Használhatóságukat a németek hatalmas és más szempontokból igen eredményesen folytatott bűvárnaszád háborúja sem tette kétségessé.

Legújabbban a repülőgép látszik olyan fegyvernek, amely a nagy csatahajók létjogosultságát veszélyezteti. „Csatahajó vagy repülőgép” napjainkban szakkörökben és laikusok között egyaránt divatos téma. Ez a kérdés még eldöntetlen. A világháború tapasztalatai a repülőgép akkori fejletlensége miatt nem használhatók fel ilyen irányú következtetések alapjául, azóta nagyobb arányú tengeri háború nem volt, a repülőgépek rohamos fejlődését tekintve pedig a jövőt illetően csak feltevésekbe és találgatásokba lehet bocsátkozni.

Ezt a kérdést különben a tengeri hatalmak állandóan felszínén tartják. Tanulmányozásával külön bizottságok foglalkoznak és a nagy tengeri hadgyakorlatok keretében is állandóan keresik a megoldást. Ezt, úgy látszik, még nem találták meg, vagy pedig arra a meggyőződésre jutottak, hogy a két harcsczköz nem zárja ki egymást, mert tény az, hogy a tengerészeti légi erők rohamos fejlesztésével egyidejűleg a nagy csatahajók építése is világszerte lázasan folyik. Valószínűnek látszik, hogy a repülőgép sem az a mumus, amely a csatahajókat véglegesen az ócskavas sorsára juttatná. A skagerraki csatában a „Seydlitz” nevű német csatacirkálót 21 darab nehéz (34—38 cm-es) gránáttalálat érte. A hajó ennek ellenére hareképes maradt, nem süllyedt el és bár nehézségekkel, de elérte a honi kikötőt. A 21 darab gránát súlya, ha a találatok felét 34 cm-esnek, a másik felét 38 cm-esnek vesszük, durva számítással 14,5 tonnát tesz ki. Ez azt mutatja, hogy a hajót 14 darab egy tonnás repülőgép-bomba-találat sem tudta volna harc képteleenné tenni (természetesen korszerű páncélfedélzetet feltételezve). annál kevésbé nem, mert a nehéz tüzezség gránátjainak a légibombáknál jóval nagyobb átütőereje van. De fel kell vetni azt a kérdést is, hogy vajjon hány bombavetőgépre és hány egytonnás bombára volna szükség, hogy az átlag 200 méter hosszú, 30 cm széles, 25 csomó sebességgel haladó, cik-cak-vonalban mozgó, himbálódzó célon 14 bombatalálat legyen elérhető. Ezenkívül azonban a csatahajó sem marad tétlenül, hatalmas léghárító fegyverei működésbe lépnek, ha kell, mestersé-

ges ködbe burkolja magát, saját flottája repülőgépanyahajóiról pedig felszállanak a vadászrajok, rávetik magukat az ellenséges bombavetőgépekre és gondoskodnak arról, hogy azok a csatahajók megtámadását ne tévesszék össze egy békés céldobó gyakorlattal. Nem szabad figyelmen kívül hagyni a repülőgépek alkalmazásának azokat a korlátait sem, amelyeket az időjárás és látási viszonyok szabnak meg, továbbá azt a tényt, hogy ezidőszert a repülőgépek működési sugara a csatahajókénál még kisebb.

Ide iktatom H. B. Holm amerikai haditengerészeti kapitány érdekes számításait, aki — mondjuk így — csatahajópárti. „Tegyük fel, hogy két nagyhatalom egymással háborúban van és hajóhadaik a nyílt tengeren összetalálkoznak. Az egyik flotta a másik csatahajóit légi fegyvereivel szeretné megsemmisíteni. Milyen követelményeket támasztana ez a légi haderővel szemben? Hogy 20 hajó mindegyikén 10 bombatalálatot lehessen elérni, 200 darab egytonnás találatra volna szükség, 75% találati hibával kell azonban számolni, így 800 darab egytonnás bomba kellene. Ezenkívül a légelhárítás okozta veszteségeket is figyelembe kellene venni, amit legalább egyharmadban lehet valószínűsíteni. Ezek szerint 1067 tonna bombára, ami annyit jelent, hogy 1067 bombavetőgépre volna szükség. A repülőgépanyahajók azonban csak 45 bombázó gép befogadására vannak berendezve, így 20 csatahajó elsüllyesztéséhez 26 darab repülőgépanyahajó volna szükséges, vagyis annyi, amennyit eddig még a világ összes tengeri nagyhatalmai együttvéve sem építettek. Ezt még tovább is lehetne folytatni. Mi történik például, ha az ellenséges tengeri erők a gyengén védett repülőgépanyahajó ellen fordulnak? Egy csatahajó nehéz tüzérségének 1—2 ösztüze, egy tengeralattjáró 2—3 torpedótalálat a repülőgépanyahajót legénységével, minden berendezésével és egész repülőgéprakományával együtt a tenger fenekére küldheti.“

Bár Holm kapitánynak ez a számítása a csatahajó javára kissé elfogultnak látszik és ma már az összes adatok sem állják meg a helyüket (bombavető teherbírása, repülőgépanyahajók befogadóképessége), azt a következtetést lehet levonni ebből az okoskodásból, hogy a légi erők minden technikai fejlettségük ellenére sem szoríthatják ki még a csatahajókat. A csatahajók építésénél, védésénél, fegyverzeténél és alkalmazásánál azonban ezt az új ellenfelet legmesszebbmenőleg figyelembe kell venni.

Standley admirális, az Egyesült Államok tengerügyi törzskarának főnöke 1934. évben egyik rádióbeszédében a következőket mondta: „A flották alapját a csatahajók alkotják. Ők a flotta fellegvárai. Tőlük nyerik a flotta többi részei az erőt, hogy a nyílt tengereken együttesen operálhassanak. Egyetlen hadihajótípus sem tarthatja magát szabadon és hosszabb ideig a nyílt tengereken — mint ezt az eredményes hadviselés megköveteli —, ha hiányzik az a támogatás, amelyet a csatahajók harcereje nyújt.“

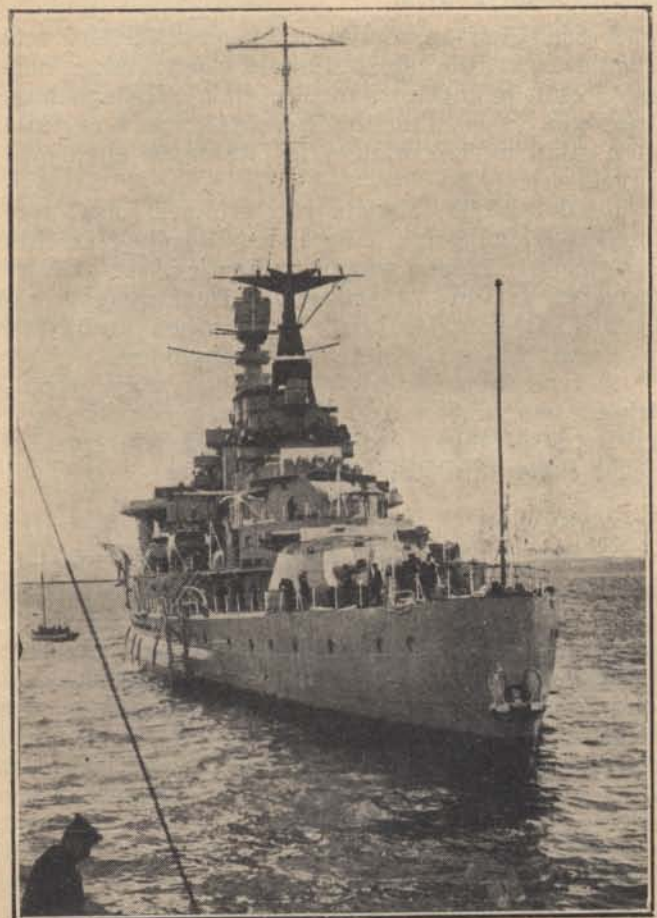
1934. évben, midőn az olaszok 35.000 tonnás csatahajók építésére szánták el magukat, az olasz tengerészeti szakértők egyöntetűen azon a véleményen voltak, hogy a nehéz páncélzatú és fegyverzetű csatahajó még ma is döntő tényezője a tengeri erőknek.

A csatacirkáló.

A csatacirkálók tonnatartalma körülbelül ugyanannyi, mint a csatahajóké, de tüzérségük és páncélzatuk gyengébb a csatahajókénál. Az így elért súlymegtakarítást az építésnél erősebb hajó gépek beépítésére használták fel, ennek következtében a csatacirkálók sebessége viszont nagyobb a csatahajókénál.

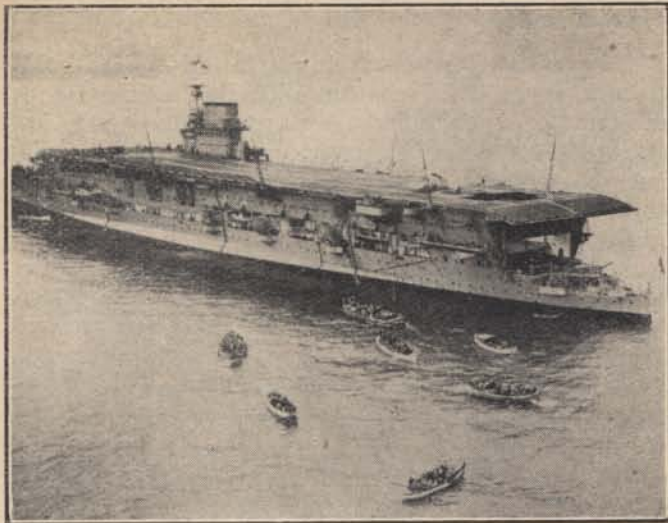
A világháborúban a német és az angol csatacirkálók nagy szerepet játszottak. A skagerraki csatát mindkét részről a flották elővédjét alkotó csatacirkálórajok vezették be. A csatában a németeknek 5 csatacirkálójuk, az angoloknak 9 csatacirkálójuk vett részt. Ezek közül egy német és 3 angol csatacirkáló süllyedt el.

Spee gróf német admirális két páncélos cirkálóból (Scharnhorst és Gneisenau) és 3 kis cirkálóból álló távolkeleti cirkálóraját, amely 1914 november 1-én Délamerika nyugati partjain a coroneli tengeri ütközetben megsemmisítette Cradock angol admirális cirkálóraját, 1914 december 8-án a Falkland-szigetek melletti ütközetben angol csatacirkálók (Invincible, Inflexible) semmisítették meg. Az angol cirkálóraj többi hajóival (3 páncélos cirkáló, két védett cirkáló és 1 segédcirkáló) a német cirkálóraj könnyen elbánt volna. Az Invincible (legyőzhetetlen) volt azután egyike azoknak a csatacirkálóknak, amelyeket a németek a skagerraki csatában elsüllyesztettek.

„Renown“

angol csatacirkáló, 1916-ban bocsátották vízre, 32.000 tonna. Nehéztüzérsége: 6 db 38.1 cm ágyú. Sebessége 31.5 csomó. Páncélzata: 38—279 mm.

„Courageous“

angol repülőgépanyahajó. 1916-ban bocsátották vízre, 22.500 tonnás, 10 drb 12 cm ágyú, 4 drb 4.7 cm léghárító ágyú, 50 drb géppuska, 52 drb futószerkezetű repülőgép. Páncélzat 25–76 mm. 750 fő legénység.

Ujabban csatacirkálókat már nem építenek. Ma már csak az angol flottának vannak csatacirkálói (Hood, Renown, Repulse), amelyek még 1918, illetve 1916-ban épültek. (E hajókra a brit flotta ismeretében még visszatérek.)

Repülőgép-anyahajók.

A repülőgép-anyahajók a tengerészeti légi erők szolgálatára álló szállítóhajók. Egyáltalán nem, vagy csak gyengén páncélozottak. Gyenge hajótűzességük és léghárító tűzességük van s így általában mind a vízi, mind a légi támadás ellen érzékenyek.

Rendeltetésük, hogy a légi erőknek úszó támpontjául szolgáljanak s így a repülőgépek szállításával azok működési sugarát növeljék. 20–135 repülőgépet, továbbá a szükséges üzemanyagot és a gépek karbantartásához, javításához szükséges anyagokat és eszközöket viszik magukkal.

A repülőgépanyahajók fedélzete vagy repülőtérenként van kiképezve, amelyen a gépek fel- és leszállhatnak, vagy pedig repülőgéphajtó szerkezetekkel (kátapultákkal) vannak ellátva.

Cirkálók.

A cirkálók (az egyes tengerészeteknél különböző elnevezések használatosak, így: páncélos cirkáló, nehéz cirkáló, könnyű cirkáló, I–II. osztályú cirkáló, nagy-, kis cirkáló, védett cirkáló stb. Az elnevezések néha ugyanazt a fogalmat jelölik) általában gyorsjáratú, könnyen vagy egyáltalán nem páncélozott, a csatahajóknál kisebb és gyengébb fegyverzetű hadihajók. Tonnatartalmuk 3000–10.000 tonna között mozog. Legénységük 300–700. (Egyes tengerészeteknél, pl. az olasz és francia tengerészetnél cirkáló elnevezése van a 2000–3000 tonna közötti hajóknak is.) A nehezebb, modern cirkálók javarészt 10.000 tonnások. (Ezt a nagyságot a washingtoni flottaegyezmény határozta meg.)

A cirkálók feladata a felderítés, a hajóhadak biztosítása (elővéd, oldalvéd) tengeri csapatszállítások, szállítmányokba (Convoi) összevont kereske-

delmi hajók kísérése és biztosítása, az anyaország és a tengerentúli birtokok közötti tengeri összeköttetés biztosítása, gyarmati szolgálat, ellenséges cirkálók és egyéb könnyű erők leküzdése, aknarakás, léghárításban való közreműködés, vállalkozások végrehajtása ellenséges záróerők (ilyen volt pl. az osztrák–magyar cirkálók 1917. évi otrantói vállalkozása, élükön a Novara cirkálóval a Kormányzó Ur Ó Főméltósága parancsnoksága alatt), vagy támpontok, hadikikötők ellen, kereskedelmi háború folytatása (az ellenség kereskedelmi hajóinak elkobzása, a semleges kereskedelmi hajók feltartóztatása, ellenőrzése, hadi dugáru elkobzása) stb.

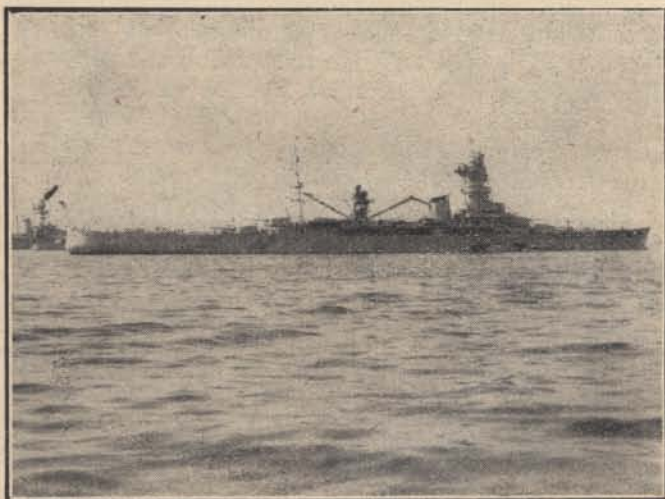
A cirkálók kereskedelmi háborújára később néhány érdekes világháborús példát szándékozom ismertetni.

A cirkálók gyengébb fegyverzetét és páncélzatát nagyobb sebességük egyenlíti ki. Ennek segítségével ugyanis túlerős tűz hatása alól ki tudják magukat vonni, kisebb sebességű üldözőiket le tudják a nyakukról rázni. A korszerű cirkálók óránkénti sebessége 32–37 között váltakozik, sőt egyes adatok szerint egészen 42 csomóig terjed (pl. az olasz haditengerészet Bartolomeo-Colleoni nevű cirkálójá és három testvércirkálójá).

A cirkálóknak nincsen nehéz hajótűzességük. Ágyúik öbmérete 15 és 20.3 között váltakozik. A hajótűzesség ereje öbméret és az ágyúk száma tekintetében a cirkáló nagyságától függ. Erről részletesebb tájékozást az egyes flották ismertetése fog nyújtani. Fegyverzetüket erős léghárító tűzesség, géppuskák, torpedóvetőcsövek egészítik ki. A korszerű cirkálók majdnem mind repülőgépeket is visznek magukkal a fedélzetükön. Sok cirkáló aknarakásra is be van rendezve (pl. az olasz könnyű cirkáló majdnem valamennyi). Az aknákról később még bővebben lesz szó.

A cirkálókkal kapcsolatosan említést kell tenni a „segédcirkálókról“ is. Ezek a világháborúban nagy szerepet játszottak.

A régebbi tengeri háborúkban a zsákmányolási jog nagy szerepet játszott. Eszerint a hadviselő felek

„Algérie“

francia nagycirkáló. 1932. évben bocsátották vízre. 10.000 tonnás. Tűzesség: 8 drb, 20.3 cm ágyú, 12 drb 10 cm, 16 drb 3.7 cm léghárító ágyú, 16 géppuska, 6 drb 55 cm torpedóvetőcső a fedélzeten hármass csoportokban, 2 hajtó-szerkezet, 3 repülőgép. Sebessége: 32 csomó. Páncél: 80–110 mm. Legénység: 729 fő.

saját kereskedelmi hajóiknak zsákmányleveleket (Kaperbriefe) állíthattak ki. E zsákmányoló hajók (Kaperschiffe) kapitányai azután a saját szakállukra háborút folytathattak az ellenség kereskedelmi hajói ellen. Az ellenséges hajó és rakománya a zsákmányoló hajót illette meg. A kereskedelmi hajózás elleni háború e módját különösen a gyengébb tengeri hatalmak alkalmazták szívesen. XIV. Lajos 3. hódító háborújában (1688—1697) pl. a francia zsákmányoló hajók nem kevesebb, mint 42.000 angol hajót zsákmányoltak.

A zsákmányolási jog e formáját az 1856. évi párisi tengeri jogi deklaráció megsemmisítette, ezért azóta megfelelő pótláson törték a tengeri hatalmak a fejüket. Így született meg a segédcirkáló, amely személy- vagy teherszállításra berendezett kereskedelmi hajó, amelyet háború esetén hadicélokra igénybe vesznek.

A segédcirkáló könnyű vagy középtűzérsséggel, esetleg torpedóvetőcsövekkel is felfegyverzett és aknarakásra is berendezett, hadicélokot szolgáló hajó, amely a hadilobogó alatt fut és legénységét is a haditengerészet szolgáltatja.

Rendeltetése elsősorban a saját tengeri kereskedelmet védeni, az ellenséges kereskedelem ellen pedig háborút viselni. Ezenkívül a segédcirkálóknak a felderítő és őrszolgálatban is jelentős szerep jut. Az angolok híres őrvonala, mely az Északi tengert észak — s így a szabad óceánok felé — teljesen lezárta, a háború legelső hónapjait leszámítva — segédcirkálókból állott.

Segédcirkálók voltak a németek legendás emlékű „Möve“, „Wolf“, „Seeadler“ nevű hajói is.

Portyázás.

Hogy van mindig Kovács úr? — olvassuk a kérdést egyik bajtársunk valamelyik régebbi pályázatában, amit ő ilyen párbeszédés formában oldott meg egyébként igen ügyesen.

Kérjük azonban, hogy ezt a mindiget hagyja ki a szótárából. Először is Kovács úr nincs mindig egyformán. Hol jól, hol rosszabbul, ha tehát az értelemre alapított választ akarna adni, akkor legfeljebb a fejebűbját vakarhatná, amíg összehordja az emlékezetében: hogy volt tegnapelőtt, tegnap, hogy van ma és még akkor is hogyan mondhatná meg: hogyan lesz holnap? A legjobb akarattal sem tudja megmondani, hogy — mindig hogyan van. Tisztogassuk a nyelvünket mi, csendőrök, mert ami pongyolaságot megengedünk magunknak odakint az őrvjáratban, ugyanaz a pongyolaság belekerül a feljelentésbe is, már pedig mi az ügyészt nem szórakoztatni akarjuk, hanem meglehetősen komoly ügyekről tájékoztatni.

De eltekintve ettől az értelmi és nyelvtisztasági szemponttól, hagyjuk el az ilyen mindigekeket azért is, mert ezeknek a szavaknak és beszédmódoznak nemcsak nyelvtani, hanem más káros hatásai is vannak. A nyirbátori fegyverhasználatról írt egyik tudósításban olvastuk, hogy egy legény ezt kiáltotta: — Le a zsarukkal! — Ez a tipikus alvilági szó tehát megtalálta az utat a falu felé is, de nem egyedül, hanem sokadmagával. Ez az alvilági szóhadjárat pedig magából az alvilágból is kivisz valamit a falura. Ebből alakul aztán az a legénytípus, amelyik még csizmát húz, szánt és arat, de a fejére már micisapkát tesz és a slágerek megölik benne a magyar nótát. Hát mi, csendőrök, maradjunk csak meg a tiszta magyar beszéd mellett; ne tüzdeljük tele a nyelvünket zagyva-cifra kifejezésekkel csak azért, mert újak, mert a városról jönnek s mert mi is haladni akarunk a korral. Rázzuk le magunkról ezt a ragadós bogáncsot, mert elcsúfítja ezt a mi szép egyenruhánkat.

Londonban nagyon szép szavakat mondottak mostanában a magyar nemzetről kimagasló angol személyiségek, köztük a kereskedelemügyi miniszter is. De minden elismerő, barátságos hang között legmesszebbrehangzó az a beszéd, amit Lord Mottistone mondott: „A jogcím, amelynek alapján felszólalok, a lelkiismeretsfurdalás. Jelen voltam a trianoni szerződés aláírásánál, nehéz szívvel ültem ott, mert jól tudtam, hogy teljesen helytelen. Tudtam és kijelentettem, hogy a tragikus epizód nem tartható fenn abban az alakban, amelyben megalkották. Sóvárogva vártam és várom azt a napot, amelyen az igazság győzni fog“. Mondotta pedig ezeket az említett angol miniszter jelenlétében.

A spanyol harcokból.

A világháború előtt és alatt volt a cseheknek, szerbeknek és románoknak egy Scotus Viator nevű angol utazójuk. Világutazó volt s a portéka, amit árult, Nagymagyarország volt. Ennek a világgpolitikai utazónak szomszédaink megmérhetetlenül sokat köszönhetnek, mert ez az egyetlen ember milliókat és milliókat tévesztett meg s hangolt ellenfeleink oldalára, szerte a világon terjesztett téves és hamis beszámolóival. Ki gondolta volna abban a régi biztonságérzetben, erőtudatban, hogy egyetlen ember írásai által megtévesztett közvéleménynek mekkora része lesz Trianon megszületésében?!

De most nekünk vannak Scotus Viatoraink. Sok, hosszú sorozat, tekintélyes nevek, súlyos emberek, népes csoport az angol parlamentben és újságfejedelmek a világsajtóban. A különbség csak az, hogy a mi szószólóink tiszta lelkiismerettel, a valószínűségi helyzet ismeretében állnak mellénk, ha nem volt szerepük az országdarabolásban, ha pedig igen, akkor a lelkiismeret szólal meg bennük úgy, hogy azt meg kell hallani mindenkinek nemcsak a mi szomszédságunkban, hanem a tengereken túl is. Ha Scotus Viator egymagában és tévedésekkel tele is annyit árthatott nekünk, akkor a megsokszorozott és az igazság, valóság erejével és erősített Új-Scotus-Viatorok minden bizonnyal helyre tudják hozni rosszlelkű elődjük szörnyű magyarpusztításait. Vagy túlságosan reménytelenek, vagy túlságosan elbizakodottak lennének tehát, ha észrevétlenül haladnánk el olyan szó mellett, amelyet most Lord Mottistone is mondott.

Néhány százalékos fizetésemelést, illetve fizetésrisszaadást kapnak januártól a közalkalmazottak. Fizetésről, zsoldról nem szoktunk írni, most sem azt akarjuk eldönteni, hogy sok-e vagy kevés, amit a kormány nyújtani tud. Nem erről van szó, hanem arról, hogy a kormány egyáltalában tud valamit adni és nem kénytelen valamit — elvenni. Minden túlzás nélkül sorsunk újabb fordulatának tekinthetjük ezt az eseményt még akkor is, ha mindenki csak egyetlen fillérrel többet visz haza január elsején. Fordulópont, mert mindennél biztosabb jele annak, hogy a néhány éve ránk szakadt súlyos betegségből az ország kigyógyult. Ha nem így lenne, nem akadna ebben az országban józanul kormányzó kormány, melyik vállalni merne volna a javítást, ha mindjárt filléres is az.

Soha sem estünk kétségbe és soha nem szüntünk hangoztatni, hogy sem kicsi, sem szegény, sem gyenge ország nem vagyunk. Naggyá tesz bennünket multunk és jövőnk, naggyá sok nemzeti tulajdonságunk, erőssé a hitünk és katonai erényeink világhíre, gazdaggá pedig a megmaradt föld dús áldása és az a természetiünk, hogy koplalni — nélkülözni is tudunk jobban, mint számtalan más nemzet. Nagyon világos, hogy valami kis fizetésjavítás — vagy akármekkora is — nem megoldása a magyar sorsnak, de hogy mégiscsak felfelé megyünk, ezt a váratlan újévi ajándék ugyancsak világosan igazolja.

Bukaresti lapok azt írják, hogy Magyarországon csökken a revíziós mozgalom. Hogy ezeket az értesüléseiket honnan szerezték, azt nem tudjuk, mert ha tanulmányútra jönnének hozzánk, semmit sem találnának meg olyan bizonyosan palotától a kunyhóig, mint a revízió változatlan vágyát és

hitét, ami nálunk nem is mozgalom, hanem a mai magyar élet legfőbb tartalma és célja. De tudják ők ezt tanulmányút nélkül is. Semmi más ez a román sajtóhang, mint fogás. Azt akarják suttyomban elhíttetni a világ közvéleményével, hogy a magyaroknál a revízió csak afféle mozgalom, amit mesterségesen kell táplálni, hogy életben maradjon s mihelyt ez a mesterséges táplálás megszűnik, nincs Magyarországon revíziós követelés.

Nem kell részletezni, mekkora veszedelem volna abban, ha a világ közvéleménye ezt rólunk el is hinné. Semmi sem ártana annyit a magyar ügynek, mint éppen ez, mert aki önként lemond valamiről, azt csak bolond ember támogatja a céljaiban. És most lenne néhány szavunk azokhoz, akik mindig azt hangoztatták és hangoztatják, hogy a „lármás” revíziókövetelésnek nincs célja, hanem inkább árt a világ tárgyilagos ítélőszéke előtt. Azt mondják, hogy a revíziót nem kiáltani kell, hanem csendben előkészíteni, csinálni.

Hát hiszen attól, hogy mondjuk és kiáltjuk, attól még csinálhatjuk is. Ez a mostani, egyelőre csak óvatosan világgá eresztett román kísérlet pedig mindenki meggyőzhet arról, hogy bizony a revíziót kiáltani is kell. Minél hangosabban, mert akár milyen egyszerű kis népi példa a példa, mégis igaz: a néma gyermeknek anyja sem érti a szavát. Ne siessenek hát Bukarestben az örömmel, a magyar revíziós mozgalom sohasem lesz ilyen néma gyermek, hanem legfeljebb jóllakott gyermek, ha majd megkapjuk azt, ami dukál nekünk. Akkor azután bőlesen hallgatni fogunk mi is, valamennyien revíziós magyarok.

Hess, páva, hess, páva! . . .

Hess, páva, hess, páva,
Trianoni páva,
Kényes lépteidnek,
Hiu vétkeidnek
Gyász fakad nyomába,
Kényes lépteidnek
Nyomán vertek minket
Szomorú rabságba,
Sokesziendős gyászba.

Hej, páva, hej, páva,
Trianoni páva,
Siratók szemének
Be' hazug a fényed
Gangos ragyogása!
De hazug a fényed,
De botor a kényed
Nagy cifrázkodása,
Rongy páválkodása.

Hej, páva, hej, páva,
Trianoni páva! . . .
Ha én páva volnék,
Jobb reggelre kelnék,
Nem könnyhullajtásra!
Jobb reggelre kelnék,
Ragyogni mehetnék
Elszállt fényén árva
Rab magyar hazámba.

Hej, páva, hej, páva,
Trianoni páva!
Ha én páva lennék,
Folyó vízre mennék,
Nem járnék posványba . . .
Folyó vízre mennék,
Tiszta vizet innék;
Lelkem szomjúsága
Megenyhülne máma.

Folyó vízre mennék,
Tiszta vizet innék,
Nem fakadna gyász a
Lépteim nyomába.
Napon sütkéreznék,
Nem takarna gyászba
Égnek borulása,
Könnyterhes magyar ég . . .
Ha én páva lennék.

Hess, páva, hess, páva,
Trianoni páva,
Hulljon le ma rólad
A te fényes tollad
Minden hazug máza!
Hullasd el a tollad,
Jöjjön egy új Holnap
Igaz ragyogása . . .
Sokesztendős gyászra,
Rab Magyarországra!

Palasovszky Béla.

(Dobó Sándor g. szds. rajza.)

A köztünk legnagyobbhoz.

Öreg Dunánkon téli est pihen.
Fényhid viz át a hallgatag vizen.
A hidon áll a Mult és a Jelen
S beszélnek halkán, csendesen.

Az egyik szól, — s a Várba felmutat — :
Fáklyások mennek, nézd csak az utat!
Mily büszke, boldog, aki arra lép.
Látod-e, testvér, ünnepel a nép!
Legény, gyerek, — öregje mind örül.
A Legnagyobbat úgy veszi körül,
Mint Árpádot, a honszerző nagyot,
Aki e népnek földet juttatott.

A Mult ajkáról bőbeszéd patakja
Indul s a legszebb mesét szárnyra kapja.
Föléleszti a harcoló moráját,
Elénk röpti délceg Novarát,
Villámló víznek hős hajóját,
A hős hajó parancsolóját...
Miként alázta Ravennát a porba...
Méduát mily tüzzel ostromolta...
Több sebből vérzett, s csodát tett szava:
Én halhatok, csak éljen a Haza!
És Otrantónál száz ellen maga
Győzött a hős, — a tenger csillaga. —

A Mult megfogja a jelen kezét
És úgy susogja tovább a mesét:
Mikor az ország haldokolva
Bukott a könnyes, véres porba:
A hős vezérnek szívedobbanása
Reáborult az elbukott hazára
S emelte fel, az Égbe nézve,
Mint új csaták fölként Vezére
S míg kardja fénye szent hitet nevelt,
A csonka törzshöz bizva térdepelt,
S a csendes hittel álmódóknak,
A szebb jövőn munkálkodóknak
Ledöntött honban új hazát adott.
A vér elállt, a seb beforrhatott
S már fény dereng a dermedt föld fölött,
Mert hősi kardja hűen örködött.
Az Isten kardját tartja ő magasba,
Az Isten népit viszi diadalra...

Öreg Dunán téli est pihen...
Fényhid viz át a hallgatag vizen.
A fényhídon a Mult és a Jelen
Keresztülment, — s elváltak csendesen.
Az egyik arra, másik erre ment.
Nyomukban bizó, boldog regiment:
Diákok, ifjak, — öregek sokan
Az ősi Várba megyünk boldogan
S hol Isten kardja újra földet ért:
Köszöntjük híven Horthyt, a Vezért.

Móra László.

Elmúlt a nyár.

— Egy pályázat anyagából. —

I.

Még meg-meg csillan a szürke páras, ökörnyalas levegőben a halódó aransugarú nap, még itt-amott küszködik a létért egy-egy kóróvá fakult virág, egy-két perere még elkapja szívünket valami új-jongó meleg érzés, de a másik pillanatban már rá-jöviünk, hogy mindez a csillogás, virágmosolygás, melegség már csak búcsüdvözlése a tovaillanó nyárnak. Annak az ezerszínű csupa csillogásnak, amely olyan settenkedő óvatossággal gyűlt ki körülöttünk, amíg — kissé kábultan még a tavasz illatától — elesodálkoztunk a természet esodálatos és megfoghatatlan szépségein...

Nyár... A tavasz valóravált ígérete. Nyár, amikor szárba szökken a fű és maggal telik meg a kalász. Amikor sárgacsőrű, csivikelő feeskefióktól hangos az ereszalja, aranyá válik a reszkető, kerges tenyérben a föld göröngye, amikor bodorfelhős trónusáról áldásthintőn csillan felénk a nap sugara és kukoricacelyem bajuszt ragaszt magának a falu apraja...

Mindig ugyanaz és mégis mindig új.

Szeretem a nyarat! Csodálattal tölt el káprázatos ragyogása és szívembe markol fenséges egyszerűsége. Már tovalibbent, époly könnyed-észrevétel nélkül, ahogy jött, de lelkemben itt zeng-bong elpengett melódiája, lehunyt szemeim még mindig látják...

Kilencet üt a toronyóra. A nap vörös korongja, ott nyugaton, olyan az ég peremén, mint egy lassan olvadó színes jéggolyó. Megfáradt, tarka emberraj kanyarog a falu felé vezető utakon, vállukon szőrtarisznya, panyókára vetett kabát. A kiskapuhoz érve felszimatol amott egy surján legényke: vajjon mi van vacsorára...?

Majd lassan szürkébe hajlik az ég, rózsaszín-piros felhősávok szegik be nyugaton a látóhatárt. Elhalkul a tücsök muzsikája s a faluban holnapot várón álomba szenderül a nép.

A levegő olyan melegen simogató, mint édesanyánk keze. Olyan jó így, hallgatagon, mélyen elgondolkozva az élet titokzatos mélységein ballagni egymás mellett, amíg az ég csillagmilliárdjával bátoratlan versenyre kel a szentjánosbogarak csillogása. Semmi nesz, csak a csizmánk sarka koppan bele néha az áhítatos csendbe. Egy-egy eltévedt szellő zizzen át a fák koronáin, majd térül-fordul és enyhe szénaitlatot hoz a rét felől.

A nyárból legesodásabb az éjszaka. Nem esábit ilyenkor a pihenőszoba fehér huzata. Oly jó elheverészni kint a szabad ég alatt, elnézni azt a sok sziporkázó apró csillagot, a hadak útját, a fiastyúkot és a többi kedves ismerőst, nézni, amíg csaknem a földig billen a göncölszekér rudja... És közben elmerengeni azon, vajjon csakugyan olyanok-e azok a kis apró csillogó jószágok is, mint ez a mi földünk. Ott is vannak élő, érző teremtvények s ha vannak, vajjon épúgy örülnek és szomorkodnak, szeretnek és gyűlölnék, ahogy azt mi tesszük?...

A járórtáska megroppan a fejem alatt. Keleten már pirkad az ég. A szurony vasát harmat üli meg. És mi frissen, tettekreleszen, derűs szívvel indulunk tovább...

Sanghai egyik pályaudvara a város elfoglalása után.

Most, ahogy így réveteg szemmel nézem a sárguló lombú fák halódó mozdulatlanlanságát, az az érzésem, hogy lassan pergő levelük egy-egy könnyesepp az elmúlásért, a gallyaik közt hancurozó nap-sugár hűtlenségéért, az elnémult ajkú madarakért. Ahogy így nézem tétovázó szomorkodásukat, az én lelkemen is átsuhan valami bánatos érzés: elmegy valami tőlünk, kiesik egy kis derű a lelkünkéből, valami, amit míg volt, olyan természetesnek vettük, hogy van s most, hogy tovaszáll a virágillattal, a villogó tollú fecskékkel s az ezüst-fehér báránnyelgekkel, olyan üresnek érezzük nélküle az életet.

Talán nevetséges dolog ilyen keserű hangon búcsúzni a nyártól és hálátlanság az ősszel szemben, hisz ebben is mennyi, de mennyi a szépség! A festő palettáján nincs annyi szín, nincs annyi szívbemárkító mesés szép tarkaság, mint a hegyet-völgyet borító fák levelein ilyenkor. Daltól hangos a szőlőhegyek tája. Néhány kis hordót már előbb teleszúr az előrelátó gazda, hogy kukoricafosztói kedvét se szegje ketté az éjféli...

Nagyon szép az ősz is. Csakhát mégis... valahogy az elmúlást juttatja eszünkbe. A mindenszentek gyertyaillatú világát. A krizantémok gyászoló hervadását. A korai estéket, ködös hajnalokat, amikor az ember olyan magáramaradottan, tehetetlenül, vágyakozva álmodja vissza a nyár ragyogását.

Ezekből a szünni nem akaró esőpermetezésekből, nyirkos, ködös levegőből már a tél közelségét érezzük ki.

Szinte tudattalanul sorakoznak gondolataimban egymásután az évszakok. Mintha mintegy számotvetnék most mindegyikkel. Azt hiszem, ennek is az ősz az oka. Ilyenkor a gazda is kérges kezébe fogja a ceruzát, hogy összeüsse az évi mérleget: vajjon hogy aránylik a kiadáshoz a bevétel? Ez nem olyan egyszerű osztás-szorzás féle művelet, mint azt az ember gondolná. Nem is hármasszabály, hanem — négyes. Tényezői: az Ősz, a Tél, a Tavasz és a Nyár. A hit, az ígéret, a reménység és a beteljesülés.

Ősszel hittel szórjuk el a magot, télen vajúdvá lessük a hólepel alól előbukkanó gyenge hajtásokat s amikor a tavaszi nap langyos cirókája szárba szökken a zöldelő vetést, a reménység szívvidító pírja gyűl ki az arcokra. És jön a nyár, az áldás bő szarujával, vagy szűkrefogott, elaszott markával... a beteljesülést hozva magával.

Így perog egyik évszak a másik után. Így hordja az Idő évekre az éveket. Így lesz a zsenge hajtásból terebélyes nagy fa, majd korhadó törzsű, vihartépte, töredezőágú tűzrevaló... Így születnek és így halnak el nemzedékek. De miként a tél fagyja után tavasz jó, aminthogy a szüette fa utolsó zöld ága is

magot hoz, úgy hozza vissza az első tavaszi napsugár mindazt a sok derűt, mosolyt, amit most ez az őszi hervadás lelkünkben kiragad.

Még alighogy őszi van, máris tavaszt várunk. Ez a sorsunk. Várni és újra várni. Van ebben valami türelmetlen elégedetlenség, ahogy várunk. Várjuk a virágos tavaszt, várjuk az aranylón ringó búza-érést, várjuk az őszi gondos-szorgos betakarítást, várjuk a téli esték meghitt csendjét, a fenyőillatú, zsoldáros hangulatú karácsonyestéket, a farsangutójai hangos multságokat, a húsvéti fehér nyuszikákat. Várunk egyaránt, nagyok és kicsinyek, gazdagok és szegények, boldogok és szomorkodók. Hogyan is mondotta ezzel kapcsolatosan a 48-as idők egyik nagy fia? „Ha van még e honban egy sajtó kebel, mely orvoslásra vár, ha van még egy kívánság, mely kielégítésért sóvárog, szenvedjen még tovább e sajtó kebel és várjon még tovább e kívánság, ne függesszük fel ezektől azt, hogy a haza megmentéséről gondoskodjunk!”

Most, hogy ezt az idézetet ideállítottam e mellé a tavasztváró, őszi borongástól megszeppent, kishitű hangulatom mellé, nagyon elresteltem magam, mert mit ér a kikelet, ha annyi könny és annyi bánatfelhő fátylán nézhetjük azt, mint amennyit Trianon átka szemünkbe facsar és egünkre von?! Mit ér az a néhány szál virág, ami e esonka haza horpadt sírjain fakad, ha nem a Kárpát koszorújába van befonva?!

Lassan húsz éve, hogy őszi borulás szállt erre a maroknyi magyarra. Emberpalánták serdültek gondterhes ifjakká, tél dere hullott a fekete hajfűrtökre a hosszú tavaszvárás ideje alatt.

És mi mégis várunk! Erős hittel, bizó lélekkel! Jöhet az őszi, lelkünkbe marhat a tél, a magyar hitet nem tudja elsöpörni soha, soha!

Még hull a falevél, sápadt fellegeket hajszol a szél, de nem tart örökké! Egyszer majd csak meghasad az ég, előbukkan a nap és aranyugaraiból a régen várt kikelet, Nagymagyarország feltámadása, igazi tavasza mosolyog reánk!

Nagy Lajos II. esendőr.

(Monor.)

II.

Minden évszak között, azt hiszem, mindnyájunknak legkedvesebb a tavasz. Ez az esztendő gyermekora. Mert a naptáresináló valahogyan nem jól kezdte írni a napokat. Mert az év nem télen, — az év tavasszal kezdődik. Úgy március-áprilisban, de már az első hóvirággal, ibolyával, az első kakukszóval, vagy talán, mikor a pacsirta új verset énekel a zsenge vetések fölött a szántó-vetőnek.

Tavasszal minden szép. Az ég olyan kék, mint a legszebb szentképeken a Madonnák szeme. A felhők vastagok, búbosak és közel vannak, hogy megölelni szeretné az ember... A dombok zöldek, selymes-báronyosak, mint a régi mesékben a királyfiak dolmánya. A búzaföldeken olyan jó, édes, nehéz életszag van, hogy ha tudóre szívja az ember, a Mi-atyánk jut az eszébe. És Szent György után, mikor jó meleg napon delet harangoznak a faluban, kicsattan a cseresznyefák bimbója a szőlőhegyen. A

lélekbe pedig valami édes-kedves, sohasem érzett hangulat száll, mikor a fecske bélelni kezdi a tavalyi fészket az eresz deszkáján.

Benépesül a mező. A parti fűzfák százezer ezüst levelet hoznak és egyszer csak, egy hajnalra kibomlik az akác és olyan fehér, illatos lesz a falu, mintha száz menyasszony lakodalma lett volna ezen az éjszakán. Úrnapjára sűrű lesz az erdő és zöld, — és minden rigó király lesz egy-egy vadkörtefán.

Így jön el a nyár. Kikelnek a gólyák az Alszeg kéményein, a berkekben száz kaszás vág aranyszálú, tengermély fűből öles szénarendet, a jegenyék kilábolnak a tavaszi tócsákból. És Péter-Pálra fürge kis pihés fogolyesibék bujkálnak csipogó csapattal a rozsföldön át.

Istenes áhítattal megszentelik az érett búzát, takarót ütnek a kaszára és barna, erős karok kaszálják a dülöt. Nóta is hallik, imádság is, inkább csak egy-egy érző Hála Isten, mikor egy-egy táblán az utolsó keresztre felteszik a szegő kévét.

Én is arattam valamikor, három nyáron. Az elsőn csak markot szedtem, de a másik kettőn kaszás voltam és büszke, mint egy békebeli honvédhuszár, merthogy akkor számláltam tizenhat és tizenhét éveket. Mert nincs ahhoz fogható. Elkaszálni nap-estig a tarlón, jó nehéz, bütykös búzából nagy, bolyhos kévét kötni és estére olyan egyenes kepesort húzni a tarlóra, mint ahogy a jegenyék állnak a csordaút mellett. Ezért örülök úgy annak a két nyárnak, hogy talán csak arra tudnék büszkébb lenni, ha előbb születtem volna és ott lehettem volna a háborúban. Mert azért irigylek mindenkit, aki ott volt. De, tudom, egyszer én is ott leszek. De addig a kaszás nyár a legszebb.

S mikor a zab is megszökült már, hogy vágni lehet, forró szérűskertekben cséplőgépek búgnak hosszan, lélegzet nélkül; és a leghosszabb mesében sines annyi aranya a királynak, mint amennyi halomragyúl a huppanó zsákok tartalmából ezer hűvös eszűben a faluban.

A kukoricák már magasak, zöldek, haragosak. Olyanok, mintha tiszta új ruhában vagy dandárnyi nagy, öles katonát sorakoztatott volna valami zord, nagykardos generális. A hóna alatt mindnek egyikét napsugárhajú kis királykisasszony, de csak a fényes hajuk látszik. A sarjút is kaszálják már. A nyárfák árnyéka hosszú, mikor a sarjú-kaszások kaszát kalapálnak alatta. A második akácvirágnak nincs olyan mézes illata, mint a májusinak.

Ősz lesz. A tarlok virágosak már, de a pipacs nem nyit olyan pirosat most, mint a legszebb ünneplőszoknya vasárnap a litánián. És a szarkaláb, meg a kikiries félnek, hogy éjjel dér lesz. Valahonnan, messze magasan ökörnyál úszik a szomszéd határ felé. Már nem hallani a pacsirtát, akármilyen kék is az ég, magasan pedig nagy csapatban fecskék nézik az utat, délnek... És Szent Mihály napkor megjelenik a magvető a földeken. Megkezdődött az elmúlás, de, íme, az új élet magvát már boronálják széles, barna barázdába. Tehát újra kezdődik majd a sok csoda, újra tavasz lesz. De azért fájlalja az ember mégis. Így ősszel talán mindnyájunknak fáj kicsit valami. Nekem ilyenkor mindig eszembe jut az otthoni erdő, ott a falum határában. Gyermekkoromban azt hittem, annál nagyobb erdő nincs a világon és ma is szeretem hinni, hogy olyan nagy

fák nincsenek sehol, mint abban. Azt hittem, a világ minden madara ott költ és máshol nem tudják, hogyan szól a vadgalamb, mert mind ott lakik. Abban az erdőben sokáig lehet menni, még akkor sem lát ki a szélére az ember. Nem lehet végigmérni szemmel hosszú-hosszú koszorúját. S milyen esoda volt, mikor a három határra érő rengeteg októberre ezerszínűre változott. Ez még szép volt, mert annyi színt nem láttam, akárhány húsvéti tojásan sem. Csak akkor sajnáltam, mikor a levél lehullott, a fák úgy maradtak pusztán, a nyári levélruha ott feküdt rongyosan, fakón... Ilyenkor a legszelebb vágáson átláttam az erdőn, láttam messzi az ég alját, ahonnan a szelek jöttek, meg a vadludak, mikor lehullott a levél.

Szomorú voltam, nem tudtam, a madarak hova költöztek az erdőből. Félttem, hogy elpusztulnak, hisz olyan nagy, meleg erdő nincs még a világon. Sokszor szél futott át az erdőn, sokkal gyorsabban, mint nyáron, az ágak hosszan hajladoztak utána és véges-végig nagy suhogás hallott.

Egyszer aztán felhők jöttek onnan, ahol az eget látni a vágáson és vastag, puha, jószagú hó takarta reggelre az erdőt. A legkisebb ágon is gyenge, finom pihék voltak — és azután nem félttem, hogy megfagnak a fák...

Ez a télbeborulása az otthoni erdőnek mindig eszembe jut, akárhová megyek. De nem sajnálom a fákat, már a madarakat sem, a kakukfiövet, meg a gólyahírt sem, ahogy tavasszal kedvesen szegi az érpártot végig. Nem sajnálom a harangszóra kinyíló cseresznyevirágot, a tengermély szénát, a péterpáli áldást, meg az utolsó költést a fecskefészekben, aztán a levélhullást sem. Nem, semmit, hiszen már kel a búza a szálláson, az erdő pedig takarót kap és azóta tudom, ott is van erdő, ahová a madarak mennek. Csak a mienk szebb, nagyobb, itt vannak a legnagyobb fák, és ezt a madarak is tudják, — mert visszajönnek...

Ezzel vége is volna a gondolatoknak. Csak még arra mondok néhány szót, miért tettem le hát a kaszát, ha annyira szerettem. Azért, mert a kardot még jobban szeretem. Ha nem volna csendőrkalap, ha nem volna a magyar emberben — sokban —, valami megfoghatatlan, örökös vágy a fegyver, a katonai hivatás iránt, ma is otthon számolnám a vadludak sorát. A katonai hivatáson kívül el nem cseréltem volna a szántás-vetést. Bár, ha jól meggondoljuk, nem is történt itt esere. Mert mi a csendőr? Katonája ennek a drága, tépett, vérző földnek. Vigyáz minden bokorra, barázdára, kúriára, tanyára csakúgy, mint a rigófészekre. Együtt portyázik a csobbanó patakkal, szeme előtt kap szárba a búza, szökül a rozs, elbuzog a vetésnéző gazdaemberrel, odaköszön tisztességgel az aratóknak, figyelni őszelőn, pirosodik-e már a kukoricaeső, — és megviszi a hírt, ahol nem tudják még, búcsúznak a gólyák. A csendőr mindezt teszi, látja, hallja. Senkit sem köt oda jobban a hivatása a földhöz, — édeshez, szenthez — és a szép határhoz. A csendőr mindenkinél jobban szántó-vető. Azért lettem én is csendőr és azért gondolkozom ősszel így, ahogy leírtam. Mert szerettem ezt a földet.

Szabó Dénes csendőr,
(Perkáta).

CSENDŐR LEKSZIKON.

87. Kérdés. *A., egy vendéglős-szakkvizgát tett 50%-os hadirokkant, akinek dohánytőzsdéje van, de italmérési engedélye nincsen, a község két helyén levő különböző helyiségekben vendéglősipar gyakorlására engedélyt kért és kapott. Ezekben a helyiségekben, amelyekre az A. iparengedélye szól, másik két személynek: B.-nek és C.-nek már régebb idő óta külön-külön korcsmája és korcsmára szóló italmérési engedélye van. A. (a vendéglős iparengedélyt nyert dohánytőzsdés) B. és C. korcsmárosokat az eddigi saját korcsmájukban vendéglős-tanoncokként szerződtette. Most az eddigi két korcsmáros névleg az A. vendéglőiben, a valóságban azonban az eddigi (most már vendéglővé lett) saját korcsmáikban az eddigi koresmai italmérési engedélyük alapján mint vendéglős tanoncok gyakorolják az italmérést, A. pedig továbbra is a dohánytőzsdéjét vezeti. Nem ütközik-e ez valamilyen törvényes rendelkezésbe? Záróra szempontjából miknek kell ezeket a helyiségeket tekinteni: vendéglőknek-e, vagy korcsmáknak?*

Válasz. A kérdést három szempontból kell megítélni és pedig: 1. az ipartörvény, 2. az italmérési jog szempontjából és 3. rendészeti szempontból.

Az ipartörvény szerint nincs akadálya annak, hogy az iparos (tehát a vendéglősiparos is) az iparát ugyanabban a helyiségben egyszerre több üzlethelyiségben gyakorolja. Feltehető csak az, hogy valamennyi helyiség a saját vezetése alatt, illetve, ha üzletvezetőt alkalmazhat, ugyanannak az üzletvezetőnek a személyes vezetése alatt álljon és hogy mindenik üzlethelyiségét nyolc nap alatt az iparhatóságnál bejelentse. Ha ez a kérdéses esetben megtörtént, illetve így történik, a vendéglősiparnak több üzlethelyiségben történő gyakorlása kifogás alá nem eshetik. (1922:XII. t.-c. 49. §. 3. bek.).

Ugyanarra a helyiségre azonban vendéglői és koresmai iparengedély is nem adható. A vendéglői ipar ugyanis képesítéshez és iparengedélyhez, míg a koresmai ipar csak iparengedélyhez van kötve, a korcsmárosnak képesítésre nincsen szüksége. (1922:XII. t.-c. 14. §. 1. pont és 34. §. 14. pont.) A vendéglős magasabbfokú (képesítéshez kötött) iparengedélye keretében az alsóbbfokú (képesítéshez nem kötött) rokon-szakmabeli koresmai ipar is gyakorolható, míg, ha a tulajdonos nem képesített vendéglős, hanem korcsmáros, részére vendéglősipar gyakorlására engedély nem adható. Vendéglős-tanonc nem gyakorolhat ugyanabban a helyiségben, amelyben tanonckodik, önálló koresmaipart; ezt már a tanszerződés célja és jellege is kizárja. A tanoncnak tehát az addigi iparengedélyét vissza kellett volna adnia. Egyébként is: az üzletet külsőleg (cégfelirattal vagy szokásos ismertetőjellel) meg kell jelölni és pedig: vagy vendéglőként, vagy korcsmaként. Mind a két megjelölés nem szerepelhet.

Az italmérési jog szempontjából a helyzet a következő: Az italmérési engedély helyhez (helyiséghez) kötött személyes jogosítvány, amelyet — a jelen esetben — vagy vendéglőre, vagy korcsmára állítanak ki. Az italmérési engedéllyel a vendéglősnek kell ellátva lennie, nem pedig a tanoncnak.

Ki tudja?

Hol van a föld három legnagyobb tava?

De hiába van is a tanoncnak — törvényellenesen — kocsmára szóló italmérségi engedélye, azt vendéglőben nem gyakorolhatja, csak akkor, ha ezt a pénzügyi hatóság megengedné, illetve, ha az engedélyt vendéglőre átirná. Ilyen engedélyt azonban a pénzügyigazgatóság nem adhat, mert a kocsmáros-vendéglőstanoncnak nincsen vendéglői szakvizsgája. De ettől eltekintve is, az 1921:IV. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 101.010/1921. sz. P. M. rendelet II. §-a szerint az engedély másnak a rendelkezése alatt, illetve másnak a nevében álló üzleti helyiségbe át nem helyezhető. Ugyanennek a rendeletnek a 3. §-a szerint az engedélyes az üzletet személyesen és saját felelősségére tartozik vezetni, kivéve, ha őt az üzlet személyes vezetésében tőle nem függő és el nem hátrítható akadály (pl. katonai szolgálat, súlyos betegség) akadályozza, mely esetben — de csak eme akadályoztatása tartamára — a pénzügyi hatóság engedélyével üzletvezetőt alkalmazhat. Az itálárusításban való segédkezésre saját felügyelete és felelőssége mellett megbízottat alkalmazhat, de ezt is köteles a pénzügyőri biztosi kerület vezetője útján a pénzügyigazgatóságnak bejelenteni.

Mindezekből következik tehát, hogy: a vendéglős, a ki nek saját személyére szóló italmérségi engedélye nincsen, üzlethelyiségében nem mérhet italt azon a címen, hogy egyik alkalmazottjának (tanoncának) kocsmai italmérségi engedélye van. Ez kétszeres kihágás: 1. italmérségi engedély burkolt átruházása és 2. kocsmára szóló italmérségi engedélynek vendéglőhelyiségben gyakorlása. Ha pedig megállapítható, hogy a tanoncszerződés csak színleges és a tanonccal alkalmazott személyek az üzletet saját számlájukra, önállóan vezetik, voltaképpen tehát burkolt bérlőknek tekinthetők, az 1922. évi XII. t.-c. 55. §-ába ütköző kihágás (iparüzés, bérlő útján) gyanúja is fenforog, a bérlő pedig jogosulatlan iparüzés miatt felel (1922:XII. t.-c. 127. § és 143.169/1929. sz. K. M. rendelet).

Záróra tekintetében ugyanazt kell ismételnünk, amit fentebb mondtunk, hogy t. i. a helyiség vagy vendéglő, vagy kocsmá. Mird a kettő nem lehet. Ha azonban a tényleges helyzet mégis az, hogy ugyanarra a helyiségre kétféle iparengedély van érvényben, akkor záróra tekintetében, a gyakorlat szerint, mindig a szigorúbb rendelkezést kell alkalmazni. Ha a kocsmá zárórája az illető helyiségben 22 óra, a vendéglő pedig 2 óra, a helyiséget 22 órakor kell bezárni. Azért kell ezt így alkalmazni, mert különben a zárórára vonatkozó rendelkezések könnyen kijátszhatók volnának, ebben az esetben pl. úgy, hogy a helyiséget 22 óráig mint italmérségi engedéllyel bíró kocsmát, azontúl pedig mint italmérségi engedéllyel nem bíró vendéglőt tartják nyitva, azt azonban, hogy 22 óra után is nem szolgáltathatnak-e ki szeszest italt, nehéz ellenőrizni.

Az italmérségi jog szabálytalan gyakorlása tekintetében fennálló esetleges gyanút az illetékes pénzügyőri szakasszal kell közölni; ennek nyomozására és feljelentésére az örs nem hivatott. (Szut. 491. pont.)

88. kérdés. Egy kiscigája hat sertése közül kettő megbetegedett. A sertéseket, a tulajdonos kérésére, egy helybeli lakos — aki a tulajdonosnak nem alkalmazottja — szérummal beoltotta. Jogosult volt-e az illető az oltást elvégezni?

Válasz. Az állati betegségek elleni védekezésben és az állatok gyógykezelésében kétféle oltóanyagot kell megkülönböztetnünk: szérumot és csirás oltóanyagot. A különbség a két oltóanyag között az, hogy amíg a szérum rendszerint ártalmatlan, addig a csirás oltóanyag (vakcina) hozzá nem értő kezelés mellett megbetegedést idézhet elő, mert — mint az elvevézése is mutatja — kórokozó csirákat tartalmaz. Ezért rendel az 1928:XIX. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 100.000/1932. F. M. rendelet, hogy a gyógyszeráraknak csak szérumot szabad készletben tartaniok, csirás oltóanyagot nem. (Ezeket az állatorvosnak közvetlenül a Bakteriologiai és oltóanyagtermelő intézettől kell igényelni.) A gyógyszeráraknak azonban szérumot is csak állatorvosi rendeletre szabad kiszolgáltathatniok.

Az 1928:XIX. t.-c. 149. §-a a szérumos oltást az állatorvosokon kívül csak a beoltandó állatok birtokosának, vagy az utóbbi megbízottjának engedi meg. Másnak (aki az állatok tulajdonosának nem alkalmazottja) oltást végeznie csak akkor szabad, ha az állatokat az elhullás veszélye fenyegeti. A kérdésben foglalt esetben az oltást eszközöz személy nem követett el kihágást, mert a tulajdonos, amikor hat sertése közül kettő már megbetegedett, joggal vélelmezhetette, hogy a többi állatot is a megbetegedés, tehát az elhullás veszélye fenyegeti. A törvény nem mondja meg, hogy az elhullás veszélyének fennállását állatorvosnak kell megállapítania, amiből követke-

zik, hogy ennek megállapítását, illetve vélelmezését a tulajdonosra bízva.

Azt, hogy az állatokat az elhullás veszélye fenyegeti-e, vagy sem, abból, hogy több állat közül egyesek megbetegedtek, vélelmezni lehet. Észszerűtlen volna ezt a rendelkezést úgy magyarázni, hogy elhullás veszélye csak azt az állatot fenyegeti, amelyik már meg is betegedett; ilyen felfogás mellett ugyanis már nem védőoltásról, hanem gyógyításról lenne szó, a szérum pedig — ha későn alkalmazzzák — sokszor már nem is hatásos.

A törvény akkor, amikor az oltást az állatorvoson kívül csak az állatok tulajdonosának, vagy az utóbbi megbízottjának engedi meg, nem ilyen, esetenként való, ingyenes szíveségeket akart üldözni, hanem azt akarta megakadályozni, hogy egyes kuruzslók az állatok oltását keresetszerűen végezhessék.

89. kérdés. Országos vásárok és búcsúk alkalmával milyen iparosok és kereskedők és milyen cikkeket árúsihatnak?

Válasz. Országos vásárokon és búcsúkon csak iparigazolvánnyal ellátott kereskedőknek és iparosoknak szabad kirakodniok. Meg kell azonban jegyezni, hogy az iparigazolvány ebből a szempontból nincsen helyhez kötve, ami annyit jelent, hogy ha valaki bárhol, az ország bármely iparhatóságától iparigazolványt kapott, jogosult az ország területén bármely országos vásáron vagy búcsún megjelenni, ott kirakodni és árúsiítani. Az iparigazolványban (illetve engedélyhez kötött iparnál az iparengedélyben) benne van ugyan, hogy X. község területére érvényes, ez azonban csak azt jelenti, hogy az illetőnek üzlete csak ott lehet, ahova az iparigazolványa szól, vásárokon és búcsúkon azonban másutt is akárhol megjelenhet. Ezt az 1884:XVII. t.-c. 50. §-a szabályozza, mely szerint: „Minden iparosnak és kereskedőnek joga van úgy saját, mint mások készítményeit nemcsak lakóhelyén, hanem azon kívül is, az ország bármely helyén, tartott vásárokon akár személyesen, akár megbízott által eladni.”

Iparigazolvány nélkül senki sem árúsiíthat, kivéve a háziipart űzőket, akiknek azonban ebbeli minőségüket helyi hatóságuk (községi előljáróság) igazolványával kell igazolniok. Azokat, akik iparigazolvány nélkül árúsiítanak, a vásár területéről el kell távolítani. Az ilyenek ugyanis adót nem fizetnek s így megkárosítják az államot, de kárt okoznak az adófizető iparosoknak és kereskedőknek is.

A volt osztrák-magyar monarchiában a bosnyákok azt a kiváltságot élvezték, hogy a monarchia egész területén nemcsak helyhez kötötten, hanem járva-keve is árúsiíhattak. Az osztrák-magyar monarchia megszűntével természetesen, ez a kiváltság is megszűnt, vagyis bosnyák is csak akkor árúsiíthat, ha saját nevére szóló iparigazolványa van, de akkor is csak üzlethelyiségben, illetve sátorban. Járva-keve nem szabad árúsiítania s az ilyen módon árúsiításra iparigazolvány sem adható.

A törvény megengedi, hogy az iparos vagy kereskedő a vásárokon megbízott útján is árúsiíthasson. A megbízott köteles azonban megbízójának eredeti iparigazolványát, ezenkívül pedig közjegyző által hitelesített meghatalmazást is felmutatni és ezenkívül a személyazonosságát igazolni. A Vásári és Piaci Kereskedők és Iparosok Országos Ipartársulata a tagjait bordószínű, keményfedelű, fényképes igazolvánnyal látja el. Ezek az igazolványok a személyazonosság igazolása szempontjából elfogadhatók, de csak akkor, ha a tagdíj fizetése bele van bélyegezve. Természetes azonban, hogy a személyazonosság igazolására ezenkívül bármiféle más alkalmas irat, igazolvány stb. is elfogadható, mert a vásári és piaci árusok nincsenek arra kötelezve, hogy az elfett ipartársulatba belépjenek.

Vásárokon mindenféle cikket szabad árúsiítani. Búcsúkon csak ú. n. búcsúcíkket lehet forgalomba hozni. Ilyenek: különféle kegyeserek, mézeskalács-készítmények, cukorka, cukrászsütemény, gyümölcs, élővirág, kolbászka (virstli), szeszt nem tartalmazó italok, játékarú, üveg- és porcellánárú, feliratos fakanál és emléktárgyak. Az ú. n. pohárirás is meg van engedve. A gyorsfényképezők is szabadon dolgozhatnak, de a felvételeket kötelesek azonnal elkészíteni és kiszolgáltítani. Búcsúkon az árúsiítás héttől huszonkét óráig tart; helybeli és nem helybeli egyforma joggal árúsiíthat.

A vásárokon és búcsúkon megjelenő iparosok és kereskedők iparigazolványainak ellenőrzése helyi rendészeti feladat, amelyet elsősorban a községi előljáróságnak kell végeznie, illetve saját közegeivel végeztetnie. Miután azonban a községi előljáróságok nagy része ezt a tennivalóját elhanyagolja, kívánatos, hogy erre a csendőr is figyelmet fordítson s ha kihágást észlel, feljelentse.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

Hamis feljelentés leleplezése

írta: ELEKES JÁNOS törzsőrmester (Tapolca).

1935 február 12-én Havas* Sándor Zalaháp községhez tartozó egyik pusztai lakos, földbirtokos írásban a nyirádi őrsön jelentette, hogy 1935 február 11-én 16—17 óra között időben felesége ellen gyilkos merényletet követte el. Felesége ugyanis az említett időben egyedül látogatába indult a pusztától nem messze lakó Édes György földbirtokos családjához. Felesége a két birtokot összekötő mezei úton, körülbelül mindkét tanyától 1 km távolságban gyalog haladt az Édesék tanyája felé, midőn az út jobb oldalán elterülő szántóföldről ismeretlen tettes körülbelül 50 méter távolságból golyós fegyverrel két lövést tett reá. A lövedék a kabátját két helyen keresztülyukasztotta. Hogy a tettes ki volt, azt a sötétség és ijedtsége miatt nem tudta megállapítani. Hogy a tettesnél golyós fegyver lehetett, azt onnan gondolja, hogy a lövedék nagyon sivított.

Patakfalvi József tiszthelyettes, az akkori őrsparancsnokom, az ügy nyomozására magával engem vezényelt ki.

A helyszínre aznap megérkeztünk és elsősorban a sértettet, Havas Sándornét kerdeztük ki. Havasné az esetet férje feljelentésével egybehangzóan adta elő azzal az eltéréssel, hogy elindulása előtt a férjét kérte, hogy kísérje el, de erre férje — fáradtságára való tekintettel — nem vállalkozott s így kénytelen volt egyedül menni. Amikor a két lövés eldőrdült, nagyon megijedt, futásnak eredt és meg sem állt hazáig. Otthon a történeteket elmondotta a férjének és ekkor vette észre, hogy a kabátja két helyen át van löve. A járőrnek a kabátját bemutatta.

A járőr a kabátot megvizsgálta. A kabáton tényleg volt két folytonossági hiány, de ezek nem úgy néztek ki, mintha lövéstől származnának. Inkább azt a látszatot keltették, mintha ágszakítás vagy kutya harapás idézte volna őket elő. A járőr ezután a sértettet felkérte, hogy a helyszínt mutassa be. Havasné azt válaszolta, hogy ő nagyon ki van fáradva, ezért a helyszínre nem jön ki, de egyébként a helyszínt leírja, ami meg is történt.

A járőr a helyszín leírása után a helyszínen megjelent. A talajt 20—25 cm-es hóréteg takarta, így a járőr a sértett nyomait követni tudta. A nyomok azt mutatták, hogy a sértet körülbelül 1 km-nyi utat megtett az Édes-tanya irányába, ott egyszerűen meg-

fordult és hazatért. A járőr a helyszín gyanánt megjelölt területet és a távolabbi környéket is átkutatta, de ott semmiféle emberi nyomot nem talált, már pedig, ha ott bárki is megfordult volna, a 20—25 cm-es hóban nyomainak vissza kellett volna maradni. A sértett által megjelölt helyen az utat sűrű galagonyabokrok szegélyezték. A bokrokat a járőr átvizsgálta, mert úgy okoskodott, hogy a lövéseknek ezeket a bokrokat feltétlenül érinteniük kellett. A bokrokon lövés nyomát nem lehetett felfedezni.

A járőr ezután olyan tanuk után kutatott, akik a merénylet idejében a környéken tartózkodtak. Megállapította, hogy a kérdéses időben a helyszíntől körülbelül 500 méterre két uradalmi cseléd sertést pörkölt, de azok a lövést nem hallották. A járőr kikérdezte még a sértett szobaleányát arra vonatkozólag, hogy a szolgálatadója kabátján lévő lyukakat mikor észlelte. A szobaleány előadta, hogy a sértett kabátját ő szokta takarítani és a kabát már az eset megtörténte előtt egy héttel lyukas volt. A kabáton lévő lyukat a sértett kutyái csinálták járás közben. Ezt különben a sértett neki annakidején el is mondta.

Havasék egyik alkalmazottja kikérdezésekor előadta, hogy hivatalosan nem meri megmondani, hogy mi történt, mert ha a sértettet elárulja, akkor őt elbocsátja. Bizalmasan azonban hajlandó nyilatkozni. A járőr megígérte neki, hogy a bementését titokban tartja. Az alkalmazott ekkor elmondta, hogy a sértett a kérdéses időben hívta férjét sétálni, de férje nem akart vele menni. Havasné ezért egyedül indult útnak. Amikor 1 km-nyi távolságra jutott, sűrű köd

Magastátrai részlet. (nemes Csáthy Dénes felv.)

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

ereszkedett le és félt. Nem mert tovább menni, hanem visszatért és az esetet férje előtt úgy állította be, mintha reálóttek volna. Ezt azért tette, hogy az ura megsajnálja és máskor ne engedje el egyedül. Havasné nem akart feljelentést tenni, csak a férjét akarta megrévalni, de a férje a feljelentést tudta nélkül megtette. A valóságot ezután már nem merete megmondani. Az alkalmazott előadta még, hogy mindezt a sértett maga mondta el neki.

A járőr ezután a sértett kabátját újból megvizsgálta és határozottan megállapította, hogy a folytonossági hiányok nem lövéstől származnak. Ezt bizonyította az is, hogy a sértett — bementése szerint — a lövést jobbról kapta, a kabát pedig balról volt két helyen kilyukasztva. De nem származhattak a szakadások már azért sem lövéstől, mert a sértett teste sértetlen volt. Előadása szerint a kabátja a merénylet pillanatában be volt gombolva és a kabát annyira testhezálló volt, hogy ha a lövedék a kabátot éri, akkor a testen is feltétlenül sérülést kellett volna ejtenie.

A járőr a sértettnek feltárta a megállapításait és tudomására adta, hogy a nyomozás adatai szerint a feljelentett eset nem történhetett meg, egyben kérdést intézett hozzá, hogy az esetet miért állította így be? A sértett kijelentette, hogy tovább az esettel kapcsolatosan nem hajlandó nyilatkozni és kérte a nyomozás beszüntetését.

Mivel büncselekmény nem forgott fenn, a további nyomozást a járőr abbahagyta.

Érdekes, hogy milyen semmisségek készíthetnek valakit arra, hogy súlyos büncselekmények miatt valótlan feljelentést tegyen. Minél több ilyen indítókot ismerünk meg, annál több alapot nyerünk arra, hogy adott esetben a feljelentéseket elővigyázatosan fogadva, megfelelő bírálattal a hamisat az igaztól biztosan meg tudjuk különböztetni.

II.

Hol kutasson a csendőr?

Irta: HALMOS ALAJOS tiszthelyettes (Ércsi).

1937 július 7-én utánportyázó szolgálatom alkalmával Ráckeresztur községben bizalmasan arról értesültem, hogy Tóth János ráckereszturi lakos, hírhedt orvvadász, akitől az örs már több ízben vett engedély nélkül tartott fegyvereket őrizetbe, még mindig rejteget magánál engedély nélküli vadászfegyvert.

Amennyiben az örskörletben az orvvadászat elharapódzott, a fegyverek előkerítésére az adonyi főszolgabíró 1931 január havában az örsnek visszavonásig érvényes felhívást adott az ilyen esetekben megtartandó házkutatásokra.

A fenti értesülés és felhívás alapján elhatároztam, hogy Tóth János lakásán házkutatást tartok. Ezért két bizalmi egyénnel a lakására mentem, de sem a gyanúsítottat, sem a hozzátartozóit nem találtam otthon, a lakása be volt zárva. A szolgálati utasítás 442. pontja alapján nevezett lakását a községi kováccsal kinyitattam és azután előre meghatározott terv szerint külső kutatást tartottam, amelynek a könnyen hozzáférhető, széjjelbontást, felfeszítést, felásást stb. nem igénylő helyeket vettem sorra. Ez

a külső kutatás nem vezetett eredményre. Ismerve Tóth furfangosságát, arra gondoltam, hogy ha tény leg fegyvert rejteget a lakásán, úgy most már a nehezen hozzáférhető rejtekhelyeken kell a kutatást folytatnom. Áttértem tehát a részletes kutatásra. Ez is eredménytelennek mutatkozott. Már távozni akartam, de valam ösztönösen visszatartott. Eszembe jutott, hogy Tóth foglalkozására nézve földműves ugyan, de amennyiben huzamosabb ideig dolgozott az egyik gvár lakatosműhelyében, mint napszámos, ahol több ízben találkoztam is vele, éppen ezért mesterséges rejtekhelyekre gondolva, újból hozzáfogtam a kutatáshoz. Úgy okoskodtam, hogy a fegyver esetleg szétszedett állapotban lehet ilyen rejtekhelyeken elrejtve. Így kerültem ismét a szobában elhelyezett asztaltűzhely alaposabb átkutatásához. Levettem a felső lemezeket (platnikat), esővet, kivettem a sütőt és a hamutartót. Mindez most már szemmel láthatólag teljesen szabadrá tette a tűzhelyet, de itt is megnyugtató választ kaptam, mert mást, mint ujjnyi vastag lerakodott kormot, nem lehetett látni.

Még mielőtt a tűzhelytől eltávolítottam volna, körülnéztem, hogy nem maradt-e ki olyan rész, amit még nem vizsgáltam át. E vizsgálódás alkalmával szemembe tünt, hogy a vízmelegítő helye megvolt, de a víztartály nem volt beszerelve, hanem annak a helyén felül rendes lemez (platni) volt. Alatta a füstnek a esőbe való járására 10 cm magas hely volt hagyva és az alatt a víztartály helye sárral be volt tapasztva. A tapasztás teljesen száraz volt, rajta ujjnyi vastag koromlerakodással. Ez gondolkodóba ejtett. Mi lehet a tapasztás alatt? A korommal borított tapasztást, amely körülbelül 10 cm vastag volt, leszedtem. A sározás alatt egy bádorgurkolatra bukkantam. A bádorgot kiemeltem és legnagyobb meglepetésemre a bádoglemez takarta ürben 3 darab hatlövétű forgópisztolyt és 3 töltényt találtam. Nem is kell említenem, hogy e munkálatok után úgy néztem ki, mint a kéményseprő.

A rejtekhelyre vonatkozólag megkérdeztem Tóthot, aki oda nyilatkozott, hogy azért rejtette el oda a tárgyakat, mert azt gondolta, hogy ott sohasem fogják megtalálni. Már több ízben tartottak nála azóta házkutatást és mégsem találták meg. A pisztolyoknak a melegségtől nem származhatott baja, mert a rejtekhely a tűztől távol esett, úgy hogy azt csak langyos füst érte, az pedig a vastag sárburkolatot nem tudta átmelegíteni.

A házkutatás rendszerint sikertelen, ha csak úgy találomra, ötletszerűen tartjuk. Minden kriminalisztikai tevékenységet, így a házkutatást is gondolkodva, tervszerűen, lépésről-lépésre haladva, módszeresen kell megtartani. A megtartás mikéntjére, a rejtekhelyek minéműségére a kriminalisztikai tanítások részletes tanácsokat nyújtanak. Ezek egyike, hogy az elrejtő foglalkozására, mesterségére mindig gondolni kell, mert kézenfekvő feltevés, hogy az elrejtésnél mindenki felhasználja mesterségbeli ismereteit, készségét, ügyességét.

Ki tudta?

A fényév akkora távolság, amekkorát a fény egy év alatt megfut. A fény sebessége másodpercenként 299.702 km, tehát egy fényév közel 9 és fél billió km.

Horthy Miklós fővezér bevonulásának emlékvacsorája. November 16-án volt 18 éve annak, hogy *vitéz nagybányai Horthy Miklós* akkori fővezér vezetésével a Szegeden újjáalakított nemzeti hadsereg bevonult Budapestre. Az akkori fővezérséghez beosztott tisztek november 16-án este a *Gellért-szállóban* bajtársi vacsorára gyűltek egybe. A megjelent mintegy hatvan volt fővezérségi tiszt között ott voltak *Bádoki Soós Károly* nyugalmazott tábornok, *vitéz leveldi Kozma Miklós* volt belügyminiszter, titkos tanácsos, *vitéz Somkathy József* nyugalmazott honvédelmi miniszter, *Horváth László* nyugalmazott tábornok, *Tölgyesi Dobribán Péter* nyugalmazott tábornok, *Károlyi Gyula* nyugalmazott tábornok, *vitéz Ruszka Jenő* tábornok, *Szentey László* tábornok, *vitéz Kő József* nyugalmazott tábornok, képviselő, *Seidl Jenő* nyugalmazott tábornok, *Jankó Béla dr.* vezértörzsorvos, *Kuncz Gyula* nyugalmazott tábornok, *vitéz Bánó Kálmán* nyugalmazott altábornagy, *Görgey György* tábornok, *Dobokay Béla* tábornok, *Wünscher Frigyes dr.* kormányfőtanácsos, a Hangya vezérigazgatója, *vitéz Magasházy László* ezredes, *Vojnits Miklós* báró, képviselő, *Temesváry László* törvényhatósági bizottsági tag, *vitéz Marsovszky Endre*, a Stádium igazgatója, *Olchváry Ödön* mérnök, *Karlovits János*, a Budapesti Közlöny igazgatója, *vitéz Vertesy Károly*, *Gátócsy Zsigmond* egyetemi magántanár, *Térffy Gyula* ügyvéd, *Schvets Tibor*, *Zombory Bertalan* miniszteri osztálytanácsos. A vacsora végén *Bádoki Soós Károly* nyugalmazott gyalogsági tábornok, volt fővezérhelyettes beszélt. Kijelentette, hogy a magyar haderő és a nemzet katonás szelleme a jobb magyar jövő egyedüli biztos záloga. Annakidején Szegeden a nemzeti hadsereg szelleme nemzeti lelkesedésben, katonás meggyőződésben és harci elszántságban nyilatkozott meg a vörös mótely ellen. E szellem megmentéséért *vitéz nagybányai Horthy Miklós Kormányzó Úr Ő Főméltósága*, az akkori fővezér volt. A történelem igazolta ezt a szellemet, a nemzet talpraállításában és fejlődésében.

III. Viktor Emánuel király-eszázár koszorúja a kaposvári hősök emlékművén. III. Viktor Emánuel, Olaszország királyának és Abesszínia császáranak házi ezrede, a Kaposvárrott állomásozó Nagy Lajos király 6-ik honvéd gyalogezred, az olasz király és abesszin császár *Ő Felsége* 68. születésnapja alkalmából díszes ünnepség keretében adózott ezredtulajdonosának. Az ünnepi istentiszteleten és díszfelvonuláson kívül *Enrico Mattioli* olasz császári és királyi ezredes, III. Viktor Emánuel császár és király képviseletében Kaposvárra jött és itt elhelyezte a hősök emlékművén az olasz király és császár hatalmas babékoszorúját, amelyet széles kék szalag díszített az olasz császári koronával, alatta V. E. monogrammal.

A koszorú elhelyezése után a díszszázad díszlépésben vonult el *Enrico Mattioli* ezredes előtt.

Frigyes királyi herceg tabornagy hagyatéka a Hadimúzeumban. *Albrecht* királyi herceg a közelmúltban teljesítette elhunyt édesatyja, *Frigyes királyi herceg* tabornagy, a volt osztrák-magyar Monarchia világháborúban hadrakelt seregei főparancsnokának 1934 április 21-én kelt végrendeletét, amelyben néhány emléktárgyat hagyományozott a Hadimúzeum javára. Ezeket az emléktárgyakat, nevezetesen a Katonai Mária Terézia Rend nagykeresztjét, amelyet annakidején még *Károly* főherceg tabornagy, az asperni győző, majd *Albrecht* főherceg, a custozai győző és végül *Frigyes királyi herceg* tabornagy hordott, továbbá a marsallbotot, valamint azt a kardot, amelyet a világháborúban állandóan viselt, személyesen adta át *vitéz Aggházy ezredesnek*, a Hadimúzeum igazgatójának. A Hadimúzeum az átvett nagybecsű hagyományokat kiállításában már el is helyezte. A m. kir. honvédelmi miniszter a hagyomány átadását és ezzel a Hadimúzeum támogatását levélben köszönte meg. *Albrecht* királyi herceg saját világháborús emlékeit már 1925-ben a Hadimúzeumnak ajándékozta.

Változás a lekszikon-rovat szerkesztésében. *Dr. Miskolczi Agost* kir. főügyészhelyettes úr, aki évek hosszú során át belső munkatársunk volt a lekszikon-rovat szerkesztésében, *folyó évi július 1-ével* kilépett szerkesztőségünkől. Egyik legényesebb és leghasznosabb rovatunk megalapozásában és felvirágoztatásában kifejtett munkássága igen lényeges tényezője volt annak, hogy lapunk elérte azt a színvonalat, amire a világháború után megalapozó, első szerkesztője emelte. Távozó munkatársunk igen értékes közreműködéséről őszinte sajnálattal mondunk le, hálás köszönetet mondva azért a megtisztelő támogatásért, amit lapunknak nyújtott s azért a megbecsülő szeretetért, amivel a csendőrség iránt mindig viselkedett.

Lekszikon-rovatunk vezetését *folyó évi szeptember 1-től Pinczés Zoltán* alezredes úr vette át. A változást azért közöljük csak most, mert meg kellett várunk a *Csendőrségi Lapok* felügyelőbizottsági ülését, amelyen a változás jóváhagyása megtörtént.

Kitüntetés. *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* legfelsőbb elhatározásával megengedni méltóztatott, hogy a székesfehérvári II. kerület állományába tartozó *Szabó Ambrus és Pethő Lajos* alhadnagy, valamint *Turi Ernő* tiszthelyettes, *Ő Felsége III. Viktor Emánuel* Olaszország királyja és Ethiopia császára által adományozott olasz ezüst, illetve bronz érdmet elfogadhassa és viselhesse. *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* legfelsőbb elhatározásával *Farkas György* pécsi IV. kerületbeli őrmestert a különleges szolgálatban teljesített kötelességű és eredményes szolgálatai elismeréséül a *Magyar Bronz Erdeméremmel* a zóldszalagon, tüntette ki.

Fegyverhasználatok. A kunágotai őrs állományába tartozó *Nagy János I.* tiszthelyettes, őrsparancsnok, *Szolgaházi Mátyás* és *Szabó Imre II.* csendőr, valamint a szegedi 5. nyomozó alestálytól kivezényelt *Ókrös Vince* törzsrőrmester v. és *Fazekas János* törzsrőrmesterből állott járőrre Kunágoti község keleti kijáratától 1 kilométernyire, *Asos Zoltán* katonaszökevény november 7-én 23 óra 15 perckor forgópisztolyból több lövést tett. A támadás elhárítása céljából a járőr tagjai közül *Ókrös Vince* törzsrőrmester v. szolgálati pisztolyából 8, *Szolgaházi Mátyás* csendőr 2 és *Szabó Imre II.* csendőr 5, összesen 15 lövést tett *Asosra*. A lövések közül három *Asos Zoltán* megebesítette, aki ennek ellenére is

Lendvay Zsigmond Fiai

JAPAN EZÜST
FÉMFONAL
ÉS SODRONY

Csendőrségi és katonai arany,
ezüst egyenruházati cikkek,
zsinórok gyára.

"GOLDIN"
FÉMFONAL
ÉS SODRONY

Kicsinyben eladás nincs.
Bevásárlásánál kérje a véd-
jegyünkkel ellátott árukat.

menekülni igyekezett, de menekülés közben a sérülések következtében összeesett. Amikor a gyanúsított látta, hogy a járó elöl már nem menekülhet, pisztolyát maga ellen fordította és az arcába lőtt. Gyanúsítottat *dr. Morvai Ödön* kunágotai községi orvos elsősegélyben részesítette s ezután a *Makóról* kihívott mentők életveszélyes sérüléssel a szegedi 5. számú honvéd- és közrendészeti helyőrségi kórház zárt osztályára szállították. A kórházparancsnokság értesítése szerint *Asos Zoltán* november 9-én sérüléseibe behalt. A kivizsgálás folyamatban van. — A nyirbátori őr állományába tartozó *Tompa Mihály* tiszthelyettes és *Pénzes Flórián* csendőrből állott járó november 14-én 1 óra 15 perckor *Nyirbátorban*, a görögkatolikus iskola nagytermében tartott tánemulatságot akarta feloszlatni, a tömeg azonban megátámadta. A járó löfegyvert használt, melynek következtében *Asztalos József* és *Czirják Mihály* nyirbátori lakosok a helyszínen meghaltak; *Ferenzi István*, *Arvai András*, *Batai Lajos*, *Bagi Béla*, *Madai Gyula*, *Rédei Ferenc*, *Czirják Anna* és *Orosz Ilona* nyirbátori lakosok súlyosan megsérültek. A sérülteket elsősegélynyújtás után azonnal a nyiregyházi kórházba szállították. A járó tagjai nem sérültek meg. A kivizsgálás folyamatban van.

Dicséreték. *A m. kir. Belügyminiszter Úr dicséret okirattal látta el:* a budapesti I. kerület állományába tartozó *vitéz Szabó György* számvivő tiszthelyettest, mert a B. M. VI-c. osztályában, irodai segédmunkási minőségben, 10 éven át igen nagy szorgalommal és mindenkor igen jó eredménnyel teljesítette szolgálatát. — *A pécsi IV. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el: Szabó János II.* tiszthelyettest, mert a közbiztonsági szolgálat terén általában, különösen pedig alárendeltjei nevelése, oktatása és fegyelmezése terén igen lelkiismeretes tevékenységet fejtett ki, továbbá példaadó magaviseletet tanúsított és őrset mintaszerű rendben tartotta; *Bucsi Zsigmond* tiszthelyettest, mert a közbiztonsági szolgálat terén általában, különösen pedig alárendeltjei oktatása, nevelése és fegyelmezése terén igen lelkiismeretes tevékenységet fejtett ki, őrset mintaszerű rendben tartotta, példaadó magaviseletet tanúsított és a szolgálati lovakat kitünő gondozásban részesítette; *Fehér Sándor I.* őrmestert, mert a gödöllői örkülönítményen különleges és felelősségteljes szolgálatát 4 éven át kiváló buzgalommal, éberséggel, teljes odaadással és eredményesen látta el. — *Nyilvánosan megdicsérte: Csabafi András* alhadnagyot, *Bányai Imre* törzsrőmester v.-at, mert Akasztó község határában 1936 január 8-án elkövetett szándékos emberölés tetteit 234 órán át, kitartó, fárasztó és leleményes nyomozás során kiderítette és a tetteseket az igazságszolgáltatás kezébe juttatta; *Dudás István I.* törzsrőmestert, *Kalocsai István* őrmestert és *Tóth András* csendőrt, mert Akasztó község határában 1936 január 8-án elkövetett szándékos emberölés tetteinek előbbi 234, utóbbi kettő 230 $\frac{1}{2}$ órán át tartó, fárasztó, kitartó és leleményes nyomozás során a tettesek kiderítésében és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatásában előjáró szakasz- és őrsparancsnokát hathatósan támogatta; *Gombos István* tiszthelyettest, mert 1937 április 27-én Homokméggy községben egy rejtjelezett levelet vivő gyanús postagalambot, — aminek élve való elfogása nem sikerült, — kölesönzött vadászpuskával lelőtt s a rejtjelezett levelet illetékes helyre juttatta; *Tóth József VIII.* törzsrőmestert, *György János II.* őrmestert és *Csizmadia István* csendőrt, mert a gödöllői örkülönítményen különleges és felelősségteljes szolgálatát 2 éven át fegyelmezetten, fáradtságot nem ismerő buzgalommal, éberséggel és eredményesen látta el. — *A szegedi V. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte: Borbély József* csendőrt, mert 1936. és 1937. években a gödöllői örkülönítménynél a Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében teljesített felelősségteljes szolgálatát fegyelmezetten és fáradtságot nem ismerő buzgalommal, eredményesen látta el.

A csendőrség 1937. évi III. negyedévi közbiztonsági tevékenységének statisztikája. 1937. évi július, augusztus és szeptember hónapokban a csendőrség — működési területén — összesen 36826 (33032) büntett és vétség, valamint 85666 (66052) kihágási esetben folytatott nyomozást. A lefolytatott nyomozások a büntetteknel és vétségeknél 35406, a kihágásoknál

85456 esetben vezettek eredményre. 420 büntett és vétség, továbbá 210 kihágás esetében a nyomozás még folyamatban van. A nyomozásokkal kapcsolatosan a csendőrség 3280 (3462) egyént fogott el és vett őrizetbe és 133330 (109169) egyént jelentett fel különböző törvénytörés miatt. Az elkövetett büntettek és vétségek közül 8119 (7763) lopás, 9504 (7545) rágalmazás és becsületsértés, 6051 (5137) testisértés, 2106 (2490) csalás, 1084 (1080) orgazdaság és bűnpártolás, 1594 (1756) szikkasztás, zártörés és hűtlen kezelés, 1104 (955) vagyonrongálás, 1507 (1739) gyújtogatás és tüzokozás, 796 (679) magánlaksértés, 440 (465) rablás és zsarolás, 462 (431) okirathamisítás és 87 (103) pénzhamisítás. A még fennmaradó számok az egyéb büntettek és vétségek között oszlanak meg. A zárójelben lévő számok az előző év III. negyedének statisztikáját mutatják.

Az Országos Balesetelleni Kongresszus alakuló ülése. Közel száz hatóság, egyesület és szakintézet kiküldöttjei tanácskoztak november 17-én a Népegészségügyi Múzeumban a balesetelleni kongresszus rendezése és ezzel kapcsolatban széleskörű társadalom-nevelő munka indítása tárgyában. *Dr. József Ferenc* kir. herceg megnyitó beszédében rámutatott a balesetek aggasztó méretű növekedésére és arra, hogy a halállal végződők száma meghaladja a 2300-at, a statisztikában nyilvántartott súlyosaké évente a 77.000-et és utóbbiak száma hat év alatt 48%-kal emelkedett. A nem halálos kimeneteli balesetek is tetemes költséget és munkavesztést, sokszor időelőtti megrokkantást vagy halált s a családok és a köz szempontjából felbecsülhetetlen kárt okoznak. A sportbalesetek a nemzeti erőt csökkentő következményei már szintén mutatkoznak, ezért a túlhajtások leküzdésére az Országos Testnevelési Tanács és Főiskola s a sportegyesületek figyelmét felhívta. Rámutatott a kir. herceg arra, hogy a balesetelhárítás sikeréhez széleskörű nevelő és felvilágosító munka és a hatóságok és vállalatok, az egyesületek és iskolák tervszerű együttműködése szükséges. Ezeknek alapvetése a kongresszus egyik feladata. Különösen időszerű a nagyközönség felvilágosítása s a helyes közlekedésre ránevelése most az Eucharisztikus és jubileumi ünnepek előtt, amikor ország-szerte, de különösen a fővárosban és környékén sokkal nagyobb lesz a forgalom s a vidéki és külföldi vendégek száma. Ezután *Bodor Antal dr.* terjesztette elő a kongresszus ügyrendjét és az előadások következő tárgysorozatát: Magyarország és Budapest balesetstatisztikája, a balesetek okozói, a megelőző propaganda hazánkban és külföldön, iskolák, népművelés, sajtó, rádió, egyesületek szerepe a felvilágosítás munkájában. Az otthoni, közlekedési, mezőgazdasági, ipari és sportbalesetek nemei s az elhárításukhoz szükséges rendészeti, műszaki és más intézkedések, javaslatok. Elsősegélynyújtása Budapesten, vidéken és az országutakon.

A gyűlés szükségesnek tartja, hogy a szaklapok és egyesületek előzetesen vitassák meg a tudományos részletkérdéseket s a kongresszus elé csak a kialakult megállapítások kerüljenek. A kongresszus be fog számolni arról is, hogy az illetékes intézmények a balesetelhárítás érdekében mit tettek.

Csendőr!

csak olyan cégeknél
vásároljon, amelynek
hirdetését lapunkban
olvassa!

Vásároljunk a

Békéscsabai Takarékoság

útján, mert így 36 előkelő megbízható kereskedőnél mindent beszerezhetünk
kényelmes fizetési feltételekkel s mindent egy helyen fizetünk.
Takarékoság Központi Irodája, Békéscsaba.

Vásároljunk a

„Győri Takarékoság”

útján, mert így 70 előkelő megbízható kereskedőnél
mindent beszerezhetünk, kényelmes fizetési feltételekkel
s mindent egy helyen fizetünk. Központi Iroda:
Győr, Deák Ferenc-utca 8.

A rendezőség odahat, hogy az összes iskolák dolgozatokat készíttessenek s azokban a tanulók írják le, minő balesetet szenvedtek ők vagy hozzátartozóik, mi volt azok oka s miként lehet a jövőben azokat elkerülni, továbbá, hogyan kell az után helyesen közlekedni. A rendezőség a különféle balesetek megelőzésére figyelmeztető szöveges rajzokat készített és terjeszt díjtalanul, hogy azokat a tanulók sorozatokba összegyűjtve, belőlük játsza tanuljanak. A legjobb iskolai dolgozatok és gyűjtőfüzetek jutalomban részesülnek és a kongresszuson bemutatásra kerülnek.

A gyűlésen képviseltette magát a Vallás- és Köznevelésiügyi, az Ipari, a Kereskedelemügyi, Földművelésügyi és Belügyminisztérium, a Székesfehérváros és több intézménye, az Államrendőrség, Közmunkák Tanácsa, Közp. Statisztikai Hivatal, Orsz. Testnevelési Tanács, MÁV, OTI, MABI, Országos Mezőgazdasági Kamara, Kereskedelmi és Iparkamara, Csendőrkerület, Vöröskereszt, Országos Stefánia Szövetség, Postavezérgazgatóság, Tankerületi Főigazgatóság, Rádió Rt., több orvosi és mentőegyesület, idegenforgalmi szervezet, automobil-club, számos szakiskola és más intézmény.

A Magyar Jogi Szemlében, a legelterjedtebb jogi folyóiratok egyikében a következőket írja dr. Zöldy Miklós, a m. kir. igazságügyminisztériumba beosztott táblabíró:

„A m. kir. csendőrség immár több mint félévszázad óta végzi — városok területét kivéve — a közbiztonsági szolgálatot s teljesíti a büncselekmények nyomozását, illetőleg feljelentését.

A büntető igazságszolgáltatásban a csendőrség e munkájának jelentős szerepe van. Hiszen a bűncserkésztől nagyobb részében és az ország területének nagyobb részén a bűncserkésztől megelőző anyaggyűjtésnek körültekintést, invenciót, tapintatosságot és éberséget igénylő nehéz munkáját a csendőr teljesíti.

A jelen század elején a bünvádi perrendtartás könnyíteni akart a csendőrségnek most említett munkatervét. Ennélfogva a községi elöljáróságokat és a fősolgabíróságokat szintén a nyomozásba kapcsolódó — nevezetesen a bűncselekmények összegyűjtésére irányuló — feladat jogkörével ruházta fel. Ennek dacára — a modern közigazgatási hatóságok sokáig és folyton szaporodó tennivalói miatt — a gyakorlatban a helyzet ma is az, hogy a vidéki nyomozói feladatok dandárja továbbra is a csendőrség vállain nyugszik.

A m. kir. csendőrség meghonosítását követő félszázad elteltével a magyar csendőrség teljesen modern nyomozószervvé vált. Nemesak azért, mert felszereltetett a nyomozás modern technikai eszközeivel, hanem, — ami a fontosabb — mert mindig arra törekedett, hogy a büntetőügy anyaggyűjtését minél szakszerűbben, maradéktalanabban, megbízhatóbban végezze el. Ehhez képest csak természetes, hogy a csendőrségi tényvázlatok és feljelentések a vádemelés megbízható alapjai; amelyek pedig nem közokiratszerű, hiteles alakban kiállított feljegyzések, sem jegyzőkönyvek.

A csendőrség nyomozási tevékenységének ezt a mérlegét még kedvezőbben kell megítélni ama oknál fogva, mert a csendőrség tisztikara a nyomozásokba nem folyik be; a csendőrlégénység pedig a magyar puszták és dombvidékek egyszerű fiaiból kerül ki, minden különösebb iskolai képzettség nélkül. Ebből a szempontból jelentős esemény, hogy napvilágot látott egy eddig nélkülözött gyakorlati kézikönyv, amely két vastag kötetben a m. kir. csendőrség számára a büntetőjogi ismeretek kimerítő tárházát tartalmazza.

A mű szerzői: dr. Miskolczy Ágost budapesti kir. főügyész-helyettes, Pinczés Zoltán csendőralezredes és dr. Cziáky Ferenc alezredes-hadbíró. A m. kir. belügyminiszter e sokat ígérő kézikönyvet tanszékletül rendszeresítette s így feltehető, hogy a munka arzenálja a csendőrséget jövőbeli nyomozásánál erős szellemi fegyverrel fogja támogatni.

A könyv legfőbb értékeként kell megemlíteni, hogy a szerzők irodalmi színvonalon álló művet alkottak anélkül, hogy az egyszerűség és érthetőség szempontjait bárhol figyelmen kívül hagyták volna. Emellett a kézikönyv valamennyi hatályos büntetőjogi szabályt — ideértve a katonai bíraskodásra

vonatkozókat is — összegyűjtve és rendszerbe foglalva tartalmazza. Bőséges és világos magyarázatok kísérik az egész tételes anyagot, úgyhogy a könyv még laikusok számára is mindenütt érthető, sőt érdekes olvasmány. A büntetőjogász viszont különös örömmel állapítja meg, hogy abban a bírói gyakorlat kimerítő feldolgozásban részesült, még pedig a csendőr számára ama jelentős gyakorlati előnnyel, hogy a magyarázatok nem jogi fejtegetésekben és viták kifejtésében csúszosodnak, hanem a jogalkalmazás terén határozott irányt mutatnak a nyomozó csendőr számára.

A könyv — abból a célból, hogy a tényvázlatok és feljelentések minél jobban legyenek szerkesztve — a valamennyi büncselekmény mellett azok tényálladási elemeit külön pontokban sorolja fel s így lehetővé teszi, hogy a csendőr büntetőjogilag is kifogástalan munkát végezheszen.

Összegezve a mondottakat: a szerzők közérdekű célkitűzését elismeréssel kell honorálni. Szakavatott, nagyon szép kiállítású munkájukat melegen ajánljuk a büntetőjog iránt érdeklődő jogászközönségünk figyelmébe.

A m. kir. Hadimúzeum f. évi május 29-i ünnepélyes megnyitásával kapcsolatban annakidején már közzhírré tette, hogy az intézet — 1923—1925-ber megbízott vagy önként jelentkezett, — külső munkatársainak gyűjtőigazolványait folyó évi május 30-ával érvényteleníti és a régi igazolványok be-terjesztését kéri. Az intézet igazgatósága ismételen közzhírré teszi, hogy e régi igazolványok érvénytelenek s ezeket gyűjtésre, vagy az intézet nevében bármiféle tárgyalásra senki fel nem használhatja. *Az igazgatóság újból kéri azokat, akik még régi igazolványukat nem szolgáltatták be, hogy megsemmisítés végett küldjék be (Budapest, I. Vár, Hadimúzeum címre). A beküldők közöljék, hogy új igazolványt óhajtanak-e s ennek alapján a Hadimúzeumot támogatni továbbra is hajlandók-e? Az eddig beküldötteket, valamint az új igazolványt kérők hazafias támogatását az intézet igazgatósága ez úton is köszöni.*

Ki nem tudja még, hogy a csendőrségi szolgálatban szinte nélkülözhetetlen, színes nyomatú hétvenötvezres térképek is kaphatók, berajzolt közigazgatási (község-, járás-, megye-) határokkal, körjegyzőség-, járásszékhely-, megyeszékhely-, nagyközség feltüntető jelzésével. A térképet a m. kir. Állami Térképészeti Intézet állította össze.

Eladó: 1 drb „Mignon“ írógép (váltós) 45 P, 2 drb tollforgó 4 és 5 P, 1 drb Közlekedési Kodex 1.20 P, 1 drb Cs. 8. Irányelvek az őrsőkön való továbbképzésre 40 fill., „A m. kir. szombathelyi őrsparancsnokképzőiskola Értesítője“ 1927—1931. évek, á 70 fillér, 1 drb E. 5. Gy. Gy. Sz. 1. füzet 40 fillér, 1 drb E. 5. Gy. Gy. Sz. 2. füzet 40 fillér, 1 drb E. 5. Gy. Gy. Sz. 4. füzet 40 fillér, 1 drb E. 25. Lóutasítás, 1. füzet 40 fillér, 1 drb Magyar nemzet történelme 1 P, Csendőrségi Lapok 1933., 1934., 1935., 1936. évek teljesek és a folyó évi június hó végéig terjedők, évfolyamonként, bekötetlen állapotban 4 P. A postaköltséget a vevő viseli. A tárgyakat a pénz előzetes megküldése után adja postára Lénárt Mátys ny. thts, Eger, Rákóczi-út 7.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk az Eggenberger-féle könyvkereskedés Rényi Károly „Katonai térképek áttekintőlapja“ és áráról a tájékoztatót.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít Várfai (Vlahina) Mihály ny. szakasztiszt, Budapest, XIV., Újvidékköz 5., fidsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani.) Dél József ny. thts, Rákosszentmihály, Matild-utca 11. sz. *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsőrmester (Hajdúböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanfarokból különleges gondtal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Meg-

Kényelmes részletfizetésre vásárolhatunk

mindent 66 üzletben

SZOLNOKON

KÖZP. IRODA: BAROSS-U. 22.

„AKARÉKOSSÁGRA“

tekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniök.

SZEMÉLYI HIREK.

Uj szakaszparancsnok. A szegedi V. kerületben: *Honti János* alhadnagy; a miskolci VII. kerületben: *Buzás Imre* alhadnagy.

Uj ős- (különítmény-) parancsnokok. A budapesti I. kerületben *Szilágyi Sándor*, *Farkas József II.*, *Boros István*, *Imrei József*, *Veres András II.*, *Köteles Ferenc*, *Vas Gábor*, *Lakatos Ferenc*, *Jakab Imre*, *Hargitai János I.*, *Halász Bernát*, *Sziklai Ferenc*, *Bakó Lajos*, *Pongó Sándor*, *Szentmiklósi József*, *Kerekes Pál*, *Pádár Ferenc*, *Könyves Kálmán*, *Zengővári István*, *Gaal Pál*, *Iglódi József*, *Hegedüs Tóbiás*, *Takács Béla*, *Fekete Lajos*, *Barabás Ferenc*, *Palotás András*, *Hollós István*, *Kis Jenő*, *Sütő István*, *Gyimes Márton*, *Tölgyes Ferenc I.*, *Kárpáti Béla*, *Verebes Dániel*, *Szalajgyi András*, *Pintér Ferenc*, *Vásárhelyi György*, *K. Szabó Béla*, *Darányi János* tiszthelyettesek; a székesfehérvári II. kerületben: *Bérczes Lajos*, *Somlyós István*, *Kövesdi Gábor*, *Szalai Lajos II.*, *Balázs József*, *Hargita József*, *Solymos Dezső*, *Kocsis Boldizsár*, *Izskái József*, *Horváth Ferenc I.*, *Ferenczy István II.*, *Patonai József*, *Gyöngyösi József*, *Selmecei József*, *Kertész Hermann*, *Havasi István II.*, *Fekete István*, *Zsédely István*, *Finta Imre*, *Morácz János*, *Szabó Szilveszter*, *Bajnok József*, *Halász Károly* tiszthelyettesek; a szombathelyi III. kerületben: *Falusi István* tiszthelyettes, *Máté János* tőzsőrmester v.; a debreceni VI. kerületben: *Kiss György*, *Oláh András II.*, *Bacsonyi Jenő*, *Högye József*, *Karácsony László*, *Nagy Lajos II.*, *Zsadányi László*, *Szabó Gyula II.*, *Kertész Miklós I.*, *Kása György*, *vitész Kéki Gyula*, *Békési János*, *Hamza Gábor*, *Antal Sándor*, *Csécsi Ferenc*, *Tamás Géza* tiszthelyettesek; a miskolci VII. kerületben: *Kovács Lajos*, *Szakács Ignác*, *Veres József*, *Ligetes János*, *Harangi Mihály*, *Székely József*, *Orbán József*, *Halász István*, *Tóth József III.*, *Vincze János I.*, *Várnagy János*, *Szöke Sándor I.*, *Regős Pál*, *Szántó István*, *Apostol Lajos*, *Oláh Sándor*, *Rózsa János*, *Tóth János VII.* és *Balázs Antal* tiszthelyettesek.

Előléptek. A budapesti I. kerületben tőzsőrmesterré: *Hári Lajos*, *Nyári Dezső*, *Juhász Ferenc*, *Ribáry László*, *Deák Kálmán*, *Abonyi István*, *Szatmári József II.*, *Gáspár Vendel*, *Mihályi Károly*, *Beán János*, *Szabó Ágoston*, *Nagy Lajos I.*, *Gombás Gyula*, *Csaba Gyula*, *Csonka János*, *Horváth János I.*, *Balogh Sándor II.*, *Magyar Miklós*, *Gulyás*

Sándor, *Szatmári Antal*, *Balázs János*, *Csapó Sándor*, *Tóth Sándor II.*, *Kardos János*, *Tornyai Gábor*, *Balogh János*, *Deák János*, *Soós István*, *Ludányi Endre*, *Darvas János*, *Szabolcsi István*, *Fenyves Joákim*, *Horváth Imre II.*, *Székely János I.*, *Pataki József és Kiss András III.* őrmesterek; őrmesterré: *Pomázi Sándor*, *Fehér István*, *Bardócz Ernő*, *Németh József*, *Deák János*, *Ludányi János*, *Polgár Lajos*, *Kertész József*, *Rácz Miklós*, *Horváth Ferenc V.*, *Böröcz György*, *Madarász Péter*, *Pajor István*, *Mogyorós János II.*, *Tőzsér András*, *Endrődi János*, *Balogh János*, *Török János II.*, *Bakos Imre*, *Bérczes Béla*, *Nagy István*, *Csik Mihály*, *Acsádi Mihály*, *Horváth József X.*, *Bak József*, *Sági Antal*, *Köves István*, *Takó Ferenc*, *H. Nagy Menyhért*, *Balla József*, *Gerencsér Imre és Miklósszegi Ferenc* csendőrök. — A székesfehérvári II. kerületben tőzsőrmesterré: *Borbély József*, *Márton Károly*, *Tomor István*, *Szabados Dezső*, *Nagy Lajos II.*, *Kövári István*, *Székely Kálmán*, *Szegi István*, *Pintér Miklós*, *Kőszegi Károly*, *Tánczos István*, *Kovács Gergely*, *Kara József*, *Tóth Ernő*, *Abai István*, *Fenyves József*, *Kristóf János*, *Magyarósi Imre*, *Fenyvesi Károly I.*, *Nyakas József és Horváth József XV.* őrmesterek; őrmesterré: *Vass István I.*, *Bérces Géza*, *Radványi Béla*, *Németh Sándor II.* és *Takács Ferenc I.* csendőrök. A szombathelyi III. kerületben tőzsőrmesterré: *Kalmár Kálmán*, *Németh Kálmán II.*, *Ruzsa János*, *Szabó Kálmán*, *Balázs Imre*, *Kovács György II.*, *Kerekes István*, *Varga Sándor II.*, *Hegedüs József*, *Nagy Sándor I.*, *Horváth Antal IV.* és *Tihanyi Imre* őrmesterek; őrmesterré: *Almás Ferenc*, *Iván József*, *Keresztes István II.*, *Papp József VI.*, *Moór Ferenc*, *Gergely István*, *Szabó István IV.*, *Simon Ferenc*, *Hunfalusi József*, *Pinczés János*, *Halász József*, *Iván István* és *Fehér Ferenc* csendőrök. — A pécsi IV. kerületben tőzsőrmesterré: *Kovács Péter*, *Nagy Sándor VIII.*, *Hegedüs Ferenc II.*, *Honos Antal*, *Orbán József*, *Pap Kálmán*, *Mike József*, *Szikszó Károly*, *Tóth Gyula II.*, *Kamarás József*, *Bordás József* és *Révész János* őrmesterek; őrmesterré: *Harmath Zsigmond*, *Alló Ferenc*, *Kele György*, *Harmat György*, *Szamos Lajos*, *Tamás József*, *Szabó Sándor I.*, *Gyöpös Gyula*, *Somogyi Gyula*, *Horváth István VII.*, *Barta Sándor*, *Papp Mihály*, *Papp László*, *Kovács Imre I.*, *Dombrádi Imre*, *Bánjai József*, *Kovács János IV.*, *Juhász Albert*, *Dudás István II.* és *Torma Pál* csendőrök. — A szegedi V. kerületben tőzsőrmesterré:

HR **HÓCIPÓ**

LEGYEN

ESZKIMÓ

Gyártja: HUNGÁRIA
GÜTTAPERCHA- és
GUMMIÁRUGYÁR RT.

**BUDAPEST
NAGYTÉNY**

**Négy évtizede vásárolnak
legjobb megalégedésre kiváló**

hangszereket

REMÉNYI MIHÁLY Őtvenéves dr. József Ferenc kir. herceg és a m. kir. Zeneművészeti Főiskola szállítójánál.

Budapest VI., Király-utca 58-60. Kérjen árjegyzéket!

RICHARDS RICHARD

GYŐRI FINOMPOSZTÓGYÁRA RT.

**BUDAPEST, V.,
WEKERLE SÁNDOR-UTCA 17.**

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

Fazekas János, Róza József, Pázmány Elek, Csizmadia István, Madarász Boldizsár, Horváth Ferenc, Molnár Pál, Szegedi Sándor, Török József III., Cseh Sándor, Varju Balázs, Boros János és Ókrós Mihály őrmesterek; őrmesterré: Borda Imre, Dénes Pál, Takács János, Gyöngyösi György, Németh Károly, Szalai Ferenc, Zsóri Sándor, Pálkás József, Szőke Illés, Baross János, Siklós József, Rózsa Jenő, Molnár András, Csányi Béla, Ertékes József, Juhász Ferenc, Varga József II., Palásti István, Kiss Károly, Oláh Bálint és Csontos András esendőrök. — A debreceni VI. kerületben törzsőrmesterré: Kerékgyártó Mihály, Kéri Mihály, Hegedüs Imre, Herczeg Imre, Gerecsi Sándor, Kődöböcz Mihály, Rádi Pál, Mattyasovszky János, Elek Pál, Varga Bertalan, Daru Antal, Takács Imre III., Mosolygó György, Simon Lajos, File Gábor, Sajó István, Szabolcs István, Litkei Adám, Farkas István és Papp Miklós őrmesterek; őrmesterré: Nagy Kálmán, Ványi Lajos és Kunhalmi Gergely esendőrök. — A miskolci VII. kerületben törzsőrmesterré: Tóth Antal, Titkos József és Molnár Elek őrmesterek; őrmesterré: Szabó Béla I., Tökölyi Sámuel, Szabó János, Gere József, Nemes András, Galambos Mihály és Forgó Mihály esendőrök.

Véglegesített. A budapesti I. kerületben: Juhász Gábor I., Szívós Pál, Kovács János VI., Székely Lajos, Bíró Gábor, Lajkó János, Lantos Kálmán; a székesfehérvári II. kerületben: Polgár Gyula, Mészáros Pál, Forgács Ernő, Domján Gyula, Rácz Lajos; a szombathelyi III. kerületben: Hollós András, Rácz János; a pécsi IV. kerületben: Horváth János IV., Kiss József I., Rónaszéki Ferenc; a szegedi V. kerületben: Bánvölgyi Ferenc, Pintér Imre; a debreceni VI. kerületben: Berezvai József; a miskolci VII. kerületben: Hegedüs Károly, Lajkó Mátyás, Nagy Ferenc, Csiki (Czirbusz) András, Dobos Balázs, Császár Ferenc, Radványi Mihály és Földi Béla próbacsendőrök.

Vitézzé avatás. A vitézi rend főszéktartósága igazolványa szerint a Kormányzó Úr Ó Főméltósága október 17-én vitézzé avatta vitéz Németh Ferenc székesfehérvári II. kerületbeli próbacsendőrt, aki a „vitéz” jelző használatára és a vitézi jelvény viselésére jogosult.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: Szórád János tiszthelyettes Szabó Ilonával Budapesten, Magossányi Gergely törzsőrmester v. Nagy Borbála-Erzsébettel Vácon; a székesfehérvári II. kerületben: Horváth Nándor törzsőrmester v. Grób Teréziával Kisbéren, Ludván István törzsőrmester v. Gósy Karolinával Győrött, Vig Imre törzsőrmester Czeitlinger Máriaival Győrött, Horváth Ignác I. törzsőrmester Fekete Ilonával Dunapentelén, Kiss Pál törzsőrmester Eberhardt Annával Erden, Czeplédi János törzsőrmester Kalmár Máriaival Téten, Nagy László őrmester Viszt Klárával Hatvanban, Koronczai József őrmester Kiss Herminával Újszászon, Körmendi Kálmán őrmester Majthényi Mária-Gizellával Sérfenyőszigetén, Horváth István VIII. őrmester Hegyi Irma-Rozáliával Szanyban; a szombathelyi III. kerületben: Balogh Antal I. törzsőrmester Domsa Margittal Somogyfásmonban, Horváth Lajos III. törzsőrmester Princzes Annával Pápócon; a pécsi IV. kerületben: Gellai Vince törzsőrmester v. Beck Teréziával Püspöknádasdon, Kozma Imre törzsőrmester Méreg Erzsébettel Csanádapalotán, Komáromi József őrmester Báranszki Máriaival Mohácson, Tápai István őrmester Gera Erzsébettel Szegeden; a szegedi V. kerületben: Boros Jenő őrmester Szabados Máriaival Sándorfalván; a debreceni VI. kerületben: Enyedi László tiszthelyettes Varga Margittal Debrecenben, Ignézi Károly tiszthelyettes Kajdy Ilonával Viss községben.

Családi hírek. Született: A budapesti I. kerületben: Kertész Lajos tiszthelyettesnek Katalin-Magdolna-Mária nevű leánya, Jegenyész Pál törzsőrmester v. nak László-Pál nevű fia, Oláh József törzsőrmesternek Mária-Erzsébet nevű leánya, Szabó János II. törzsőrmesternek László nevű fia, Pomázi Károly törzsőrmesternek Edit nevű leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Kuncz Béla állami rendszerű kisegítő szolgának Katalin-Zsuzsanna nevű leánya; a pécsi IV. kerületben: Szabó János III. törzsőrmesternek Gyula-Jenő nevű fia; a szegedi V. kerületben: Péter Mátyás tiszthelyettesnek Imre nevű fia, Varró József törzsőrmesternek Mária-Magdolna nevű leánya, Bíró Balázs törzsőrmesternek Vilma-Katalin nevű leánya, Dunai-Kovács István törzsőrmesternek Ilona nevű leánya; a debreceni VI. kerületben: Varga Ferenc I. tiszthelyettesnek Júlia nevű leánya, Sándor Lajos törzsőrmesternek Ilona nevű leánya, Karácsony Tódor törzsőrmesternek Tibor nevű fia.

Halálozás. Arkus Antal szegedi V. kerületbeli tiszthelyettes, irodai segédmunkás, november 18-án a szegedi kórházban tüdőgyulladásban meghalt. Az elhunyt földi maradványait november 20-án Hódmezővásárhelyre szállították és ott hantolták el. — Gombos Lajos debreceni VI. kerületbeli esendőr október 14-én Debrecenben mellüregi tályog betegségben meghalt.

Újrendszerű bútorhitel!

Lakását berendezheti bútorral, szőnyeggel minden csendő **ELŐLEG NÉLKÜL** **harminc egyenlő havi részletre,** vagyis minden P 100.— után 3.33 pengő havi részletre. Egy éven belül törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-u. 18. Kazinczy-u. mellett.

Csendőrségnél, katonaságnál, közhivataloknál mindenütt beváltak.

OLYMPIA ÍRÓGÉPEK vezérképviselete
Kovács A. és Társa
Budapest, V., Nádor-utca 5. sz.

Mérsékelt árak! A csendőrségt. tagjainak kényelmes fizetési feltételek.

A két

elválaszthatatlan!

ELŐLEG NÉLKÜL KEDVEZŐ RÉSZLETFIZETÉSRE

BÚTOR, SEZLON, MATRAC, SZŐNYEG, PAPLAN, PÜGGÖNY, ÁGYNEMŰ ÉS FEHÉRNEMŰ ANYAGOK. KÉSZ RUHÁK, KABÁTOK, SZÓVÉTEK NAGYVÁLASZTÉKBAN.

SZONDY-BOLT BUDAPEST, VI., SZONDY-U. 25. SZÁM.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasznból hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási dícsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónnal: „Szószzerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlannal kézírattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezt és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzáknak intézett levélre választunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyét is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzáknak intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik külte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlekszikon” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőr-

ség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Legkisebb előfizetési idő: félév. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

66.666. Egészen helytelenül képzelem Ön az előléptetések elintézését, ezt főleg abból látjuk, hogy Ön az örsöt e kérdésben feltétlenül megkérdőjelező szervnek gondolja. Téved. A minősítések máshol is megvannak. Egyébként: honnan tudja, hogy őrsparancsnoka Önről milyen véleményt jelentett? Az, hogy valaki fenytve volt, nagyon is számít. Ön azt hitte, hogy nem? Van levele hangjában valami követelőző, ami nem illik olyannál, aki kér, csendőrnél meg különösen nem.

Tompa, Magyashegy. Lexikonban felelünk.

Többeknek. „Ki tudja” kérdéseink szórakoztatásra valók. A pályázatok közé nem tartoznak, megfajtást nem is várunk rájuk, de ha valaki beküldi, szívesen vesszük.

Alpár. A címet keressük, türelmet kérünk.

Homok-major. A kerületi parancsnokságtól kell kérnie. Úgy látjuk, nem lesz akadály a engedélyezésnek.

Rózsabokor. Aki évközben magasabb rendfokozatba jutott, azt az ezután megszabott szabadságkiméret illeti meg, azaz eszerint kérhet szabadságot. Más kérdés, hogy a szolgálati és létszámviszonyok megengedik-e a szabadság igénybevételét.

Tóth III. esendőr, I. A vidéki helyi fogalmat a kizárólag gazdasági célt szolgáló falusi járóműveknél úgy kell érteni, ahogyan a 261.340–19. 29. B. M. rend. 10. pontja megmondja, tehát, ha a község határából távozik a járómű, a közúton a világítási előírásoknak eleget tenni kötelesek. A feljelentést ennek hiányában meg kell tenni. 2. Minden járómű a balodalon közlekedik. Még akkor is, ha pillanatnyilag nincs elfoglalva az úttest. Nincs vitának helye. 3. A kerékpár nem gépjármű. A fényképekből kettőt megfelelőnek találtunk. Közölni fogjuk.

V. L. Az időleges nyugállományba helyezett csendőregyének nősülési engedélyt nem kaphatnak. Ilyenek nyugdíjokmányának felső jobb sarkára piros tintával rávezetik: „Nősülési engedély nélkül köthet házasságot”. (Lásd: Legénységi nősülési szab. 1. sz. Függelék 70. és 71. pont.) Felesége után családi pótlékot kaphat addig csak azonban, amíg Ön

ÍRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jóállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árendmánya és kedvező fizetési feltételek

Különleges fizetési kedvezmény a m. kir. csendőrség tagjai részére. Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegforrás. Ebéd- és futószőnyegek, sezlonok, paplanok stb. Ágy-nemű és fехérnemű vásznak. Női és férfi divatszövetek.

12, 18, 24 havi előlegnélküli részletfizetésre

LAKÁSBERENDEZŐ-nél Budapest, VI. Liszt Ferenc-tér 5. sz. Telefon: 1-271-77.

Minta-árjegyzéket és modell-árjegyzéket küldünk huzat mintákkal.

VADÁSZOK KÖNYVEI.

Két nagy magyar, két hírneves vadász:

nagybányai HORTHY JENŐ

Egy élet sportja

Az Afrika-járó nagy vadász élete nagyszerű emlékeit írta meg hatalmas könyvében, amely a magyar vadász-irodalom egyedülálló alkotása.

Albumalakú díszkötésben, sok képpel ára P. 24.—

vitész uzsoki báró SZURMAY SÁNDOR

Vadász emlékek, horgászélmények.

A világháború körülrajongott s nagy hadvezére az egész magyarsághoz szól most megjelent művével, mely a magyar vadászat és horgászat alapvető könyve,

Albumalakú díszkötésben, sok képpel ára P. 24.—

az időleges nyugdíjat kapja. A belügyminiszter úrtól (VI. b. osztály) kell kérni, csatolva a házasságlevelet. Feleségének özvegyi ellátásra azonban nincs igénye.

Balaton. Nem illetékes a Keszthely utáni lakbér.

3 árva. Ha Önök is az örökösök, az összeg ma elenyészően csekély. Talán az utánjárás költségeit se fedezné. Ezren és ezren vannak, akik hatalmas vagytonokat vesztek el úgy és ahhoz hasonlóan, ahogyan Önök s akiknek még az a darab kenyérük sincs, ami Önnek. Az édesanyja által jegyzett hadikölcsön-kötvények mai értéke szintén csekély. A visszatérítésre most gondolni sem lehet. Viszont segélyt kérnie — bizonyos feltételek esetén — lehetséges. Ha kívánja ezeket ismerni, megírjuk. A segély összege kb. 10–15 pengő lenne.

Végvár. Középiszkolás nem részesülhet az ösztöndíjalap támogatásában, csak főiskolás.

Igazság. 1. Az a cselekmény, hogy 4–5 ember a hét bizonyos napján egy magánlakáson összejön, hogy a moszkvai rádió magyarnyelvű kommunista előadását hallgassa, egy-magában még nem büntetendő cselekmény ugyan, de nagyon alapos ok arra, hogy az örs az illetőket éber figyelemmel kísérje. Ilyen előadásoknak nyilvános közvetítése azonban már kimeríti az 1921. III. t.-c. 1. §. 2. bekezdésébe ütköző vétség tényálladékát. 2. 3. Román vagy szerb nótáknak akár magánháznál, akár pedig nyilvános helyen éneklése semmiféle jogszabályba nem ütközik: ha a dalok tartalma ellen nem lehet kifogás, a csendőrnek nincs joga fellépni.

Magyar becsület. Ha valaki egy leányt, aki menyasszony is, az ő tudta nélkül, mint férjhezmenni óhajtó nőt, a házasságközvetítőnél bejelent, aminek következtében a nő házassági ajánlatokat kap, becsületsértést követ el. Ugyanezt követi el a házasságközvetítő is, ha tudva megbízás nélkül jár el.

Nagy Sándor csendőr, Rákoskeresztur. Több hasonló nevű előfizetőnk van s mivel nem írta meg, honnan helyezték Rákoskereszturra, címét nem tudjuk kijavítani.

Orosz Géza szakaszvezető, Nyírbátor. Miért van szüksége az 1938. évi csendőrségi zsebkönyvre?

G. S. törm. v., Fűzfőgyártelep. Szép munkájával megszolgált a jutalmat. Egyebekben jól mondja: együtt vagyunk a föld emberével a férfikorban is, csak más ruhában és más utakon a közös élethez felé.

Temes. Folytatásos regényünk könyvalakban egyelőre nem jelenik meg. Hogy a szerző később kiadja-e, azt nem tudjuk. Örülünk, hogy nemcsak a regényt, hanem az egész lapot szívesen és haszonnal olvassa.

Lovas tanosztály sgt. Kiskunhalas. A november 15-i számot már 10-én töröltük. A mai számban pedig a hír már időszzerűtlen volna.

Postakocsi. Személyszállításra be nem rendezett postakocsin utazás, vagy ilyen kocsira utas felvétele a postakocsi által az 1909 november 24-én kelt 84.503/1908. számú belügyminiszteri rendeletbe ütköző kihágás, amely miatt a postakocsi 15 napig terjedhető elzárással és 200 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel, az utas pedig 200 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Sírok. A közölt adatok alapján nem adhatunk teljes választ. Ha megnézik a legénységi előléptetésekre vonatkozó rendelkezések 9. pontjának a próbaesendőrökre vonatkozó részét, látni fogják, hogy az ott írt 3.–5. pontokra nem lehet kívánni. Az ismeretes adatok szerint V. a rangidős.

Sió. A Szut. 599. pontja a kérdés megoldására rendelkezik. Jelentést kell tehát tennie, ha önjelentéssel nem tudja elintézni. Sajnos, ma még csak kérni lehet ezt különböző nehézségek miatt. Viszont azt sehol egyetlen járótól nem lehet kívánni, hogy az egészségre ártalmas helyen töltsen pihenőjét.

Rózsabokor. 1. Szolgálati illetményei után egyházi adót nem vehetnek ki. Olvassa el az 1937. évi Csendőrségi Lapok

Szolgálatban elfáradt? Meleg fürdő felüdíti!

Ha nincs házában vírvezeték, a megoldás:

lampart

fürdőgarnitúra
(kád és kályha)

Vírvezeték nélkül! — Szerelés nélkül!
Bárhol felállítható, azonnal használható.

Részletre is
árusítjuk

Ha egy levelezőlapon nevét és állomáshelyét e hirdetésre való hivatkozással körli, díjtalanul megküldi Önnek fürdőgarnitúra prospektusát a

lampart

GYÁRTMÁNYOK ELADÁSA Kft.
BUDAPEST, VII. ERZSÉBET-KRT 19

**STANDARD
PHILIPS
ORION
TELEFUNKEN
és EKA**

legújabb rádiókészülékek

részletre, cserére legoalsóbban

Reich Miklós CÉGNÉL
Budapest

VI., Vilmos császár-út 45. Nagymező-u. sarok.

Képes rádióárjegyzék díjmentesen

DEHMAL

ZONGORA,
PIANINÓ,
HARMÓNÍUM

**BUDAPEST
RÁKÓCZI-ÚT 19**

szENTKIRÁLYI-U. 2
RÁKÓCZI-ÚT 53

Több évi hitel. Szállítás, csomagolás díjtalan. Állami alkalmazottaknak nagy fizetési kedvezmény. Az ország legnagyobb keresztény szakvállalata.

Elsőrangú magyar perzsa, torontáli és minden egyéb fajta

szőnyegek

tüggönyök, paplanok, takarók legújafolyosabbban, kényelmes fizetési feltételekkel is.

SCHILLINGER BÉLA
BUDAPEST, VI.,
Teréz-körút 15. Alapítva 1906.

249. és 663. oldalán adott felvilágosításainkat. 2. A Csendőrségi Lapokra thtts.-től 30, törm., örm. és cső.-től 20—20, prb. cs.-től 10 fillért vonnak le. 3. A csendőrségi emlékalap céljaira az illetményei fillértöredékeit vonják le. 4. A lábbeli csináltatás összegéről kiállított nyugtára 0.6 százalékos bélyeg kell. 5. Csendőr 2 évig van az alacsonyabb fizetési fokozatban. 6. Ké-
sőbb válaszolunk.

G. J. Az őrsparancsnok iskola tananyagát annak célja és a hallgatók előképzettsége szabja meg s ha összehasonlítja azt a gimnázium I—IV. osztályainak anyagával, belátja, hogy a két végzettséget nem lehet egyenjogúnak tekinteni. Nem is lehet párhuzamot vonni a kettő között. A gimnázium alsó osztályai csak kezdetét jelentik annak a tanulási folyamatnak, ami az egyetemi diplomában kap befejezést. Viszont a őrsparancsnok iskola egyik befejező állomása a csendőrlégénység kiképzésének, fölötté már csak az alhadnagyi vizsga van. Az alsó gimnázium gyermekek elindulása, az őrsparancsnok iskola pedig az életben hivatást betöltő férfiak befutása a célba. Meg lehet elégedve ezzel az összehasonlítással.

Kovács Mihály szv. thtts. Budapest. Vitéz Szabó Sándor ny. altábornagy Budapesten (L. Verbőczy-utca 26), Glatz Ferenc e. e. főhadnagy Nagyoroszbán (Nógrád vm.) lakik.

Maxim. 1. A Szut. 4. melléklete világosan megmondja a foglalkozás kezdetét. Ön — a többi kérdéseiből ítélve — azt szeretné tudni, hogy hány órára kell önnek, mint a laktanyán kívül lakó nőnek a laktanyában megjelennie, ha Ön a napos. Nézetünk ma sem más, mint amit erről az 1931. évi Csendőrségi Lapok 219. oldalán „Ébresztő“ jelige alatt írtunk. 2. A laktanya többek között a nőten legénység otthona, amelynek tisztasága, rendje, egyszerűen gondozottsága elsősorban az ő kötelességük. Az előbb idézett üzenetünkben világosan megmondjuk, hogy a nő napos mikor jön a laktanyába, azután

nyilvánvaló az is, hogy a laktanya udvarát addigra a nőtleneknek rendbe kell hozni. Gyenge lábón áll ott a bajtársiaság, ahol ilyen kérdéseken vitatkoznak! Már vezetőikben is foglalkoztunk az olyan csendőrökkel, akik ilyen és hasonló kérdések „rendezésére“ fordítják idejüket és erejüket (1936/21). Megvalljuk, ezek a legnehezebben megválaszolható levelek, mert nehéz ott útbaigazítást adni, ahol nincsen meg mindenben a közös munka, az együttéltetés érzése, mert tudjuk, hogy ott, ahol ilyesmiken vitatkoznak, ott csak fizetés napján vannak egészen együtt valamennyien, az pedig szomorú dolog. 3. Véleményünket az 1928/78. lexikonban közöltük.

55.435. Semmit sem hallottunk arról, hogy azokat a nyugállományban lévőket, akik szolgálatképesnek érzik magukat, visszahívják tényleges szolgálatba. Úgy véljük, hogy a tízezer ilyenből alig maradnának — nyugállományban. Az ilyen hírek forrása legtöbbször valkinek hangos óhaja. Nincs semmi alapja ez esetben sem. Ön azóta megdőült, gyermeke is van, nem számíthat visszavételre.

Igazság. Az 1—3. kérdéseire lexikonban felelünk. 4. A tanfolyamokba való vezénylés sem ideiglenes, sem tartós. Nézze meg a Szut. 212. pontját. Ennélfogva átköltözködési szabadságról nem lehet szó. 5. Ne firtassa, hogy kinek mennyi szabadságot van joga kérni, mert nem az a fontos, hanem az, hogy az előjárók érdemesnek tartják-e a legidősebb törzsőrmestert a szabadság kedvezményére. Hogy az őrsparancsnok az egyidőben kérelmezők közül melyikét javasolja, az az ő dolga. Mindenesetre az arra való érdemesség a döntő az ő javaslatában épügy, mint az előjáró döntésénél. Hogy nem mehet mindenki haza az ünnepeken? Ez a katonaság főleg csendőrellet, szolgálat legszebb része; tudniillik az egyéni érdek alárendelése az szolgálatnak. Sehol annyi alkalom erre, mint nálunk. 6. Hogy a nyolc főnyi őrsről egyidőben két csendőr igénybeveheti-e a szabadságot, azt az előjáró dönti el. Nagyon érdeklő a szabad-

Debrecen:

Nyíregyháza:

ÖSSZES SZÜKSÉGLETEIT

gond nélkül

s z e r e z h e t i b e

a debreceni
„TAKARÉKOSSÁG“
Kereskedelmi R.T.

bevásárlási rendszerével!

110 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget!
1 helyen jelentéti fizetési kötelezettséget!
A havonta megújuló állandó utánvásárlási jogosultsággal!

Szerezze meg a debreceni „TAKARÉKOSSÁG“ R.T. vásárlási igazolványát.

Díjtalanul bocsátja rendelkezésére a központi iroda
DEBRECEN, DEÁK FERENC-UTCA 8. SZ.

Óráat, ékszeret, ajándéktárgyat
vásároljunk kedvező fizetési feltételek mellett,

KOSTYA JÁNOS órás és ékszer-
résztől,
Javitások! DEBRECEN, Széchenyi-u. 1.

TRIUMPH írógép a vezető márka 6-féle
typusban, minden igénynek.
Eladás, csere, javítás, kellék, karbantartás.
HURAY írógépezem és szaküzlet, Debrecen,
Deák Ferenc-u. 14. Telefon: 17-93
Nyíregyháza, Kállói-út 3. Telefon: 5-95
A csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

A szabolcsi csendőr urak figyelmébe!

Mindennemű szükségleteit legkényelmesebben
6 havi részletfizetésre (7½ havi hitel) a

„Takarékosság“

útján szerezheti be.

Vásárlási könyvecskét igényeljen a „Takarékosság“ irodájában.

Nyíregyháza, Zrinyi Ilona-u. 3.

50 előkelő cég áll rendelkezésre.

RÁDIÓ és KERÉKPÁR

a kátrészek javítás.
Kedvező fizetési feltételek.
a **STEYR-WAFFENRAD**
körtékeképviselője
BICZÁK
NYÍREGYHÁZA, Bethl-n-u 27

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

órás-mester, ékszerész, **NYÍREGYHÁZA**
Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, ékszerek
a csendőrség tagjainak részlete is. Választékot
portómentesen küldök. Szakszerű javítás.
Képes árjegyzék ingyen.

Bodnár György

NYÍREGYHÁZA, Kiss Ernő-utca 12.

Csendőrségi egyenruhazállító szabómester
Egyesületi és baktársi egyenruhát mérsékelt áron, a legobb
kivételben készítek. Frontharcosoknak 5% engedményt adok.

ság, jól teszi, a nehéz csendőri szolgálat után természetes ez a vágy, mi csak azt szeretnénk erre megjegyezni: ne felejtse el, hogy a szabadság nem tartozik az illetményei közé. Az eltávozás részletekben való igazbeviteléről írunk 1936-ban a 22. Csendőrségi Lapokban „Dozmat” jellege alatt.

Hóvirág. Ha ott megkínázzák, akkor fel kell tüntetni, hogy egészségügyi szabadságon volt. Igénye van szabadságra.

Árvák. Soronkívüli engedélyezést nem ismer a nősülési szabályzat, méltányos elbírálást igen. Ilyen a megírt esetben is lehetségesnek látszik: mindketten hadiárvák, a vagyon is hűtlenül kezelt. A kivizsgálásnál teljes bizalommal jelentsék a viszonyaikat, később a belügyminiszter úrtól (VI. c.) kérhetik ügyük méltányos elbírálását. A miniszter úr megadhatja azt a kedvezményt, hogy a várakozási időt megrövidíti. Figyelmeztetjük: kedvezményről van szó, nem pedig jogról! Óva intjük: inkább ne építsenek e kedvezményre, mert családás érheti magukat. Azt nem tagadhatja, hogy Önök más szemmel nézik a helyzetüket. Viszont az is tény, hogy a belügyminiszter úr már ismételt méltányolta az ehhez hasonló helyzetet s a nősülési engedély előbbi kiadására felhatalmazást adott.

Rádó. Csillagot rendfokozati jelvényként sok hadseregben használnak és használtak galléron, vállon, karon. De, hogy hol és mikor először, azt nem tudjuk és nem találunk olyat, aki tudná. A mi hadseregünkben, az 1848. előtti időkben, olyan rendfokozati jelvények, mint amilyenekhez mi szokva vagyunk, nem voltak. Egy káplár például a köztitétől a következőkben különbözött: a csákóján paszománya volt, kesztyűje, kardbojtja és mogyorófpalcája volt. Az őrmester a káplártól abban különbözött, hogy a csákóján más paszománya volt és nádpalcája. Tiszteknél, ha csákójuk volt, meg lehetett különböztetni az alantast tisztet, a századost és a törzstisztet, de az egyes rendfokozatokat csak a bot révén. Igazi rendfokozati jeleket 1848 áprilisában rendszeresítették a gallérra. Még pedig olyan paszomány-csíkokat, amilyeneket a katonai nevelő- és képzőintézetek növendékeinek galléjról ismerünk. Az altisztek sárga, a tisztek arany vagy ezüst stráfokat viseltek, annyit, amennyi csillagot később. Az 1848/49. honvédsereg is ilyen stráfokat használt. A stráfokat 1849-ben csillagokkal helyettesítették. A tisztek csillagos rendfokozati jelvényei egész végig nem változtak, sőt ma is ugyanazok nálunk.

KÉZIRATOK. — FÉNYKÉPEK.

Hugai István cső. Lónya. Versét itt közöljük:

*A CSENDŐR HAJNALA.
Kakas szóval már hajnalra,
Csendőr járőr most tér haza.
Kissé ázott, meg is fázott,
Pihenésből mit sem látott.
Az éjszaka nem aludtak,
Falu nyugtára vigyáztak.*

*Felragyogott a Napsugár,
Megtörrik a csendőr tollán.
Szurony fénylik a Napfényben,
Mint a gyémánt a sötétben.
Kézbe lendül a két puská,
Itt van már az őrsiroda.*

Szombathely:

Vásároljunk a SZOMBATHELYI
TAKARÉKOS SÁG
útján, mert így előkelő, megbízható kereskedőknél MINDENT beszerezhetünk. Kényelmes fizetési feltételekkel 1 helyen fizetünk.
70 kereskedő SZOMBATHELY
Gróf Széchenyi-u. 1.

VEGYÜNK

LYMPIA
PORTABLE IRÓGÉPÉT

KÉSZPÉNZÁRA 185.— PÉNGŐ
Részletfizetésnél a m. kir. csendőrség részére előnyös fizetési feltételek.
MARTINEUM, SZOMBATHELY

Egyszerű, nyílt beszéd. Benne van az is, hogy az éjszakai vigyázás után nem a megérdemelt pihenés az első gondolata, hanem az őrsiroda, ahonnan elindult és ahol jelentkezni akar: megjöttünk a becsületes munka után. Üdvözlét.

Borvíz. 1905. A jogi esetet közöljük. A másik dolgozatot is szívesen látjuk, más kérdés, hogy közölhetjük-e. De eddigi munkái után jogosan reménykedhetünk, hogy az is meg fog felelni, hacsak az nem lesz akadálya a közlésnek, hogy szolgáltatilag amúgyis rendezés alatt álló kérdésről van szó. De azért küldje csak, mindenképpen érdekel bennünket. Gondolhat aztán arra is, hogy örskörlete szomszédos a nagy magyar pusztával, bizonyos, hogy szolgálatai során ott is megfordult, vannak tehát tapasztalatai a puszta bűnözőiről, a puszta embereiről, jellegzetes, a csendőr szeme elől nem téveszthető alakjairól. Próbálkozzék meg az adatok összeállításával, — ha kedve van hozzá.

Szalai thts. Megfelelő csak egy volna: a kardhüvely lakozás, abban is azonban nagy hiba, hogy a kardhüvely a legkevesebb a képen. Érdemes megismételnie, mert az alakok élveinek.

Csonkatorony. Sorra kerülnek, sok a kéziratunk, a közlés idejét előre nem tudjuk. A címváltozást előjegyeztük.

90.252. Majdnem sikerült, de a gondolatot: nem megyek én idegenbe! — feldolgozni nem tartjuk jónak, mert annyira természetes, amit megír, hogy nem is kell írni róla. Szívesen olvassuk minden írását.

11.111. Képei nem elég élesek.

Vadvirág. Verseket csak kivételesen közlünk. Elolvassuk szívesen máskor is küldeményeit, ezek nem felelnek meg.

PÉCS:

PONTOS SZOLGÁLAT — PONTOS ÓRA

Vásároljunk órát, ékszer, ajándéktárgyat, aranyat, ezüstöt, megbízható szakkégnél — Alap.: 1896

FUTÁSZ JÁNOS PÉCS, Irgalmasok-utca 6

Pontos, megbízható kiszolgálás, méltányos árak.
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fiz. feltételek

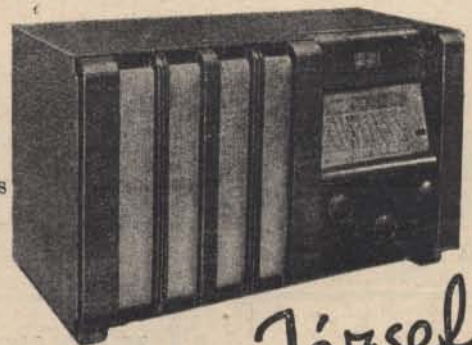

Rádiólaboratorium

Standard-, Eka-, Orion rádiók

KED-
VEZŐ
RÉSZ-
LET
FIZETÉS

KED-
VEZŐ
CSERE
AKCIÓN

Richter József

Legyen, lövész-, sport-, rádió és villamossági vállalat
ASZKLU: B Z A L A Y É S R I C H T E R
Pécs, Király és Mór-u. sarok.

Kérjen
díjtalan árjegyzéket!

Zúg az erdő.

(Regény.)

(9)

Írta: NYÁRY ANDOR.

Jász Suba Gáspár a foltokra meredt:

— Mennyi folt! Mennyit keseregtél utánam!

Nagyot sóhajtott:

— Talán annyit, mint én te utánad!

Maga elé nézett, szemefényébe vastag könnylepedő ereszkedett s a régi álmok mint sápadt kísértetek suhantak a hangtalan bútorok között.

Jász Suba Gáspár felemelte fejét, mosolygó arcára fekete árnyék szállt. A menyasszonyi ruhát eltolta magától, aztán az almáriumra mutatott:

— Tedd el, Mária!

Mária gyenge szíve megdobbant.

Jász Suba Gáspár szemében rettentő tűz lobbant:

— Addig nem vezetlek be az apai házba, amíg a falu tornyán meg nem lobog a magyar zászló... amíg meg nem bosszultam Jász Suba Istvánt, az apámat!

Felvetette izmos fejét, elnézett a község háza felé, ahol a román parancsnok székelt... A szeme tüzet szórt, a keble pattanásig feszült és a vasmarka ököibe szorult.

Takács Mihály feje lassan szállt... a mellére esett... a padlót nézte.

Takács Mihályné összetette kezét, sóhajtott.

Csend volt...

Csak az almárium ajtaja csisszant, amint Mária a szekrénybe zárta a szegény menyasszonyi ruhát.

XXXIII.

— Ha-hó... hó!... Ha-hó... ne!

A román hajcsárok lármásan terelték az összeszedett magyar ökröket, teheneket.

A magyaroknak ököibe szorult a kezök.

Jász Suba Gáspár mosolygott és odament az egyik hajcsárhoz:

— Aggy egy kis tüzet, pajtás!

A hajcsár ránézett Jász Suba Gáspárra:

— Mit akarsz?

Jász Suba Gáspár elnevette magát:

— De nehezen érted meg az embert!... Egy kis tüzet kértem, hogy rágyújthassak.

A román leverte cigarettájáról a hamut, s a cigaretta parázsló végét Juhász Suba Gáspár cigarettájához tartotta:

— Nesze!

Juhász Suba Gáspár rágyújtott.

A hajcsár nagy szemeket meresztett:

— Te magyar vagy?

— Az voltam addig, ameddig a magyarok parancsoltak, de most...

A román közbe vágott:

— Meguntad a magyarokat?

— Már régen!

— Úgy hát velünk tartasz?

— Mindig is veletek tartottam.

A hajcsár nagyot szippantott a cigarettából:

— Akkor hát Isten éltesen testvér!

Juhász Suba Gáspár megrázta a román kezét:

— Téged is, testvér!

Az ökrök már jó előre jártak, a hajcsár is szedelőzött:

— Ha ráérsz, gyere arra a község háza felé, ott szoktunk beszélgetni.

Elballagott a csorda után.

Jász Suba Gáspár utána nézett, aztán szemére rántotta kalapját:

— Ott leszek!

Megfordult és bement a kapun.

— Hova olyan szaporán, testvér!

A román katona összerántotta a szemöldökét:

— Mi közöd hozzá!

— Ejnye, az áldóját! — huzakodott Jász Suba Gáspár. —

De magasan hordják az orrotokat. Még jó napot se köszönhet az ember, anélkül, hogy rá ne morduljatok...

A katona végignézte Jász Suba Gáspárt:

— Te magyar vagy?

— Ördögöket vagytok! Román vagyok.

A katona vadsága kiengedett:

— Azt hittem, magyar vagy.

Jász Suba Gáspár belenézett a román szemébe:

— Merre mész?

— Fölfelé.

— Nem innál velem egy pohár bort?

— Ha fizetsz.

— Azért hívlak.

— Akkor szívesen.

Bementek a kocsnába.

Az asztaloknál román katonák pálinkáztak.

Jász Suba Gáspár közbük ült, bort hozatott, ittak, daltak.

Félóra mulva mindenki testvérnek szólította.

SZÜCS A. kárpitosmester, lakásberendező

BUDAPEST, IV., Semmelweis-u. 17. 40 éves cég. Telefon: 189-288.

Komplett lakásberendezések, kárpitozott bútorok. Speciális bőrbútorkészítés, javítás és festés. FIZETÉSI KEDVEZMÉNY!

Vásároljon karácsonyra is

NIKOPÁLL

SZIKPÁT ÉS BETÉTEZ

karácsonyi csomagolásban! Nemcsak örömet, de egészséget is szerez vele. • Trafikban kérje

A M. KIR. CSENDŐRSÉG

Minta Divatház

R.-T.

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 18.

figyelmébe ajánljuk 68 év óta fennálló cégünk cikkei.

Női és férfi **gyapjúszövetek**, selyem-, mosó- és **vászonárúk**. Asztalkészletek, ágyneműk, nőruhák, pongyolák, blúzok, télikabátok, férfiföltönyök, átmeneti és télikabátok, női- és férfi fehereműek, harisnyák, zoknik, alsóruházat, stb. Kedvező fizetési feltételek.

A m. kir. csendőrség kedvelt bevásárlási helye

VÉRTES ÉS TÁRSA BARTA

CSENDŐRSÉGI SZAKÜZLET

BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.

TELEFON: 1-436-51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot bérmentve vételkötelezettség nélkül küldünk.

KAUFMAN A. ÉS TÁRSAI Budapest, II. Margit-krt. 52
Telefon: 1-525-36.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagy raktára. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról cégünk régi jó hírneve kezeskedik.

Jász Suba Gáspár mosolygott, csak a szeme tüzelt, mint nyáron a derült éjszakákon megvillanó villám.

Jász Suba Gáspár vidám volt, mintha megtalálta volna a tündérforrást, amelynek vize örök vidámságot ad a belőle ivóknak.

Ha két román beszélgetett, Jász Suba Gáspár közibük állt. Ha román tiszt ment el a háza előtt, Jász Suba Gáspár alázatosan köszönt.

Ha dohány kellett a katonának, Jász Suba Gáspár adott. Jász Suba Gáspárt úgy szerették a románok, mintha anyától született testvérük lett volna és Jász Suba Gáspár tudott mindent, ami a parancsnokságon történt.

XXXIV.

A román járőrök lomhán bandukoltak az utcán.

Éjszaka volt.

A hegyen vontatott borzadállyal rikoltott az uhu bagoly.

— Hu-ú!... Hu-ú!... Hu-ú-ú!

Háromszor egymásután.

Aztán elhallgatott...

Az ajtók esendesen nyíltak. A házából fekete emberek osontak a kertek alá, megkerülték a tisztást, aztán mentek...

Mintha nesztelen hangyák cipekednének a hegyoldalon.

És éjfélkor, amikor a hontalan lelkek idejönnek a sírjaikból, a magyarok tömege összeverődött a sziklabarlangban.

Csak néhány szál gyertya égett. A kísérteties fényben elszánt alakok mozogtak. Falra vetődött árnyékuk ijesztő nagyra nyúlt.

Egy magyar a termésköre lépett, a sok sötét magyar között a legsötétebb, a sok villámot szóró szempár között a legtüzesebb.

Jász Suba Gáspár!

Mintha kieserélték volna. Mintha az örök vidámság forrása helyett az örök szomorúság vizéből ivott volna ez éjszakára.

És beszélt a szomorú magyar sorsról, a románokról, a szenvedésről, a kitartásról, a szent magyar földről, amelynek

minden rögét magyar szívnek dobbanása tartja össze. Beszélt az esküről, amely már a magyar anyák méhében szakad a gyermeki szívekbe. Beszélt a vérről, a sóhajról, a könnyről, az árvaságról, a hontalanságról, a magyarok hatalmas Isténéről, aki megbosszulja nemzetét a szenvedett gyalázatosságokért.

A szava sirt, lángolt, gyújtott, égetett, tombolt, mint a vihar, ordított, mint az orkán, dörgött, mint az égiháború, rázott, mint az országokat romboló földrengés.

Aztán az ég felé tárta karjait:

— Testvéreim!... A völgyekben román szuronyok rengenek, a magyar falvakra ráfeküdt az oláh, mint testre sorvasztó nyavalya!... A hegyeken szabad levegő száll... A hegytetőn nem érezzük karunkat a rabbilincset, Itt az Isten szomszédságában emeljük karunkat az ég felé és esküdünk meg a magyarok Istenére: Átkozott legyen az a magyar, aki cserben hagyja ezt a szentséges zászlót!

Szétvetette mellén a kabátot s a nemzetiszínű zászlót magasra tartotta:

— Esküdünk meg erre a hármasszínű zászlóra!

A kérés kezek az ég felé nyúltak:

— Esküszünk!... Verje meg a Magyarok Istene azt, aki cserben hagyja a magyar zászlót!

Jász Suba Gáspár ismét a mellére csavarta a zászlót:

— Ha a tettek órája elérkezik, újra megszólal az uhu háromszoros hangja a hegytetőn.

A magyarok szeme megesillant:

— Itt leszünk!

A barlang nyílásán bekukkantott a világosság. Hajnaldott.

A magyarok egyenként bujtak a hegyoldalakon s dél felé, amikor már a gyanú odujába húzódott, lassan beszállingóztak a faluba.

Mária megrettent, a szakajtót letette, az ajtóhoz osont és befelé fülelt a konyhába.

Takács Mihályné fojtott hangon beszélt:

— Mit mond kend?... Hogy Gáspár vezeti a magyarokat?

— Az.

Székesfehérvár:

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatást. Órálmért, ékszereimért legmesszebbmenő jóállást vállalok.

Alapított:
1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR/NÁDOR-U. 23.

SÁGI GYULA és FIAI

dívatnagyrúháza

Székesfehérvár

Alapítva 1853-ban.

Hatalmas raktárát fehéremű, szövet, vászon, szőnyeg, női kelengye, stb ajánlja a m. kir. csendőrség tagjainak

Kedvező fizetési feltételek

HAVAS GUSZTÁV

IRODAGÉPÜZEM ▶ SZÉKESFEHÉRVÁR,
CONTINENTAL ▶ BOGNAR-U. 3.
KÉPVISELET. MŰHELY. TEL.: 456.

Az összes csendőrségi ruházati- és felszerelési cikkek, úgyszintén nyomtatványok állandóan raktáron. Díszitoliban nagy választék.

Grosz Lajos

Székesfehérvár, Kossuth-utca 15.

VÁSÁROLJUNK

CIPŐT, CSIZMÁT

a csendőrség elismerten megbízható bevásárlási helyen,

POLLÁK REZSŐ

ALBA CIPŐHÁZA,

SZÉKESFEHÉRVÁR.

A «Gondúz» kötelekében. DIJTALAN ÁRJEGYZÉK!

MIELŐTT

BUTOR

szükségletét beszerezni, tekintse meg

WALDHAUSER ANDOR

BUTORÁRUHÁZÁT. Megbízható kivétel — méltányos árak. Kedvező fizetési feltételek. — Aranyérem!

Székesfehérvár, Kossuth-u. 10.

— Ki mondta?
— Az éjszaka gyűlést tartottak a sziklabarlangban. Gás pár vitte a szót. Az egész falu fölesküdtött a nemzetiszínű zászlóra.

Takács Mihályné lélekzete elakadt.

— Honnét tudja?

— Én is magyar vagyok! — dobartott Takács Mihály. — Illik tudnom azt, ami a magyarokkal történik.

Takácsné nagy szemeket meresztett az urára, összeesapta a tenyerét és ráolvasta:

— Kend is ott volt az éceaka a sziklabarlangban?

Takács Mihály megrázta a fejét:

— Öreg vagyok már ahhoz, hogy éceaka járjak a hegy tetőn. A sziklák között hasadékok vannak. A szemem gyöngye. Nem akarom elárulni a sziklabarlangot... A román zsandárok bizonyosan összerézzenének a holtestem fölött: Mit kerestt erre ez az öreg!... A nyomok a sziklabarlanghoz vezetnének.

Megállt a konyha közepén, sapkáját a homlokára tőlte:

— Ha nem is voltam a sziklabarlangban, azért én is állom a nemzetiszínű zászlóra tett fogadalmat.

Levette sapkáját s az ég felé tartotta két újját:

— Verje meg a Magyarok Istene azt, aki eserbe hagyja a magyar zászlót!

A szeme ragyogott, amikor feleségére nézett:

— Erre esküdtek a magyarok az éceaka!

Ráncos arca kipirult és hosszú lépésekkel járkált a konyhában.

Takács Mihályzé csipőre tette kezét, nézte a járkáló embert, aztán megszólalt:

— Nem volt elég, hogy a magyar vérből négy esztendőn keresztül hullott a haretereken!... Még mindig szomjas a föld? Alig van egy-két épkézláb ember a faluban. Vagy nincs elég hadiözvegy, meg hadiárva, aki könnyeivel szózsa kenyerét!... Azt akarják, hogy az az egy-két épkézláb ember se legyen. Azt akarják, hogy még egyszer annyi legyen az özvegyek száma... Ki tartja el a töméntelen árvát, ha felfedezik az összeesküvést?

Takács Mihály megállt az asszony előtt:

— Eltartja az, aki életben marad.

Takács Mihályné keserűen sóhajtott:

— Hűsz árvánál is több jutna egy emberre.

(Folytatjuk.)

Orvhalászesetekre

a folyó évi 7. számunkban hirdetett pályázatunkra a legjobb pályamunkát **Benedek Lajos** kemeesei őrsbeli tiszthelyettes küldötte be. Jutalomban részesítjük azon felül **Székely József** balatonfüredi őrsbeli törzsőrmester v. és **Magyar Miklós** őrmester, Budapest, pályázatát is. Dícséretet érdemelnek még a következők: **Monostori Márton** esendőr, Esztergom, **Német Sándor II.** törzsőrmester, Andocs.

A pályázatok használható anyagát közölni fogjuk.

Ki mit tud a községi rendőrökről?

cím alatt a folyó évi 20. számunkban hirdetett pályázatunkra általában, komoly értékű, szép pályázatokat kaptunk. Kiemel-

kedően szép munkát küldött be **Gyüre Mátyás** törzsőrmester, **Makó**, övé az első jutalom, — **Jutalmat kapnak továbbá** ügyes, okos munkájukért **Szabó Lajos V.** törzsőrmester, Budapest és **Bánföldi György** esendőr, Püspökladány. **Megdicserjük** ezen felül a következő pályázatát: **Bakó Lajos** thts. (Alsódabas), **Bodó Imre** thts. (Alsódabas), **Bognár Mihály** törm. v. (Abony), **Boros László** őrm. (Abony), **Böjthe Albert** alhdgy. (Abony), **Dáni Sándor** törm. (Verseg), **Dányi Sándor** törm. (Abony), **Elekes János** törm. (Tapolca), **Gáspár**

József thts. (Nemesszalók), **Kovács Ferenc III.** őrm. (Abony), **Körmives Pál** törm. (Abony), **Sulyok József** cső. (Szentgotthárd), **Varga Alajos** cső. (Riese), **Várnagy András** thts. (Abony).

A legjobb pályázatok anyagából összefoglalót fogunk közölni.

Ki tudja

a legteljesebben felsorolni az évnek azokat a napjait, amelyek a magyar nemzetet érintő **nagy események** történetét. Folyószámozva kell a napokat megjelölni, megjegyezve röviden a hozzájuk fűződő eseményt.

Határidő: 1938 január 1, az eredményt a január 15-i számunkban fogjuk közölni.

Pályázat a pályázóknak.

Sokan vannak, akik szorgalmasan küldik be a pályázatokat s akiket többször megdicsértünk, de jutalmat még egyszer sem kaptak. Most a három legszorgalmasabb ilyen pályázónkat fogjuk megjutalmazni. Akiik ebben a versenyben résztvesznek, írják meg, hogy lapunk hanyadik oldalain szerepel a nevük a megdicsért pályázók között.

Határidő: 1938 január 1, az eredményt a január 15-i számunkban fogjuk közölni.

Elfogottak szabadonbocsátása

cím alatt a november 15-i számunkban közölt pályázatunk 5. sorában a nyomda olyan kellemetlen sajtóhibát csinált már a tördelés után, hogy az egész pályázatot értelmetlenné tette vele. Az említett sorban a Szut.-nak nem a 323.—3. alpontjára, hanem a 320.—3. alpontjára akartunk hivatkozni. **A pályázók tehát az utóbbit vegyék alapul. A pályázat határidejét december 31-ig meghosszabbítjuk, az eredményt január 15-én közöljük.**

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fegyverneműt és minden felszerelést. • **Vidéki megbízottak!**

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-161

EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 28-161

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fegyverneműváznak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitoslat

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

MERCEDES IROGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

IROGÉP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.